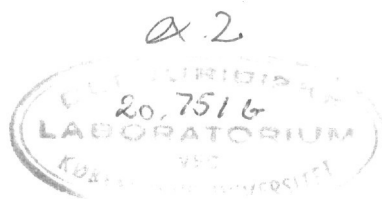

LOKALISERINGSVJEJLEDNING

Betænkning afgivet af det af miljøministeren den 10. maj 1976 nedsatte udvalg vedrørende lokaliseringsvejledning.

Miljøministeriet, september 1977

INDHOLDSFORTEGNELSE

KAPITEL I. INDLEDNING	5
1. BAGGRUNDEN FOR UDVALGETS NEDSÆTTELSE	5
2. UDVALGETS NEDSÆTTELSE, KOMMISSORIUM OG SAMMENSÆTNING	8
3. UDVALGETS ARBEJDE	11
4. RESUME AF UDVALGSARBEJDET „.....“	12
KAPITEL II. AFGRÆNSNING AF VEJLEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER	16
1. INDLEDNING	16
2. ERHVERVSAFGRÆNSNING	17
3. GEOGRAFISK AFGRÆNSNING	24
4. STØRRELSESAFGRÆNSNING	25
KAPITEL III. LOKALISERINGSVEJLEDNINGENS DATABEHOV	34
1. INDLEDNING	34
2. PLANLÆGNINGSDATA	35
3. LOKALISERINGSFAKTORER OM ARBEJDSKRAFTOPLANDE	39
4. LOKALISERINGSFAKTORER OM BYER/KOMMUNER	43
5. DATA OM VIRKSOMHEDERNES FORHOLD	45
KAPITEL IV. LOKALISERINGSVEJLEDNINGENS ADMINISTRATION	48
1. INDLEDNING	48
2. VEJLEDNINGSPROCEDURE	49
3. OPLYSNING OM LOKALISERINGSVEJLEDNINGEN	54
4. KONTROLFORANSTALTNINGER	59
KAPITEL V. FLERTALLETS INDSTILLING	62
1. FORMÅL	62
2. ORGANISATION	62
3. VEJLEDNINGSORGANETS OPGAVER	62
4. AFGRÆNSNINGEN AF VEJLEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER	63
5. TIDSPUNKTET FOR ANSØGNING OM OG MODTAGELSEN AF LOKALISERINGS- VEJLEDNING	65
6. VEJLEDNINGSATTESTENS RETSVIRKNINGER	65
7. ANDRE BESTEMMELSER	66
KAPITEL VI. LOVGIVNINGSMÆSSIGE KONSEKVENSER	67
1. INDLEDNING	67
2. RELATIONERNE TIL LOVEN OM LANDS- OG REGIONPLANLÆGNING	68
3. RELATIONERNE TIL EGSUDVIKLINGSLOVEN	70
4. SELVSTÆNDIG LOV OM LOKALISERINGSVEJLEDNING	71

KAPITEL VII. ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	75
1. INDLEDNING	75
2. DET ÅRLIGE ANTAL FORVENTEDE HENVENDELSER TIL VEJLEDNINGS- ORGANET	76
3. PERSONALEFORBRUG TIL LOKALISERINGSVEJLEDNINGEN	78
4. UDGIFTSOVERSLAG FOR LOKALISERINGSVEJLEDNINGEN	80
KAPITEL VIII. REGIONALPOLITISKE KONSEKVENSER I RELATION TIL UD- VALGETS INDSTILLING	82
1. INDLEDNING	82
2. REGIONALPOLITISKE KONSEKVENSER	84
KAPITEL IX. UDVALGSMEDLEMMERNES SÆRUDTALELSER	90
1. INDLEDNING	90
2. SÆRUDTALELSER	90
 BILAG 1. LOKALISERINGSVEJLEDNING I NORDEN OG EF	
BILAG 2. OVERSLAG OVER ANTALLET AF HENVENDELSER TIL VEJLED- NINGSORGANET	
 BILAG 3. INDUSTRIENS FLYTTEMØNSTER	

1) Udsendes som et selvstændigt bilag.

KAPITTEL I

Indledning

1. BAGGRUNDEN FOR UDVALGETS NEDSÆTTELSE

I 1972 fremsatte partiet Venstre forslag til folketingsbeslutning om lokaliseringsrådgivning og forslag til folketingsbeslutning vedrørende den regionale befolknings- og erhvervsudvikling.

Forslagene begrundedes med den fortsatte tendens til, at befolknings- og erhvervsudviklingen fordelte sig meget ulige på de forskellige dele af landet. Denne udvikling skønnedes på mange måder skadelig både ud fra økonomiske og ud fra menneskelige hensyn. Udover egnsudviklingsloven mente forslagsstillerne, at man måtte overveje anvendelsen af andre midler i et forsøg på at bremse den stigende ulighed i befolknings- og erhvervsfordelingen. Derfor foresloges det, at der nedsattes et udvalg til at undersøge problemerne og på baggrund heraf fremsætte forslag til nye virkemidler i lokaliseringspolitikken. Samtidig foresloges oprettelse af et lokaliseringsråd.

Under debatten om forslaget, der faldt sammen med første behandling af lovforslaget om lands- og regionplanlægning, fremhævede boligministeren bl.a., at der ved fastlæggelse af en lokaliseringspolitik måtte indgå andre synspunkter

end de rent erhvervsøkonomiske i overvejelserne, bl.a. en række andre grundlæggende forhold som udbygning af samfundets grundlagsinvesteringer, forureningsproblematikken og befolkningens bosætningspræferencer. Dette skulle lovfor-slaget om lands- og regionplanlægning hjælpe med til, og det ville være en selvfølge, at egnsudviklingsrådet i forbindelse med behandlingen af konkrete sager måtte tilpasse sin administration til landsplanlægningen og til region-planerne, efterhånden som de kom til at eksistere. Rege-ringen kunne derfor ikke anbefale Venstres forslag, men henviste til det nye lovforslag.

Loven om lands- og regionplanlægning blev vedtaget i 1973 og trådte i kraft den 1. april 1974.

I lovens formålsparagraf (§ 1) indgår, som en målsætning for lands- og regionplanlægningen, hensynet til at fremme en ligelig udvikling i landet.

Efter loven (§ 5) skal miljøministeren afgive en årlig redegørelse om landsplanarbejdet til folketingets udvalg om fysisk planlægning.

I sin første redegørelse, der den 12. juni 1975 blev afgivet til folketinget, kom miljøministeren bl.a. ind på de regionale skævheder i befolkningens levevilkår og sagde:

"Disse skævheder skal ikke udlignes ved, at folk tvinges til at flytte til hovedstadsregionen. Det ville skabe endnu flere miljø- og vækstproblemer her, det ville yderligere udhule mulighederne for en rimelig servicestandard i egnsudviklingsområderne, og det ville mod deres ønske rive mennesker op fra deres hjemstavn. Det er bedre at flytte jobbet til manden end manden til jobbet.

Vi må derfor arbejde på at forøge egnsudviklingsområdernes beskæftigelsesmuligheder, gøre deres erhvervsstruktur mere alsidig og mindre domineret af lavtlønsbrancher, og på at forbedre befolkningens adgang til service.

Den mest direkte indsats for at skabe beskæftigelse sker gennem egnsudviklingsstøtten. Egnsudviklingsordningen er imidlertid ikke tilstrækkelig til at fremme erhvervenes lokalisering i egnsudvikling s områderne. Det nytter jo ikke med nok så god støtte, hvis det ikke indgår i virksomheder-nes overvejelser at investere her. Vi må derfor tilstræbe, at overvej eiser om lokalisering uden for de traditionelle storby områder indgår som et naturligt led i enhver virksomheds planlægning."

Miljøministeren henviste til Venstres forslag til folketingsbeslutning om lokaliseringsrådgivning og sagde videre:

"Med lands- og regionplanlægningen vil der efterhånden blive skabt et solidt grundlag for en lokaliseringsvejledning. Det vil blive muligt at give erhvervene et samlet overblik over eksisterende og fremtidige udlæg af erhvervsarealer, lokaliseringen af institutioner og trafikbetjening, udbuddet af arbejdskraft m.v. i alle egne af landet. Der kan derfor være anledning til at tage denne tanke op igen.

En eventuel statslig vejledning s ordning må etableres i samarbejde med erhvervslivets, lønmodtagernes og kommunernes organisationer, og såvel erhvervsorganisationer som pengeinstitutter må informere virksomhederne om vejledningen. Også gennem statens erhvervs fremmende foranstaltninger bør der kunne henvises til vejledningen.

Det er vigtigt, at kontakten med virksomhederne etableres så tidligt i deres planlægning, at de endnu ikke har bundet sig til nogen bestemt løsning.

Jeg tror, at ordningen for at få tilstrækkelig virkning skal være obligatorisk for virksomheder, der påtænker byggeri over en vis størrelse; obligatorisk i den forstand, at virksomhederne får pligt til at spørge, men er frit stillet i deres endelige valg. Derfor må virksomheder, der søger byggetilladelse, henvises til vejledningen, hvis de ikke allerede har været i kontakt med den.

De virksomheder, der i dag ønsker at indhente oplysninger om lokaliserings faktorer, må henvende sig en lang række forskellige steder - til kommuner eller lokale erhvervschefer, til egnsudviklingsdirektoratet o.s.v. For virksomheder vil en vejledningsordning derfor indebære en forenkling ved, at de vigtigste oplysninger - ikke mindst om den kommunale og regionale planlægning - vil være samlet ét sted, og tillige en udvidet service ved, at en række oplysninger, som i dag ikke er umiddelbart tilgængelige, vil kunne stilles til rådighed.

Miljøministeriet vil i forbindelse med deri igangværende omstrukturering og omprioritering af opgaver kunne skabe de organisatoriske rammer for de ydre vejledningsvirksomhed.

De ovenstående retningslinier vil være regeringens oplæg til forhandlinger med erhvervslivets organisationer m.fl. om en lokaliseringsvejledning."

Under folketingets drøftelser af landsplanredegørelsen var der bred tilslutning til forslaget om en lokaliseringsvejledning i den i redegørelsen skitserede form, d.v.s. som en statslig, obligatorisk ordning.

De udviklingstendenser, som har vist sig efter folketingets drøftelser, er kort beskrevet i kapitel VIII.

2. UDVALGETS NEDSÆTTELSE, KOMMISSORIUM OG SAMMENSÆTNING

Ved skrivelse af 10. maj 1976 nedsatte miljøministeren udvalget vedrørende lokaliseringsvejledning. Udvalget fik følgende kommissorium:

"I redegørelsen om landsplanlægningen for 1975, der blev drøftet i folketinget i november 1975, omtales tanken om at etablere en ordning, hvorefter virksomheder m.v. kan modtage vejledning om fremtidig lokalisering. Ifølge forslaget skal en sådan lokaliseringsvejledning være obligatorisk for

virksomheder m.v., der påtænker byggeri, over en vis størrelse, d.v.s. at virksomheder m.v. får pligt til at modtage vejledning, men i øvrigt er frit stillet i deres endelige lokaliseringsvalg. Et eksemplar af redegørelsen vedlægges, idet der henvises specielt til siderne 2-3.

Formålet med forslaget om etablering af en lokaliseringsvejledning ev dels, at den skal virke som et yderligere regionalpolitisk virkemiddel, dels at den skal tjene som en service over for virksomhederne m.v. i deres lokaliseringsvalg.

Det kan til føjes, at der under folketingets drøftelser af landsplanredegørelsen var bred tilslutning til forslaget om en lokaliseringsvejledning i den i redegørelsen skitse-rede form, d.v.s. som en statslig, obligatorisk ordning.

Med henblik på den nærmere udformning af forslaget om etablering af en statslig lokaliseringsvejledning er det herefter besluttet at nedsætte et udvalg vedrørende lokaliseringsvejledning.

Udvalgets arbejde bør munde ud i et forslag om etablering af en lokaliseringsvejledning enten således, at der udarbejdes forslag til en selvstændig lov, eller således at forslaget udarbejdes som ændringsforslag til de gældende planlægningslove. Udvalget bør søge at afslutte sit arbejde i løbet af 1977. Udvalgets forslag skal tage hensyn til, at lokaliseringsvejledningen organisatorisk placeres i miljøministeriets planstyrelse.

Udvalget skal stille forslag om retningslinier for, hvilke virksomheder der skal have pligt til at modtage lokaliseringsvejledning. Udvalget skal herunder tillige overveje, om og i hvilket omfang offentlige institutioner bør inddrages under den obligatoriske lokaliseringsvejledningsordning. Udvalget bør endvidere overveje, om en virksomheds geografiske placering bør have betydning for afgrænsningen af pligten til at modtage lokaliseringsvejledning.

Udvalget skal overveje retningslinier for indholdet af den ydede vejledning. Udvalget skal herunder stille forslag om, hvilke oplysninger planstyrelsen skal kunne råde over, og skal desuden overveje, på hvilken måde disse oplysninger mest hensigtsmæssigt stilles til planstyrelsens rådighed. Endvidere skal udvalget overveje, hvorledes virksomhederne mest hensigtsmæssigt informeres om vejledningsordningens eksistens og tilbud, ligesom udvalget skal overveje, hvilken ordning der mest effektivt sikrer, at de virksomheder, der er pligtige at modtage lokaliseringsvejledning, kommer i kontakt med planstyrelsen på et så tidligt tidspunkt i virksomhedernes lokaliseringsovervejeiser som muligt. Endelig skal udvalget overveje, hvorledes planstyrelsen administrativt kan tilrettelægge sagsbehandlingen, herunder på en sådan måde, at unødig forsinkelse af virksomhedens planlægning undgås, og rimelige krav om opretholdelse af tavshedspligt tilgodeses.

Udvalgets forslag skal udformes således, at de muliggør, at der som service ydes vejledning også til virksomheder, som efter udvalgets forslag ikke er pligtige at modtage lokaliseringsvejledning.

På grundlag af den af udvalget foreslåede afgrænsning af, hvilke virksomheder der er pligtige at modtage lokalisering svej ledning , og på grundlag af et skøn over, hvor mange pligtige og frivillige henvendelser planstyrelsen vil modtage, skal udvalget søge at beregne omkostningerne ved etablering af den foreslåede vejledning s ordning, både hvad angår personale og bevillinger.

Udvalget kan tilkalde styrelser og organisationer samt særligt sagkyndige til brug for udvalgsarbejdet."

Amtmand N. Elkær-Hansen blev udpeget som formand for udvalget, der i øvrigt fik følgende sammensætning:

	Udpeget af:
Sekretær Svend-Erik Nielsen	Arbejderbevægelsens
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	Erhvervsråd
Arkitekt Steen Wettergreen	Industrirådet
Industrirådet	
Amtsborgmester P.E. Eriksen	Amtsrådsforeningen i
Viborg amtsråd	Danmark
Borgmester A. Chr. Andersen	Kommunernes Landsfor-
Grindsted	ening
Formand Bent Sørensen	Hovedstadsrådet
Hovedstadsrådet	
Cand.polit Kresten Leth Jørnø har deltaget i samtlige af udvalgets møder i stedet for Bent Sørensen.	
Kontorchef Ib Frederiksen	Handelsministeriet
Direktoratet for Egnsudvikling	
Direktør Viggo Nørby	Arbejdsministeriet
Landsarbejdsnævnet	
Kontorchef Hans H. Pinholt	Danmarks Statistik
Danmarks Statistik	
Overingeniør H.C. Mortensen	Miljøministeriet
Miljøstyrelsen	
Kontorchef Øle Plougmann	Miljøministeriet
Miljøministeriets departement	
Direktør Vagn Rud Nielsen	Miljøministeriet
Planstyrelsen	

Som sekretærer for udvalget har fungeret planstyrelsens 7. kontor ved kontorchef Inger Vaaben, civilingeniør Mai Buch og o.ass. Jytte Doll.

3. UDVALGETS ARBEJDE

Til brug for udvalgsarbejdet er der løbende udarbejdet en række notater, tabeller m.v.

Udvalgets sekretariat har med bistand fra arkitekterne Dorrit Krabbe og Tine Falkentorp forestået udarbejdelsen af en mindre rapport om lokaliseringsvejledningsordninger i andre lande (Norge, Sverige samt EF-landene: England, Fran-

krig, Holland og Italien). Oplysningerne om de norske og svenske ordninger er suppleret efter møder, som udvalgets formand og sekretariatet den 2. og 3. maj 1977 har haft med de norske og svenske lokaliseringsmyndigheder. Rapporten er optaget som bilag 1.

Sekretariatet har endvidere udarbejdet et bilag 2, hvor der gives et overslag over antallet af virksomhedshenvendelser til vejledningsorganet.

Endelig har sekretariatet med støtte fra Danmarks Statistik gennemført en undersøgelse af industriens flyttemønstre. Resultaterne af undersøgelsen fremgår af bilag 3.

Under arbejdet i udvalget har en del af medlemmerne givet udtryk for, at enten de selv eller den myndighed eller den forening, der har udpeget dem, har udtrykt tvivl for så vidt angår selve princippet for en lokaliseringsvejledning, således som der er lagt op til i kommissoriet, og således som den er uddybet i nærværende betænkning eller dele af betænkningen.

Skulle der imidlertid gennemføres et udvalgsarbejde, som ønsket af miljøministeren, måtte udvalgsmedlemmerne acceptere visse grundlæggende kriterier som udgangspunkt for de videre indbyrdes drøftelser med sigte på en betænkning.

Udvalgsmedlemmernes særstandpunkter er optaget i betænkningens tekst, dog er udtalelser, indeholdende synspunkter på kommissoriet, anført særskilt, i kapitel IX.

4. RESUME AF UDVALGSARBEJDET

Udvalget har som udgangspunkt for udarbejdelsen af forslaget om etablering af en lokaliseringsvejledning diskuteret, hvilke virksomheder der skal have pligt til at modtage lokaliseringsvejledning, hvilke data et vejledningsorgan skal råde over for at kunne yde vejledning, og hvorledes de ad-

ministrative procedurer for en lokaliseringsvejledning skal tilrettelægges.

Spørgsmålet om, hvilke virksomheder der skal være vejledningspligtige, er behandlet i kapitel II. Udvalget har drøftet mulighederne for at afgrænse vejledningspligten ved hjælp af erhvervsmæssige, geografiske og størrelsesmæssige kriterier. Den erhvervsmæssige afgrænsning er fastlagt ved at sammenholde de enkelte erhvervs betydning for beskæftigelsen og serviceforsyningen med deres lokaliseringsbindinger. En geografisk afgrænsning er opgivet til fordel for en ordning, hvor større virksomheder i hele landet bliver omfattet af den obligatoriske lokaliseringsvejledning.

Udvalget har delt sig på spørgsmålet om virksomhedsstørrelser, idet nogle af udvalgets medlemmer mener, at virksomheder med mindst 50 ansatte skal være vejledningspligtige, og andre medlemmer finder, at grænsen skal ligge ved 100 ansatte. Tilsvarende er der meningsforskelle med hensyn til investeringsbeløb som afgrænsningskriterium for vejledningspligt.

Overvejelserne af, hvilke data vejledningsorganet bør råde over for at kunne hjælpe virksomhederne i deres lokaliseringsvalg, er gennemgået i kapitel III. Udvalget har lagt vægt på at belyse, hvorledes de forskellige data tilvejebringes, og anvendes i lokaliseringsvejledningen. Det foreslås, at vejledningsorganet kommer til at råde over data, der informerer om statens, regionplanmyndighedernes og kommunernes planlægning, og data, der belyser lokaliseringsbetingelserne i landets forskellige arbejdskraftområder og byer.

For så vidt angår de administrative procedurer for en lokaliseringsvejledning har udvalget i kapitel IV valgt at lade vejledningspligten bestå i en pligt for virksomhederne til at henvende sig til et statsligt vejledningsorgan, placeret i planstyrelsen, såfremt de planlægger at etablere sig, flytte eller udvide. Efter henvendelsen vil virksomhederne få tilsendt et indberetningsskema, hvor de skal oplyse om deres lokaliseringsplaner, medarbejderstab og produktion. Når vejledningsorganet

har modtaget og behandlet indberetningsskemaet, tages kontakt med virksomheden med henblik på en drøftelse af alternative lokaliseringsmuligheder. Efter endt lokaliseringsvejledning får virksomhederne udstedt en vejledningsattest, som skal forevises bygningsmyndighederne for at opnå byggetilladelse.

Udvalget har endelig søgt at belyse de lovgivningsmæssige, de administrative og de regionalpolitiske konsekvenser af sit forslag om lokaliseringsvejledning. Udvalgets forslag er sammenfattet i indstillingen i kapitel V.

I kapitel VI er lokaliseringsvejledningens relationer til den eksisterende planlovgivning behandlet, og der er udarbejdet en grovskitse til en selvstændig lov om lokaliseringsvejledning.

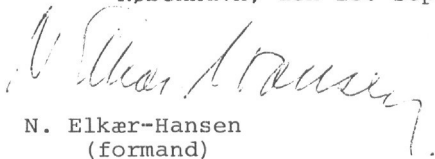
De administrative konsekvenser er søgt beregnet i kapitel VII ud fra en vurdering af antallet af henvendelser til lokaliseringsvejledningen og af arbejdskraftforbruget til dataindsamling og informationsvirksomhed. Beregningerne viser, at personaleforbruget i vejledningsorganet ved en størrelsesafgrænsning af vejledningspligtige virksomheder på mindst 50 ansatte vil blive af størrelsesordenen 14 akademiske sagsbehandlere og 5 kontorfunktionærer, mens en størrelsesafgrænsning på mindst 100 ansatte vil kræve 11 akademiske sagsbehandlere og 4 kontorfunktionærer.

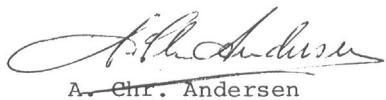
De regionalpolitiske konsekvenser af udvalgets forslag er vurderet i kapitel VIII ud fra en diskussion af lokaliseringsvejledningens muligheder for at påvirke virksomhedernes interregionale omlokalisering og dens muligheder for at samordne virksomhedernes lokalisering med de kommende kommune- og regionplaner.

På de spørgsmål, hvor udvalget ikke har kunnet samle sig om et fælles standpunkt, er de enkelte udvalgsmedlemmers synspunktet refereres i betænkningens tekst. Synspunkter på kommissoriet er dog anført særskilt i kapitel IX.

Udvalgets arbejde er afsluttet den 13. september 1977 med
afgivelse af nærværende betænkning.

København, den 13. september 1977

N. Elkær-Hansen
(formand)

A. Chr. Andersen

P.E. Eriksen

Ib Frederiksen

Kresten Leth Jørgensen

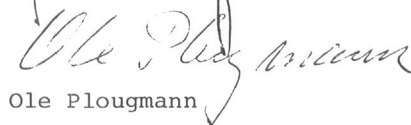

H.C. Mortensen

Svend-Erik Nielsen

V. Rud Nielsen

Viggo Nørby

Hans H. Pinholt

Ole Plougmann

Steen Wettergreen

ooo
oooooooo

Mai Buch / Inger Vaaben

KAPITEL II

Afgrænsning af vejledningspligtige virksomheder

1. INDLEDNING

Lokaliseringsvejledningen skal ydes til alle virksomheder som måtte ønske at få råd og oplysninger i forbindelse med deres lokaliseringsovervejelser. Alle virksomheder skal således have mulighed for at indhente oplysninger om lokaliseringsfaktorer hos vejledningsorganet, hvorved rækken af myndigheder, der normalt kontaktes af virksomhederne, kan reduceres væsentligt.

Lokaliseringsvejledningen skal imidlertid ifølge udvalgets kommissorium være obligatorisk for en række virksomheder, som skal have pligt til at modtage lokaliseringsvejledning. Vejledningspligten består i en pligt for virksomhederne til at henvende sig til vejledningsorganet for at få vejledning om fremtidige lokaliseringsmuligheder, før en eventuel nyetablering, flytning eller udvidelse påbegyndes. Vejledningspligten rummer ingen pligt til at følge vejledningsorganets råd.

- 1) For en mere præcis afgrænsning af virksomhedsbegrebet henvises til arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 74 af 4. marts 1977: bekendtgørelse om virksomhedsbegreb og om opgørelse af antal lønmodtagere i forbindelse med foretagelse af afskedigelser af større omfang. Det forudsættes, at virksomhedsbegrebet defineres i forbindelse med en eventuel udarbejdelse af en lov om lokaliseringsvejledning.

Vejledningen vil bestå af oplysninger om statens, hovedstadsrådets, amtskommunernes og kommunernes planlægning og af data om regionale og kommunale lokaliseringsfaktorer, som kan få betydning for virksomhedernes lokalisering.

Som udgangspunkt for en afgrænsning af vejledningspligten har udvalget diskuteret, hvilke erhverv, hvilke geografiske områder og hvilke virksomhedsstørrelser, der skal være omfattet af vejledningspligten.

Overvejelserne over, hvilke erhverv der skal være vejledningspligtige indeholder en vurdering af de enkelte erhvervs betydning for beskæftigelsen og serviceforsyningen sammenholdt med en vurdering af erhvervenes lokaliseringsbindinger.

Spørgsmålet, om en virksomheds geografiske placering skal have betydning for afgrænsningen af pligten til at modtage lokaliseringsvejledning, er behandlet ud fra en vurdering af de administrative og regionalpolitiske konsekvenser ved henholdsvis at lade lokaliseringsvejledningen gælde for hele landet og en del af landet.

Endelig er fastsættelsen af, hvilke virksomhedsstørrelser der bør inddrages i en obligatorisk lokaliseringsvejledning, baseret på en afvejning mellem, på den ene side ønsket om at få kontakt med så mange virksomheder, der overvejer at etablere sig, flytte eller udvide, som muligt, og på den anden side ønsket om at begrænse administrationen af en lokaliseringsvejledning til kun at omfatte virksomheder, hvis lokaliseringsdispositioner kan give større samfundsmæssige konsekvenser.

2. ERHVERVSAFGRÆNSNING

Udvalgets behandling af hvilke erhverv, der bør være omfattet af en vejledningspligt, tager sit udgangspunkt i en vurdering af hovederhvervsgrupperne: landbrug og fiskeri, rå-

stofindvinding, fremstillingsvirksomhed, offentlige værker, bygge- og anlægsvirksomhed, handel og omsætning, transportvirksomhed samt tjenesteydelser. I tabel 1 er der givet en specifikation af, hvilke erhverv, der hører under de enkelte hovederhvervsgrupper, og en oversigt over, hvorledes antallet af beskæftigede fordeler sig på hovederhvervsgrupperne.

Udvalgets overvejelser for de enkelte hovederhvervsgrupper er som følger:

a. Landbrug, fiskeri og skovbrug

Hovedparten af landbrugets, fiskeriets og skovbrugets aktiviteter er stærkt bundet til lokaliseringen af de råstoffer, som indgår i erhvervenes produktion. Mulighederne for at påvirke lokaliseringen af disse erhverv er som følge heraf meget små. Udvalget mener derfor ikke, at hovederhvervsgruppen, bestående af landbrug, fiskeri og skovbrug, bør være omfattet af vejledningspligten.

Det bemærkes, at den del af landbrugets, fiskeriets og skovbrugets produktion, som undergår industriel bearbejdning, falder ind under hovederhvervsgruppen fremstillingsvirksomhed.

b. Råstofindvinding

Råstofindvinding må betegnes som et erhverv, der er stedbundet. Da nyetablering af råstofindvinding endvidere er reguleret gennem råstofloven, mener udvalget ikke, at den obligatoriske lokaliseringsvejledning bør gælde for de virksomheder, som hører til denne hovederhvervsgruppe.

c. Fremstillingsvirksomhed

Fremstillingsvirksomhederne repræsenterer omkring 1/4 af den samlede arbejdsstyrke (jfr. tabel 1) og har først og fremmest betydning for den regionale udvikling gennem de beskæftigelsesmuligheder, de skaber.

Lokaliseringen af fremstillingsvirksomheder i en egn kan

bidrage til at højne beskæftigelsesniveauet og eventuelt til at skabe en mere differentieret erhvervsstruktur. Lokaliseringen af fremstillingsvirksomheder i en egn kan således øge egnens stabilitet overfor konjunktursvingninger. De fleste fremstillingsvirksomheder er ikke bundet af et lokalt marked, og selv om de kan være bundet af andre forhold, vil de ofte være mulige at påvirke i en lokaliseringssituation. Dette sammenholdt med fremstillingsvirksomhedernes betydning for beskæftigelsesudviklingen er årsag til, at udvalget mener, at fremstillingsvirksomhed bør være omfattet af vejledningspligten.

d. Offentlige værker

Hovederhvervsgruppen offentlige værker omfatter el-, gas-, varme- og vandforsyning samt kloakvæsen og renovation. De offentlige værker er normalt stedbundne, og udvalget mener derfor ikke, at de bør medtages i den obligatoriske lokaliseringsvejledning.

e. Bygge- og anlægsvirksomhed

Bygge- og anlægsvirksomhed omfatter en række mindre virksomheder som murerforretninger, tømrerforretninger o.lign. (jfr. tabel 1), der er tæt knyttet til et lokalt marked. Disse virksomheder vil kun meget sjældent kunne påvirkes af en lokaliseringsvejledning.

Bygge- og anlægsvirksomhed rummer imidlertid også en række større entreprenørvirksomheder, hvis administrationsafdelinger, lagre og værkstedsafdelinger kan lokaliseres mere frit. Det er udvalgets opfattelse, at denne del af entreprenørvirksomhedernes aktiviteter bør være omfattet af vejledningspligten.

En anden type bygge- og anlægsvirksomhed, der har særskilt betydning i lokaliseringsvejledningssammenhæng, er de virksomheder, som forestår opførelsen af industri- og kontorhuse med henblik på at udleje eller videresælge disse. Udvalget mener, at sådanne virksomheder, før de igangsætter byggeri af industri- og kontorhuse, skal være pligtige til

TABEL 1. Hovederhvervsgrupper

Hoveder- hvervs- grupper	Specifikation af hoved- erhvervsgrupperne	Personer i ar- bejdsstyrken, oktober 1975	
a.Landbrug, fiskeri og skovbrug	Landbrug og gartneri Landbrugsservice Skovbrug m.v. Jagt Fiskeri		
b.Råstofind- vinding	Brunkulslejer Malmgravning Indvinding af mineralsk olie og naturgas Grusgrave, stenbrud, kalk og kridtbrud Anden ikke metallisk råstofindvinding	230.021	9,3
c.Fremstil- lingsvirk- somhed	Næringsmiddelindustri Tekstil-, beklædnings- og læderindustri Træ- og møbelindustri Papir- og grafisk industri Kemisk industri Sten-, ler- og glasindustri Jern- og metalværker og støberier Jern- og metalindustri Anden fremstillingsvirksomhed		
d.Offentlige værker	El-, gas- og varmforsyning Vandforsyning, kloakvæsen og renovation	633.312	25,5
e.Bygge- og anlægs- virksom- hed	Offentlige bygge- og anlægsvirksomhed Entreprenørvirksomhed m.v. Murerforretninger Tømrerforretninger Bygningssnedkerier Malerforretninger Blikkenslagerforretninger Elektroinstallationsforretninger Glarvesterforretninger Anden bygge- og anlægsvirksomhed	201.317	8,1
f.Handel og omsætning	Detailhandel Engroshandel Bank- og finansieringsvirksomhed Forsikringsvirksomhed Ejendomshandel og -administration		
g.Transport- virksomhed	Land-, sø- og lufttransport Post, telegraf og telefon	162.250	6,5
h.Tjeneste- ydelser	Offentlig administration Andre kollektive tjenesteydelser Forretningsservice Forlystelser, sport m.v. Personlige tjenesteydelser Uoplyst erhverv, indkaldte	829.655 44.839	33,4 1,8
I alt		2.485.621	100,0

Kilde: Danmarks Statistiks erhvervsgrupperingskode og Danmarks Statistiks beskæftigelsesundersøgelse 1975.

at henvende sig til vejledningsorganet. Industrirådets repræsentant kan dog ikke tilslutte sig dette synspunkt. Det bemærkes, at bygge- og anlægssektorens elementfabrikker grupperes under fremstillingsvirksomhed.

f. Handel og omsætning

Virksomhederne indenfor hovederhvervsgruppen handel og omsætning indtager en central rolle i den regionale udvikling i og med deres betydning for serviceforsyningen. Men også rent beskæftigelsesmæssigt er handel og omsætning en vigtig erhvervsgruppe. Dels repræsenterer den omkring 15% af den samlede arbejdsstyrke, og dels beskæftiger den en del funktionærer og højere uddannet personale, hvilket kan have betydning for de mindre udviklede områder.

Handel og omsætning er en meget inhomogen hovederhvervsgruppe. Den omfatter detailhandel, engroshandel, bank- og finansieringsvirksomhed, forsikringsvirksomhed, ejendomshandel og ejendomsadministration.

Hovedparten af detailhandelsvirksomhederne har meget få frihedsgrader i deres lokaliseringsvalg, da de er tæt knyttet til et lokalt marked. Dog er den del af detailhandelssektoren, som omfatter lavprisvarehuse, storcentre og de store kædeforretninger snarere bundet til et regionalt end et lokalt marked. Denne del af detailhandelssektoren har samtidig stor betydning for den regionale planlægning af den overordnede serviceforsyning. Udvalget finder derfor, at denne del af detailhandelssektoren bør omfattes af den obligatoriske lokaliseringsvejledning.

Det bemærkes, at detailhandelssektorens fabriksfremstilling af varer rubriceres under fremstillingsvirksomhed.

Den øvrige del af virksomhederne inden for handel og omsætning omfatter både virksomheder, der er knyttet til lokale, regionale og nationale markeder. Mulighederne for gennem en lokaliseringsvejledning at påvirke disse virksomheders lokaliseringsvalg vil derfor være meget forskellige. Da vej-

ledningspligten imidlertid også foreslås afgrænset til kun at omfatte større virksomheder (jfr. II.4.), vil man ad denne vej kunne sikre, at det hovedsageligt kun er virksomheder, der er bundet til regionale og nationale markeder, der bliver vejledningspligtige. Udvalget mener derfor, at engroshandel, bank- og finansieringsvirksomhed, forsikringsvirksomhed, ejendomshandel og ejendomsadministration bør være omfattet af vejledningspligten. Dog er udvalget enig om, at for bank-, finansierings- og forsikringsvirksomhed bør kun lokalisering af centrale funktioner være omfattet af den obligatoriske lokaliseringsvejledning. Filialudlægning vil således ikke blive berørt af vejledningspligten.

g. Transportvirksomheder

Transportvirksomheder er normalt stedbundne, og da nyetablering og omlokalisering af transportvirksomheder i forvejen er koordineret med den fysiske planlægning, er udvalgets hovedsynspunkt, at den obligatoriske lokaliseringsvejledning ikke bør gælde for transportvirksomheder. Dog ønsker udvalget, at lokaliseringen af transportvirksomheder, der betjener større markeder, og som har frihedsgrader i deres lokaliseringsvalg, bør være omfattet af den obligatoriske vejledningsordning. Der tænkes her på større fragtvognsfirmaer, rederiers hovedkontorer samt rejse- og turistbureauers hovedkontorer.

h. Tjenesteydelser

Gruppen af tjenesteydelser omfatter både en række offentlige tjenesteydelser og en række private tjenesteydelser.

De offentlige tjenesteydelser består af statslige, regionale og kommunale institutioner. Lokaliseringen af de regionale og kommunale institutioner bliver direkte fastlagt gennem region- og kommuneplanlægningen, og udvalget mener derfor ikke, at disse institutioner bør gøres vejledningspligtige. Tilbage er centraladministrationen og den statslige sektors decentrale aktiviteter såsom postkontorer og distrikstoldkamre. De statslige institutioner repræsenterer et betydeligt antal arbejdspladser og vil også ofte have

betydning for serviceforsyningen. De fleste statslige institutioner vil kun være underlagt få lokaliseringsbindinger. En undtagelse udgør den del af centraladministrationen, som kræver løbende kontakt med regering og folketing. Udvalget indstiller som følge heraf, at den statslige virksomhed og administration, bortset fra den del, der har behov for særlig tilknytning til regering og folketing, bliver gjort vejledningspligtig.

De private tjenesteydelser omfatter forretningsservice, forlystelser og personlige tjenesteydelser (jfr. tabel 1). Det gælder for hovedparten af de private tjenesteydelser, at de på en og samme gang er bundet til lokale kundekredse og kan have stor betydning for serviceforsyningen i en region. Det sidste gør det formåls tjenligt, at samordne lokaliseringen af de private tjenesteydelser med regionplanlægningen. Udvalget mener dog kun, at den del af de private tjenesteydelser, som omfatter databehandlingsvirksomhed, rådgivende ingeniør- og arkitektvirksomhed, reklamebureauer samt de store organisationers hovedkontorer, bør gøres vejledningspligtige.

Gruppen af tjenesteydelser indeholder også en række koncessionerede selskaber. Det er udvalgets opfattelse, at lokaliseringen af disse selskabers hovedkontorer bør være omfattet af vejledningspligten.

Udvalgets overvejelser om erhvervsafgrænsning kan sammenfattes til, at følgende erhvervsgrupper bør være omfattet af en obligatorisk lokaliseringsvejledning:

- a.fremstillingsvirksomhed
- b.entreprenørvirksomhed
- c.virksomheder indenfor handel og omsætning
- d.ikke-stedbunden transportvirksomhed
- e.ikke-stedbundne private tjenesteydelser
- f.statslige tjenesteydelser,, bortset fra de funktioner, som har behov for særlig tilknytning til regering og folketing.

3. GEOGRAFISK AFGRÆNSNING

Udgangspunktet for udvalgets stillingtagen til, om en virksomheds geografiske placering skal have betydning for afgrænsningen af pligten til at modtage lokaliseringsvejledning, har været en afvejning mellem ønsket om på den ene side at mindske ressourceforbruget til administrationen af lokaliseringsvejledningen og ønsket om på den anden side at maksimere lokaliseringsvejledningens regionalpolitiske virkning.

Udvalget har diskuteret fordelene og ulemperne ved en geografisk afgrænsning ud fra den forudsætning, at vejledningspligten i tilfælde af en geografisk afgrænsning gælder for virksomheder, der

- planlægger en nyetablering i et vejledningspligtigt område,
- planlægger at flytte til et vejledningspligtigt område,
- er lokaliseret i et vejledningspligtigt område, og som planlægger at foretage en udvidelse.

En anden forudsætning for udvalgets diskussioner er, at en eventuel geografisk afgrænsning indebærer, at storbyområderne gøres til vejledningspligtige områder.

De administrative konsekvenser af at udstrække den obligatoriske lokaliseringsvejledning til at omfatte hele landet ligger først og fremmest i, at antallet af ansøgninger fra vejledningspligtige virksomheder vil blive større end antallet af ansøgninger ved en geografisk afgrænset vejledning.

Antallet af henvendelser fra vejledningspligtige virksomheder kan imidlertid også nedbringes ved at afgrænse vejledningspligten til kun at omfatte større virksomheder (jfr. kapitel II.4 og VII.2). Udvalget finder det mere rigtigt at benytte en størrelsesafgrænsning frem for en geografisk afgrænsning.

Indsamlingen og a'jourføringen af data til brug for vejledningen af virksomheder vil ikke blive påvirket af en geografisk afgrænsning, da lokaliseringsvejledningen skal råde over data fra alle landets kommuner og regioner.

Lokaliseringsvejledningens regionalpolitiske betydning vil mindskes, såfremt vejledningspligten begrænses til kun at skulle gælde bestemte geografiske områder. Begrænsningerne er især knyttet til to forhold.

For det første vil der kun være begrænsede muligheder for at påvirke lokaliseringsbeslutninger, der træffes uden for de vejledningspligtige områder, og som medfører store ændringer i beskæftigelsesforholdene, idet vejledningsorganet kun vil komme i kontakt med virksomheder, som på eget initiativ henvender sig for at få lokaliseringsvejledning. Dette indebærer, at intentionerne om at styrke områder med stor arbejdsløshed og lave erhvervsfrekvenser vanskeliggøres, såfremt disse områder holdes uden for de vejledningspligtige områder.

For det andet vil en geografisk afgrænsning af vejledningspligten kun i meget begrænset omfang medvirke til, at lokaliseringsvejledningen styrker gennemførelsen af regionplanerne i de regioner, som falder uden for de vejledningspligtige områder.

Udvalget finder, at hensynet til lokaliseringsvejledningens regionalpolitiske betydning taler for at udstrække den obligatoriske lokaliseringsvejledning til at omfatte hele landet.

v

4. STØRRELSESAFGRÆNSNING

For at kunne fastsætte, hvor stor en virksomhed bør være for at indgå i en obligatorisk lokaliseringsvejledning, må man skelne mellem de forskellige måder, hvorpå en lokaliseringsbeslutning kan realiseres. Til grund for udvalgets

arbejde har ligget følgende 4 typer af lokaliseringsdispositioner:

Nyetableringer, der alene omfatter oprettelsen af nye virksomheder, der udgør en selvstændig juridisk-økonomisk enhed, uden direkte tilknytning til eksisterende virksomheder.

Nedlæggelser, hvorved der forstås totalophør af virksomheder, medtages kun i lokaliseringsvejledningen for så vidt, der er tale om offentlige institutioner, da det kun er i forbindelse med sådanne nedlæggelser, det vil være muligt at motivere til anden beslutning.

Flytninger, der kan omfatte dispositioner, som medfører, at en aktivitet placeres på en ny lokalitet. Flytninger kan underopdeles i flytning af hele virksomheder, flytning af dele af en virksomhed og i filialudlægning. Med filialudlægning menes udvidelse af virksomheder på en ny lokalitet.

Udvidelser af virksomheder. Denne gruppe omfatter både udvidelser på den eksisterende virksomheds grund og udvidelser på nabogrunde.

Størrelsen af de forskellige lokaliseringsdispositioner kan måles på flere måder. Udvalget har diskuteret 3 mål for, hvorledes man skal fastsætte, hvor stor en virksomhed eller dens lokaliseringsdisposition skal være for at indgå i en obligatorisk lokaliseringsvejledning: et beskæftigelsesmål, et investeringsmål og et etagearealmål.

a. Beskæftigelse

En størrelsesafgrænsning, der bygger på antallet af beskæftigede i en virksomhed, fokuserer direkte på et af lokaliseringsvejledningens formål: at skabe bedre beskæftigelsesmuligheder i områder med stor og stigende arbejdsløshed og lave erhvervsfrekvenser. Betragter man en virksom-

- 1) Hovedstadsrådets repræsentant har under udvalgets arbejde efterlyst arbejdsministeriets vurdering af arbejdsløshedens geografiske udvikling.

hed, som planlægger en flytning, kan det have interesse at se på antallet af beskæftigede før flytningen, på antallet af beskæftigede efter flytningen og på den eventuelle forøgelse i antallet af beskæftigede, som flytningen afstedkommer. Der er administrative problemer forbundet med såvel at fastsætte en virksomheds størrelse ud fra antallet af beskæftigede efter flytningen, som at fastsætte den ud fra en eventuel forøgelse i antallet af beskæftigede. Problemerne opstår på grund af, at virksomhederne skal give oplysning om disse forhold, før de foretager en flytning eller en udvidelse, hvilket indebærer, at antallet af beskæftigede efter flytningen eller udvidelsen kun kan baseres på et skøn.

Udvalget indstiller derfor, at fastlæggelsen af virksomhedernes størrelse til brug for afgrænsningen af vejledningspligten sker ud fra antallet af beskæftigede før en eventuel flytning eller udvidelse finder sted. Størrelsen af nyetableringer må ifølge sagens natur fastsættes ud fra et skøn over den forventede beskæftigelse efter etableringen.

Udgangspunktet for udvalgets overvejelser over, hvor stort antallet af beskæftigede på en virksomhed skal være for, at den er pligtig til at modtage lokaliseringsvejledning, har været en gennemgang af arbejdsstyrkens fordeling på store og små fremstillingsvirksomheder, samt en gennemgang af, hvorledes antallet af virksomheder indenfor de vejledningspligtige erhvervsgrupper fordeler sig på store og små virksomheder.

I tabel 2 er vist en oversigt over, hvor mange potentielle vejledningspligtige virksomheder, og hvor mange beskæftigede indenfor fremstillingsvirksomhed der findes inden for gruppen af virksomheder med mindst 6, 20, 50, 100, 200 og

- 1) Når man har valgt at betragte fremstillingsvirksomheder, skyldes det dels, at der ikke foreligger a'jourført statistik, som kan belyse de øvrige erhvervsgruppers forhold, dels at fremstillingsvirksomheder ifølge udvalgets erhvervsafgrænsning må forventes at blive den obligatoriske lokaliseringsvejlednings største kunde.

500 ansatte. Af tabellen fremgår, at der er relativt få store virksomheder, men at disse virksomheder (jfr. tallene for antal ansatte indenfor fremstillingsvirksomhed) beskæftiger relativt mange personer. Dette vil med andre ord sige, at en udelukkelse af de små virksomheder fra den obligatoriske lokaliseringsvejledning vil mindske antallet af lokaliseringsvejledningens potentielle kunder væsentligt samtidig med, at de vejledningspligtige virksomheder vil repræsentere hovedparten af de beskæftigede. Dette ræsonnement forudsætter, at små virksomheder ikke flytter eller udvider væsentligt oftere end de større virksomheder.

Det forhold, at de store virksomheder på en og samme gang vil give få henvendelser til lokaliseringsorganet og omfatte en stor andel af de beskæftigede taler for at vælge et relativt højt beskæftigelseskriterium. For et lavt beskæftigelseskriterium taler, at de mindre og mellemstore virksomheder ikke stiller så store krav til deres geografiske lokalisering og f.eks. ofte vil kunne lokaliseres i mindre bysamfund.

Udvalgets medlemmer har vurderet ovennævnte hensyn forskelligt og har delt sig på spørgsmålet om størrelsen af de virksomheder, som bliver omfattet af den obligatoriske lokaliseringsvejledningsordning, såfremt de planlægger en nyetablering, en flytning eller en udvidelse. Formanden, V. Rud Nielsen, Øle Plougmann, Svend-Erik Nielsen, A. Chr. Andersen, H. Pinholt og H.C. Mortensen er af den opfattelse, at virksomheder med mindst 50 ansatte bør være omfattet af vejledningsordningen, medens P.E. Eriksen, Viggo Nørby, Steen Wettergreen, Ib Frederiksen og Kresten Leth Jørnø er af den opfattelse, at virksomheder med mindst 100 ansatte bør være omfattet af vejledningsordningen.

De medlemmer, som finder, at størrelsesafgrænsningen bør fastsættes til 50 ansatte, lægger vægt på, at de mindre virksomheder har få bindinger i deres lokaliseringsvalg, og at antallet af mindre virksomheder er relativt stort, hvilket tyder på, at netop de mindre virksomheder vil kunne få en

ikke ringe betydning for udfyldningen af de fremtidige regionplaner. Repræsentanten fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har i den forbindelse påpeget, at det kunne være relevant at sætte størrelsesafgrænsningen helt ned til 20 ansatte.

De medlemmer, som mener, at størrelsesafgrænsningen bør fastsættes til 100 ansatte, er af den opfattelse, at der ved fastlæggelsen af omfanget af en obligatorisk vejledningsordning bør tages hensyn til, at en sådan ordning, efter erfaringerne fra Norge og Sverige, må antages kun at få meget begrænset direkte indflydelse på virksomhedernes lokaliseringsbeslutninger, og at den væsentligste virkning af en obligatorisk ordning formentlig vil være, at den kan støtte opbygningen af en frivillig vejledningstjeneste.

Der er i udvalget enighed om, at beskæftigelseskriteriet, for så vidt det omfatter antallet af beskæftigede før realisering af en lokaliseringsdisposition, ikke kan stå alene, men må knyttes til et mindstetal for etagearealets størrelse. Dette er nødvendigt for at undgå, at bygningsændringer, som f.eks. opførelse af et cykelskur, bliver omfattet af vejledningspligten. Udvalgets flertal indstiller på denne baggrund, at beskæftigelseskriteriet suppleres med en bestemmelse om, at kun filialudlægninger, delvise flytninger og udvidelser, der medfører et etagearealforbrug på mindst 300 m² gøres vejledningspligtige. Flytning af hele virksomheder medtages ikke, da beskæftigelseskriteriet her skulle sikre, at der er tale om reelle lokaliseringsdispositioner.

Et mindretal bestående af P.E. Eriksen, Ib Frederiksen, Viggo Nørby og Steen Wettergreen er af den opfattelse, at man ved at fastsætte grænsen så lavt som til 300 m² etagearealforbrug ved flytninger og udvidelser vil pålægge virksomhederne et unødvendigt besvær med at skulle søge lokaliseringsvejledning til et ikke ubetydeligt antal småinvesteringer uden væsentlig lokaliseringsmæssig interesse og indstiller, at grænsen i stedet fastsættes ved et etagearealforbrug på mindst 1.000 m².

TABEL 2.

Antal virksomheder fordelt på virksomhedsstørrelser samt antal ansatte inden for fremstillingsvirksomhed fordelt på firmastørrelser.

		6 ansatte	20 ansatte	50 ansatte	100 ansatte	200 ansatte	500 ansatte
Beskæftigede i fremstil- lingsfir- maer	abs. pct.	409.033 100	378.671 92	326.249 80	281.496 69	277.066 56	156.204 38
Antal frem- stil- lings- firmaer	abs. pct.	5.652 100	3.119 55	1.407 24	756 13	353 6	116 2
Antal en- treprenør- virksom- heder 2)	abs. pct.	612 100	293 48	151 25	75 12	34 5	11 2
Antal en- grosvirk- somheder m.v. 3)	abs. pct.	3.413 100	1.162 34	381 11	160 5	71 2	18 1
Antal ikke- stedbundne transport- virksomheder 4)	abs. pct.	816 100	707 25	42 5	11 1	4 -	1 -
Antal ikke- stedbundne private tjene- steydelser 5)	abs. pct.	629 100	214 34	69 11	32 5	12 2	6 1
Antal potentiel- le vejlednings- pligtige virk- somheder i alt	abs. pct.	11.122 100	4.785 47	2.050 18	1.034 9	474 4	152 1

Kilde:

Antallet af beskæftigede i fremstillingsfirmaer og antallet af fremstillingsfirmaer er opgjort ved hjælp af: Industristatistikken 1974, Danmarks Statistik 1976.

De øvrige tal, der stammer fra ikke-offentliggjort materiale fra Danmarks Statistik, er beregnet på grundlag af momsregistrerede virksomheders indbetaling af ATP-beløb i 4. kvartal 1973.

- 1) Vedrørende størrelsesoplysninger for de momsregistrerede enheder skal man være opmærksom på følgende forhold:

Populationsoversigten omfatter momsregistrerede enheder, d.v.s. både enheder med 1 adresse og enheder med 2 eller flere adresser.

Størrelsesoplysningerne er beregnede tal på grund af indbetalt ATP-beløb for 4. kvartal 1974 - reelt er størrelsesoplysninger udtryk for antal ansatte på helårsbasis.

Såfremt der er tale om omregistreringer for enhederne i 4. kvartal 1974, f.eks. ved skift i ejerforhold (juridisk organisationsform), kan større enheder være optaget som værende uden ansatte, fordi der ikke er "tilregnet" ATP-beløb til det nye CIR-nummer for 4. kvartal 1974.

I enkelte tilfælde er den CIR-registrerede enhed forskellig fra den momsregistrerede enhed, hvorfor der ikke kan beregnes størrelsesoplysninger for den momsregistrerede enhed.

- 2) Omfatter branchegruppen 50121
- 3) Omfatter branchegrupperne 61000-61319
- 4) Omfatter branchegrupperne 71141-71149, 71912 og 71913
- 5) Omfatter branchegrupperne 83241-83249, 83230, 83250, 83291-83293 og 83300.

For så vidt angår statsinstitutioner er der i udvalget enighed om ikke at fastsætte en bestemt mindstegrænse for antallet af beskæftigede, men i stedet lade vejledningsorganets erfaringer være bestemmende for, om der skal fastsættes en mindstegrænse og i givet fald, hvor stor denne skal være.

b. Investeringsbeløb

Størrelsen af en virksomheds lokaliseringsdisposition kan også fastsættes ud fra det antal kroner, som planlægges investeret i forbindelse med lokaliseringsdispositioner. Det investerede beløb kan imidlertid kun i en vis udstrækning siges at have sammenhæng med de beskæftigelsesmuligheder, som virksomheden giver. Rationaliseringer i forbindelse med en flytning kan således godt give anledning til store investeringer, samtidig med at antallet af beskæftigede reduceres væsentligt. Et andet problem, der er forbundet med at benytte de planlagte investeringers størrelse som et kriterium for vejledningspligt er, at investeringsperioden varierer meget fra virksomhed til virksomhed.

Da størrelsen af en virksomheds investeringer har sammenhæng med såvel virksomhedens beskæftigelsesniveau som med virksomhedens mulighed for at foretage en flytning af hele eller dele af virksomheden, mener udvalget, på trods af ovennævnte problemer, at investeringsbeløbets størrelse skal indgå i afgrænsningen af vejledningspligten. P.E. Eriksen og Steen Wettergreen mener dog ikke, at investeringskriteriet bør indgå.

Et flertal af udvalget, nemlig samtlige medlemmer - bortset fra P.E. Eriksen og Steen Wettergreen -, mener at virksomheder, der planlægger en flytning, etablering eller udvidelse, der medfører en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio. kr., bør være omfattet af den obligatoriske lokaliseringens vejledning. Når tallet 5 mio. kr. er valgt, er det ud fra en vurdering af, at en investering på 5 mio. kr. i gennemsnit svarer til en forøgelse af beskæftigelsen på 50 personer. Det forudsættes, at investeringsbeløbet pristalsreguleres.

c. Etageareal

Den tredje mulighed for en afgrænsning af vejledningspligten er at benytte størrelsen af det planlagte etageareal. Etagearealets størrelse har,, ligesom tilfældet var for investeringsbeløbets størrelse, sammenhæng med de beskæftigelsesmuligheder, som virksomhederne giver. Ud fra betragtninger, der er helt parallelle med de overvejelser, der blev gjort for de planlagte investeringer, mener udvalget, at virksomheder, som planlægger en flytning, etablering eller udvidelse, der medfører et etagearealforbrug på mindst 2.500 m^2 , bør være omfattet af den obligatoriske lokaliseringsvejledning. De 2.500 m^2 er valgt, fordi de skønnes at ækvivalere med en forøgelse af beskæftigede på 50 personer.

KAPITEL in

Lokaliseringsvejledningens databehov

1. INDLEDNING

Skal vejledningsorganet fungere som et servicetilbud overfor virksomhederne og samtidig påvirke virksomhedernes lokaliseringvalg, stiller det store krav til vejledningens kvalitet.

For det første må vejledningsorganet have adgang til hovedparten af de data, som virksomhederne har behov for i forbindelse med deres lokaliseringsovervejelser. Vejledningsorganet må råde over data, der kan give oplysninger om de offentlige myndigheders planlægning og om de geografisk bestemte lokaliseringsfaktorer.

Det er forudsat, at proceduren for vejledningsorganets indsamling af data fra den kommunale sektor må tilrettelægges ved nærmere forhandling med de kommunale organisationer med henblik på at sikre, at datatilvejebringelsen bliver tilrettelagt mest hensigtsmæssigt. Sådanne forhandlinger må også finde sted med andre implicerede myndigheder og organisationer.

I udvalgets gennemgang i afsnit 2 af, hvilke planlægningsdata vejledningsorganet skal disponere over, er der lagt

vægt på at belyse, hvorledes de enkelte planlægningsdata tilvejebringes, aˆjourføres og anvendes i lokaliseringsvejledningen.

De geografisk bestemte lokaliseringsfaktorer er opdelt i lokaliseringsfaktorer, der kan karakterisere de forskellige arbejdskraftoplande og de forskellige byer. Det vil sige i lokaliseringsfaktorer, som har betydning for virksomhedernes stillingtagen til henholdsvis hvilken region/egn og hvilken kommune, de ønsker at etablere sig i. De lokaliseringsfaktorer, der kan belyse arbejdskraftoplandene, er gennemgået i afsnit 3 under forudsætning af, at dataene samles i vejledningsorganet. Gennemgangen i afsnit 4 af de lokaliseringsfaktorer, der karakteriserer byer/kommuner, indeholder en vurdering af muligheden for kun at indhente data i forbindelse med vejledningssituationer, hvor en virksomhed ytrer ønske om konkrete kommuneoplysninger. Formålet hermed er at begrænse vejledningsorganets opgaver med at tilvejebringe og aˆjourføre data.

En anden forudsætning for at etablere en lokaliseringsvejledning, der kan yde virksomhederne en relevant hjælp i deres lokaliseringsvalg, er, at vejledningsorganet er i stand til at videregive de forskellige data om planlægningsforhold og lokaliseringsfaktorer i en form, så virksomhederne umiddelbart kan drage nytte af oplysningerne. Det kræver, at vejledningsorganet har et vist kendskab til de virksomheder, der søger vejledning. Dette kan opnås ved at pålægge de vejledningspligtige virksomheder at stille oplysninger om deres medarbejdeirstab, produktion og lokaliseringskrav til rådighed for vejledningsorganet. Dette spørgsmål er belyst i afsnit 5.

2. PLANLÆGNINGSDATA

Et væsentligt element i lokaliseringsvejledningen vil være at kunne informere virksomhederne om de forskellige offentlige instansers planlægning. Det er således vigtigt for den

enkelte virksomhed, at den kan lokalisere sig i en egn med en viden om, hvilke rammer der er lagt for egnens udvikling. Denne viden kan vejledningsorganet tilvejebringe ved at uddrage de oplysninger af diverse offentlige myndigheds planmateriale, som kan få konkret betydning for de forskellige virksomheder.

Planlægningsdataene kan dels bestå af oplysninger fra godkendte/vedtagne fysiske planer, dels af oplysninger, som de offentlige myndigheder har udarbejdet med speciel henblik på lokaliseringsvejledningen. I begge tilfælde er det vigtigt at poientere planernes karakter af planer, der kan ændres, såfremt forudsætningerne for planerne ændres.

Udvalgets stillingtagen til, hvilke planlægningsdata vejledningsorganet skal råde over, tager sit udgangspunkt i en vurdering af det planmateriale, der tilvejebringes af staten, regionplanmyndighederne og kommunerne:

a. Statens planlægningsvirksomhed

Oplysninger om statens planlægningsvirksomhed findes i landsplanredegørelserne, i eventuelle landsplandirektiver og i de statslige sektorplaner m.m.

Landsplanredegørelserne og landsplandirektiverne forberedes i planstyrelsen, hvorfor der ikke er forbundet nogen problemer med at skaffe og a'jourføre dette planmateriale. Landsplanredegørelserne vil sjældent indeholde oplysninger, der har konkret betydning for den enkelte virksomheds lokaliseringsvalg. Da redegørelserne imidlertid vil indeholde hovedprincipperne for statens lokaliseringspolitik, mener udvalget, at landsplanredegørelserne udgør et vigtigt datagrundlag for vejledningsorganet, når dette skal udpege, i hvilke geografiske områder det er ønskeligt at lokalisere de forskellige virksomheder.

De kommende landsplandirektiver kan meget vel tænkes at kunne få betydning for den enkelte virksomheds lokaliseringsvalg, det vil f.eks. kunne gælde landsplandirektiver, der

fastlægger placeringen af energiforsyningsanlæg. Udvalget foreslår derfor, at landsplandirektiver medtages i vejledningsorganets datagrundlag, i den udstrækning de vedrører forhold, der får konsekvenser for virksomhedernes lokaliseringsovervejeiser.

De statslige sektorplaner udarbejdes af en række forskellige ministerier. Som et led i opbygningen af landsplanlægningen indsamler planstyrelsen informationer om de forskellige ministeriers planlægningsaktiviteter. Det vil derfor ikke være nødvendigt for vejledningsorganet at etablere en speciel procedure for at få tilvejebragt og ajourført de statslige sektorplaner. De statslige sektorplaners betydning for virksomhederne vil variere meget fra en virksomhed til en anden. For nogle virksomheder vil f.eks. planerne for udbygningen af statsvejnettet være væsentlige for lokaliseringsvalget, mens det ingen betydning har for andre virksomheder. Udvalget indstiller på baggrund heraf, at de statslige sektorplaner indgår i vejledningsorganets datagrundlag, således at vejledningsorganet kan trække relevante enkeltoplysninger ud af planerne i forbindelse med lokaliseringsvejledningen.

b. Regionplanmyndighedernes planlægningsvirksomhed

Regionplanmyndighedernes planlægningsvirksomhed afspejler sig i regionplanerne og i de amtskommunale sektorplaner.

Regionplanerne skal ifølge lands- og regionplanlovene godkendes i planstyrelsen, hvorfor der ikke vil være forbundet større problemer med at tilvejebringe og ajourføre planerne. Regionplanerne vil indeholde ret præcise informationer om planlagte forandringer i de enkelte regioners fysiske og funktionelle struktur. Mange virksomheder vil måske anse regionplanerne for at have en begrænset værdi for deres lokaliseringsvalg, fordi det kan være vanskeligt for virksomhederne at udtrække de relevante oplysninger af planerne og vurdere oplysningernes validitet. Her vil vejledningsorganet i samarbejde med regionplanmyndighederne kunne hjælpe med en vurdering af regionplanernes konsekvenser for virk-

somhedernes lokaliseringsvalg. Udvalget finder derfor, at regionplanerne (og i hovedstadsområdet tillige den i regionplanen integrerede tidsfølgeplan) vil udgøre et nyttigt datagrundlag for vejledningsorganets arbejde.

Eftersom regionplanerne primært er sammenfattende planer, kan det blive nødvendigt at inddrage oplysninger fra de regionale sektorplaner for at supplere regionplanernes oplysninger. Skal vejledningsorganet råde over alle regionale sektorplaner, kræver det, at der iværksættes en særlig procedure, hvorefter vejledningsorganet får tilsendt sektorplanerne og oplysninger om ændringer i planerne. Det er imidlertid udvalgets vurdering, at vejledningsorganet med fordel vil kunne indskrænke sin tilvejebringelse af data om de regionale sektorplaner til kun at omfatte indhentning af oplysninger hos regionplanmyndighederne i de tilfælde, hvor en konkret vejledningssituation kræver det, og hvor oplysningerne ikke kan trækkes ud af regionplanerne. Det vil med andre ord sige, at udvalget ikke mener, at de regionale sektorplaner skal indgå i vejledningsorganets generelle datagrundlag.

c. Kommunernes planlægningsvirksomhed

Oplysninger om kommunernes planlægning vil være at finde i kommuneplaner (og indtil disse er tilvejebragt i det midlertidige planlægningsgrundlag, som af planstyrelsen skal godkendes for alle kommuner i henhold til kommuneplanlovens § 15) og i lokalplaner.

De kommunale planer vil være en betydningsfuld informationskilde i lokaliseringsvejledningen på grund af planernes store detaljeringsgrad. I planerne vil den fysiske struktur i den enkelte kommune være konkretiseret i et omfang, der muliggør konkrete vurderinger af fordele og ulemper ved placering af en virksomhed i forskellige områder indenfor kommunen. Man vil desuden kunne afklare, om en bestemt placering af virksomheden vil komme i konflikt med andre funktioner i lokalområdet.

Tilvejebringelsen og a"jourføringen af kommuneplaner og lokalplaner vil ikke give særskilte problemer, fordi begge plantyper i medfør af loven om kommuneplanlægning skal indsendes til planstyrelsen til orientering. Udvalget indstiller derfor, at kommuneplaner og lokalplaner kommer til at indgå i vejledningsorganets datagrundlag.

3. LOKALISERINGSFAKTORER OM ARBEJDSKRAFTOPLANDE

Lokaliseringsfaktorer om arbejdskraftoplande omfatter oplysninger for en gruppe af kommuner, som har betydning for en virksomheds stillingtagen til hvilke regioner eller egne, der i denne henseende kan tilgodese virksomhedens lokaliseringssønsker.

Udvalgets behandling af hvilke lokaliseringsfaktorer om arbejdskraftoplande, der bør indgå i lokaliseringsorganets datagrundlag, koncentrerer sig om oplysninger om arbejdsmarked, branchestruktur, egnsudviklingsbistand, transportforhold og offentlig service. Oplysninger om disse forhold foreslås tilvejebragt til vejledningsorganets datagrundlag, mens oplysninger om lokaliseringsfaktorer, der angår andre forhold, kun foreslås indhentet i de tilfælde, hvor en virksomhed ytrer ønske om disse oplysninger. Oplysninger om lokaliseringsfaktorer kan udover de data, som vejledningsorganet skal tilvejebringe, også bestå af data, som andre offentlige myndigheder og forskellige organisationer fremsender til vejledningsorganet.

Udvalgets overvejelser over, hvilke lokaliseringsfaktorer om arbejdskraftoplande, der skal indgå i vejledningsorganets datagrundlag, er følgende:

a. Arbejdsmarkedet

Oplysninger om arbejdsmarkedet indgår som centrale data i de fleste virksomheders lokaliseringsovervejelser. Vejledningsorganets hjælp til virksomhederne på dette punkt vil kunne omfatte oversigter over de forskellige egne indbyg-

gertal, arbejdskraftreserver og lønniveau. Flere lokaliseringsundersøgelser har vist, at en vurdering af arbejdskraftens stabilitet indgår med betydelig vægt i virksomhedernes lokaliseringsovervejelser. Data for disse forhold vil imidlertid ikke kunne blive tilvejebragt af vejledningsorganet.

Indbyggertallene kan direkte hentes fra regionplanerne og kommuneplanernes forudsætninger og fra Danmarks Statistiks årlige opgørelser over kommunernes indbyggertal og kan derfor umiddelbart indgå i vejledningsorganets datagrundlag. Ønsker en virksomhed information om befolkningsudviklingen, vil vejledningsorganet f.eks. kunne give en oversigt over de sidste 5 års befolkningsudvikling og en prognose for de kommende 5 års udvikling. Udover Danmarks Statistiks prognoser bør vejledningsorganet også kunne give oplysninger om befolkningsudviklingen, således som det fremgår af andre myndigheders og organisationers prognoser.

Oplysninger om arbejdskraftreserven vil bl.a. indeholde data om erhvervsfrekvensernes størrelse for mænd, kvinder og diverse faggrupper og oplysninger om ledighedsprocenter, ligeledes opgjort for mænd, kvinder og diverse faggrupper. Disse oplysninger kan vejledningsorganet hente fra Danmarks Statistiks opgørelser. Virksomhederne vil sandsynligvis være interesseret i at få oplysninger i form af en status over de eksisterende forhold og en prognose for den fremtidige udvikling.

I forbindelse med oplysninger om arbejdskraft kan der tillige være behov for oplysninger om, hvilke uddannelses tilbud, der findes i området, bl.a. inden for industri- og handelsfag. For visse virksomheder vil det have interesse, om der findes højere uddannelsessteder i området.

Lønniveauet kan oplyses ved hjælp af Danmarks Statistiks årlige opgørelser over gennemsnitslønninger for mænd, kvinder, faglærte og ufaglærte. Normalt vil en virksomhed imidlertid have behov for mere detaljerede oplysninger i form af data

for lønniveau indenfor specifikke faggrupper. Disse ønsker vil vejledningsorganet ikke kunne opfylde, men vil i stedet kunne henvise til brancheforeninger.

b. Branchestruktur

En virksomhed, der søger lokaliseringsvejledning, kan være interesseret i at få et overblik over, hvilke typer af virksomheder der er i den egn, hvor virksomheden overvejer at lokalisere sig. Baseres vejledningsorganets datagrundlag på Danmarks Statistiks opgørelser, vil virksomhederne kunne få oplysninger om antallet af fremstillingsvirksomheder og antallet af beskæftigede fordelt på brancher i de enkelte kommuner. Disse oplysninger kan give virksomhederne et groft billede af, hvorledes branchestrukturen er i den egn, hvor de påtænker at lokalisere sig.

Ønsker den virksomhed, der søger lokaliseringsvejledning, oplysninger om de enkelte virksomheders produkter, fordi den f.eks. er afhængig af bestemte underleverandører eller industriservice, må vejledningsorganet henvise virksomheden til de lokale erhvervschefer og brancheforeninger. Det samme bør efter udvalgets mening gøre sig gældende i de tilfælde, hvor en virksomhed ønsker specifikke oplysninger om den private serviceforsyning i en egn. Det kan f.eks. dreje sig om en virksomhed, der har brug for kontakt med et revisionsfirma.

Udvalget indstiller på denne baggrund, at vejledningsorganets datagrundlag, hvad angår oplysninger om branchestruktur, alene baseres på de data, som kan fås via Danmarks Statistik. De mere specificerede oplysninger om en egns branchestruktur må virksomheden selv tilvejebringe ved at henvende sig til brancheforeninger o.lign.

c. Egnsudviklingsbistand

Egnsudviklingsbistanden kan betragtes som et positivt regionalpolitisk virkemiddel, og som sådant kan det effektivt supplere en lokaliseringsvejledning. Når udvalget mener, at vejledningsorganet bør have oplysninger om egnsud-

viklingslån og -tilskud i sit datagrundlag, er det fordi, tilbudet om egnsudviklingsbistand erfaringsmæssigt indgår med betydelig vægt i en række virksomheders lokaliseringsovervejelser.

Oplysningerne om egnsudviklingsbistanden, der alene vil have orienterende karakter, vil foreligge dels som kort over de områder, hvor der kan ydes egnsudviklingsbistand, dels som regler for ydelse af bistanden.

d. Transportforhold

Oplysninger om transportmuligheder spiller en stor rolle for de fleste virksomheders lokaliseringsovervejelser. Udvalget finder derfor, at vejledningsorganet i sit datagrundlag bør have oplysninger om såvel gods- som persontransportmulighederne i de forskellige regioner. Disse oplysninger kan med fordel foreligge som kort, hvor de forskellige eksisterende og planlagte trafiklinier og trafikterminaler er indtegnet.

e. Offentlig service

Oplysninger om de offentlige serviceinstitutioner, der f.eks. kan indeholdes i oversigter over gymnasier og toldkontorers placering, har betydning for nogle virksomheder, mens det overhovedet ikke indgår i andre virksomheders lokaliseringsovervejelser. Da oplysningerne om de offentlige serviceinstitutioner imidlertid er ret enkle at fremskaffe, mener udvalget, at disse skal indgå i vejledningsorganets datagrundlag, selv om langt fra alle virksomheder vil gøre brug af oplysningerne. Oplysningerne kan foreligge som kort, hvor de forskellige offentlige serviceinstitutioner og anlæg er indtegnet.

4. LOKALISERINGSFAKTORER OM BYER/KOMMUNER

Lokaliseringsfaktorer om byer omfatter oplysninger for enkeltkommuner, der kan have betydning for en virksomheds beslutning om i tilknytning til hvilken by, den ønsker at etablere sig i.

Udvalget har diskuteret følgende oplysningers betydning for virksomhedernes lokaliseringssvalg: oplysninger om erhvervsgrunde og lokaler, oplysninger om el- og vandforsyning, oplysninger om miljøanlæg, skatteprocenter, boligudbud og offentlig serviceforsyning. Oplysninger om disse forhold foreslås kun indhentet, såfremt den vejledningssøgende virksomhed ytrer ønske om at få kendskab til specifikke lokaliseringsfaktorer i en given kommune. Oplysninger om lokaliseringsfaktorer, der karakteriserer byen, skal med andre ord i almindelighed ikke indgå i vejledningsorganets generelle datagrundlag.

Udvalget har gennemgået de forskellige lokaliseringsfaktorer ud fra et ønske om, at vejledningsorganet skal råde over en checkliste, der kan give virksomhederne oplysninger om, hvilke typer af kommunale data vejledningsorganet er i stand til at fremskaffe, såfremt virksomheden ønsker det. Alle kommuner skal have oplyst omfanget og karakteren af de oplysninger, som vejledningsorganet ønsker tilvejebragt fra kommunerne.

Udvalgets synspunkter på de enkelte lokaliseringsfaktorer er beskrevet i det følgende:

a. Erhvervsgrunde og lokaler

Det ligger i sagens natur, at alle virksomheder, der overvejer en omlokalisering, er interesserede i oplysninger om forskellige kommuners erhvervsgrunde og lokaler. Da antallet og priserne på såvel erhvervsgrunde som erhvervslokaler hele tiden ændres, mener udvalget, at det vil være forbundet med alt for store administrative omkostninger, såfremt vejledningsorganet skulle råde over et ajourført register

over erhvervsgrunde og erhvervslokaler. I stedet kan man medtage disse oplysninger på en checkliste, således at vejledningsorganet i de enkelte vejledningssituationer tilbyder virksomhederne at indhente oplysninger i udpegede kommuner om grundstørrelser, priser og bebyggelsesgrader på byggemodnede erhvervsarealer og om størrelser og priser på ledige erhvervslokaler.

b. El- og vandforsyning samt miljøanlæg

Oplysninger om el- og vandforsyningen kan vejledningsorganet få ved henvendelse til kommunerne. Udvalget foreslår, at vejledningsorganet via sin checkliste tilbyder at fremskaffe oplysninger om elpriser, vandpriser og vandindvindingskapacitet.

For forurenende virksomheder vil oplysninger om de enkelte kommuners miljøanlæg indgå med vægt i lokaliseringsovervejelserne. Da vejledningsorganet får oplysninger om virksomhedernes produktion, bør vejledningsorganet efter udvalgets mening tilbyde at tilvejebringe oplysninger om de enkelte kommuners rensningsanlæg, rensningsniveau og rensningskapacitet og oplysninger om mulighederne for at bortskaffe affald.

c. Skatter

Oplysningerne om kommunernes skatteforhold omfatter oplysninger om grundskyldspromillen og indkomstskatten. Da Danmarks Statistik udarbejder årlige opgørelser over disse skatters størrelse, vil oplysningerne om kommunernes skatteforhold uden videre kunne indgå i vejledningsorganets generelle datagrundlag. En virksomhed, der søger lokaliseringsvejledning, vil derfor kunne få en oversigt over skatteforholdene i alle landets kommuner.

d. Boligudbud

Oplysninger om en kommunes boligudbud, især prognoserne for det fremtidige byggeri, kan have stor betydning for en virksomhed, der planlægger at flytte og samtidig vil bevare en stor del af sine medarbejdere. Vejledningsorganet bør efter

udvalgets mening i sådanne tilfælde kunne tilbyde virksomhederne oplysninger om priser på og antallet og størrelsen af byggemodnede parcelhusgrunde og ledige lejligheder. Disse oplysninger fremskaffes dels efter kontakt med de aktuelle kommuner, dels ud fra oplysninger i planstyrelsens areal- og byggemodningsundersøgelser.

e. Offentlig service

Enkelte virksomheder vil lade kommunernes tilbud af f.eks. børneinstitutioner og fritidsfaciliteter indgå i deres lokaliseringsovervejelser. Da oplysninger om disse forhold er ret enkle at indhente fra kommunerne, mener udvalget, at vejledningsorganet bør tilbyde virksomheder, som er interesseret i data om den offentlige serviceforsyning, at skaffe disse data.

5. DATA OM VIRKSOMHEDERNES FORHOLD

Virksomhedernes oplysninger til vejledningsorganet har stor betydning for kvaliteten af den vejledning, som virksomhederne modtager. Vejledningsorganet må have det fornødne kendskab til de enkelte virksomheder for at kunne yde en relevant vejledning, der ikke virker som et irritationsmoment for virksomhederne, men derimod som en serviceforanstaltning. Kun såfremt lokaliseringsvejledningen formår at virke som en serviceforanstaltning, kan den få regionalpolitisk betydning.

Udvalgets diskussion af, hvilke oplysninger vejledningspligtige virksomheder skal have pligt til at stille til rådighed for vejledningsorganet, har taget sit udgangspunkt i en gennemgang af 4 forskellige typer af oplysninger:

a. Oplysninger, der tjener til at identificere de vejledningssøgende virksomheder.

b. Oplysninger, der tjener til at afgøre, hvorvidt en vej-

ledningssøgende virksomhed falder ind under kriterierne for vejledningspligtige virksomheder.

c. Oplysninger, der tjener til at belyse de vejledningssøgende virksomheders interesse for at modtage vejledning.

d. Oplysninger, der er nødvendige for at yde den relevante vejledning.

a.

Med oplysninger, der tjener til at identificere de vejledningspligtige virksomheder, tænkes på oplysninger om virksomhedernes navn, adresse og telefonnummer, der muliggør, at vejledningsorganet kan sætte sig i forbindelse med virksomhederne.

b.

Oplysningerne, der skal belyse, om en virksomhed falder ind under den obligatoriske lokaliseringsvejledning, må, som konsekvens af udvalgets indstilling vedrørende afgrænsning af vejledningspligtige virksomheder, omfatte følgende oplysninger om:

- virksomhedens erhvervsgruppetilhørsforhold,
- virksomhedens planlagte lokaliseringsdispositioner, det vil sige oplysninger om planlagte nyetableringer, flytninger og udvidelser,
- antallet af ansatte i virksomheden,
- planlagte investeringer i forbindelse med nyetableringer, flytninger og udvidelser,
- planlagte etagearealudvidelser i forbindelse med nyetableringer, flytninger og udvidelser.

c.

Oplysninger, der kan belyse virksomhedernes interesse for at modtage lokaliseringsvejledning, har udvalget medtaget ud fra den betragtning, at vejledningsorganet så vidt muligt skal søge at afpasse sin vejledning efter virksomhedernes egne ønsker til vejledningens karakter. De vejledningssøgende virksomheder kunne således oplyse vejledningsorga-

net om deres ønsker til vejledningens omfang og om deres stade i beslutningsprocessen.

d.

Vejledningsorganet må for at kunne yde en relevant vejledning have en række oplysninger om de vejledningssøgende virksomheders forhold. Efter udvalgets mening udgør følgende oplysninger grundstammen i det kendskab, vejledningsorganet må have til de vejledningssøgende virksomheder:

- virksomhedens medarbejdere, specificeret på køn og fag,
- virksomhedens væsentligste varegruppe,
- de planlagte lokaliseringsdispositioners geografiske placering,
- de vigtigste årsager til virksomhedens lokaliseringsbeslutninger,
- virksomhedens væsentligste lokaliseringsfaktorer.

Af hensyn til bl.a. de økonomiske konsekvenser, der kan være knyttet til oplysninger om virksomhedernes forhold, har vejledningsorganet tavshedspligt med hensyn til de oplysninger, som den enkelte virksomhed stiller til organets rådighed.

KAPITEL IV

Lo ka liser ingsvej ledningens administration

1. INDLEDNING

Under behandlingen af lokaliseringsvejledningens administration har udvalget dels diskuteret selve vejledningsproceduren og dels diskuteret, hvilket oplysningsarbejde og hvilke kontrolforanstaltninger der må knyttes til vejledningsproceduren, for at lokaliseringsvejledningen kan komme til at virke efter sin hensigt.

I forbindelse med vej ledningsproceduren har udvalget diskuteret punkterne: indberetning, sagsbehandling og vejledningsattest. Herunder har man blandt andet drøftet, hvorledes den praktiske vejledning kan foregå, hvem vejledningsorganet vil komme til at samarbejde med og problemerne omkring fastsættelsen af tidsfristen for udfærdigelse af vejledningsattest. I det følgende har udvalget anvist en af de måder, på hvilken vejledning kan finde sted.

Ved diskussionen om oplysningsarbejdet har udvalget dels diskuteret, hvilke oplysninger informationen om lokaliseringsvejledningen bør indeholde, dels hvilke former for informationsvirksomhed vejledningsorganet skal drive. Her har man forsøgt at vurdere henholdsvis indsatsen og effekten af annoncering, uddeling af pjece, meldepligt for offentlige

myndigheder, avislæsning samt systematisk opsøgning af alle virksomheder.

I forbindelse med diskussionen om, hvilke muligheder der er for at kontrollere, at lokaliseringsvejledningens bestemmelser bliver overholdt, har udvalget undersøgt, hvilke kontrolmuligheder der findes inden for den eksisterende administration. Udvalget har herunder drøftet mulighederne for at benytte ansøgning om byggetilladelse og tinglysning af skøder og lejemål som kontrol- og tilbagemeldingsinstanser.

2. VEJLEDNINGSPROCEDURE

Udvalget har i sin behandling af vejledningsproceduren diskuteret følgende 3 forhold:

- virksomhedernes indberetning om lokaliseringsplaner til vejledningsorganet,
- vejledningsorganets sagsbehandling i forbindelse med vejledningen af virksomhederne og
- vejledningsattestens funktion i lokaliseringsvejledningen.

a. Indberetning

Vejledningsorganet vil blive kontaktet af virksomheder, der planlægger en lokaliseringsdisposition, og som er omfattet af den obligatoriske lokaliseringsvejledning. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at alle virksomheder skal have ret til at modtage vejledning i lokaliseringsspørgsmål, også selv om der ikke foreligger konkrete planer eller ønsker om flytning eller udvidelse, men blot et ønske om at få undersøgt en eventuel flytnings rentabilitet. Det er efter udvalgets mening vigtigt, at det ikke kun er en del af virksomhederne, der får dette tilbud om lokaliseringsvejledning, som ofte vil være at betragte som et økonomisk tilskud, idet virksomheden ellers selv skulle finansiere tilvejebringelsen af data om alternative lokaliseringsmuligheder. Dette vil specielt være tilfældet for de mindre virksomheder, som ikke er omfattet af vejledningspligten, og som måske har den

mindste kapacitet til at foretage lokaliseringsundersøgelser på egen hånd.

Når virksomhederne har henvendt sig til vejledningsorganet, kan selve lokaliseringsvejledningen tage sin begyndelse. Som beskrevet i kapitel III. 5, skal de vejledningssøgende virksomheder efter udvalgets mening stille en række oplysninger om deres lokaliseringsplaner, medarbejderstab og produktion til rådighed for vejledningsorganet, før dette kan påbegynde sin vejledning. Udvalget foreslår, at disse oplysninger tilvejebringes ved, at vejledningsorganet, snarest efter at det har modtaget en henvendelse, sender virksomheden et indberetningsskema. Dette indberetningsskema skal i udfyldt stand indsendes til vejledningsorganet.

b. Sagsbehandling

Sagsbehandlingens første trin består i en gennemgang af virksomhedens indberetningsskema. Vejledningsorganet påser, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger og indhenter eventuelt supplerende information fra virksomheden. På baggrund af indberetningsskemaets oplysninger danner vejledningsorganet sig et foreløbigt skøn over, hvilke data der er relevante at fremlægge for virksomheden. Såfremt der er tale om en virksomhed, der tidligere har været i kontakt med vejledningsorganet i forbindelse med et projekt, der falder i flere etaper, vil virksomheden straks kunne få udstedt en vejledningsattest.

Efter gennemgangen af indberetningsskemaerne mener udvalget, at det er vigtigt, at den næste kontakt med virksomheden bliver etableret f.eks. i form af et møde med virksomhedens ledelse, hvor drøftelserne om virksomhedens ønsker og behov kan foregå mere uformelt. Dette møde kan enten foregå på selve virksomheden eller i vejledningsorganet.

Ved det første møde med virksomheden gør vejledningsorganet virksomheden opmærksom på, hvilke data der kan stilles til disposition for virksomheden, og hvilke muligheder der lig-

So

ger ved en fortsat vejledning. For at indkredse nogle relevante lokaliseringmuligheder diskuteres, hvilke lokaliseringssønsker virksomheden har, og hvilke lokaliseringsfaktorer der er de væsentligste for virksomhedens valg af lokalisering. Specielt diskuteres mulighederne for på en og samme gang at opfylde virksomhedernes lokaliseringssønsker og planlægningsmyndighedernes lokaliseringsmålsætninger. Endelig oplyses virksomheden om de muligheder, der er for at få opfyldt forskellige lokaliseringskrav gennem forhandlinger med det offentlige på de forskellige planlægnings- og beslutningsniveauer.

Hvis vejledningsorganet efter første møde med virksomheden skønner, at videre vejledning ikke er hensigtsmæssig, kan vejledningsorganet udstede en vejledningsattest.

Sammen med den virksomhed, der ønsker fortsat vejledning, tilrettelægger vejledningsorganet det videre arbejde og får afklaret, hvilke spørgsmål der mangler at blive belyst, før virksomheden mener at kunne foretage et valg mellem forskellige lokaliseringmuligheder. Heri indgår også en vurdering af eventuelle samfundsmæssige problemer, der kan opstå ved virksomheders indpasning i lokalsamfund.

Når vejledningsorganet har foretaget de aftalte undersøgelser, holdes igen et møde med virksomheden. Hvis undersøgelserne og forhandlingerne påpeger nye problemer eller forhold, som virksomheden ønsker at få belyst, fortsættes arbejdet og så fremdeles, så længe virksomheden ønsker det.

Når virksomheden mener, at den har fået alle muligheder tilstrækkeligt belyst og ikke ønsker fortsat vejledning, meddeler den dette til vejledningsorganet, og lokaliseringsvejledningen er dermed afsluttet.

Udvalget mener ikke, det er formålstjenligt at bestemme en fast procedure for, hvor og hvorledes vejledningsorganet skaffer de nødvendige, supplerende oplysninger, eller med hvem vejledningsorganet skal samarbejde i disse sager. Det

vil afhænge af den enkelte virksomheds situation, hvilke andre instanser det vil være hensigtsmæssigt at inddrage i sagsbehandlingen. En fastlagt procedure, hvor alle instanser skulle høres i alle sager, ville blot medføre unødigt arbejde og lang ekspeditionstid. Men vejledningsorganet skal have et omfattende kontaktnet, så det til enhver tid kan samarbejde med netop de instanser, der har betydning for den enkelte sag.

Vejledningsorganet bør således som et minimum kunne indhente oplysninger fra diverse offentlige planlægningsmyndigheder, Amsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, de teknologiske institutioner og informationscentre samt de regionale arbejdsmarkedsnævn. Det vil således være naturligt at samarbejde med arbejdsmarkedsnævnene i spørgsmål, der har betydning for arbejdsmarkedet.

Også erhvervsrådene vil det være oplagt for vejledningsorganet at inddrage i diskussionerne og undersøgelserne af virksomhedernes lokaliseringsmuligheder, når først virksomhedernes regionale placering er fastlagt. Erhvervsrådene vil i øvrigt få mulighed for at benytte sig af lokaliseringsorganets datasamling i deres arbejde.

Endelig må vejledningsorganet i forbindelse med oplysningsarbejde m.v. i et vist omfang tage kontakt med en del private foretagender, f.eks. pengeinstitutter, revisorer og konsulentfirmaer, som på den ene eller den anden måde udfører arbejde, der kan have betydning for virksomhedslokalisering.

Til slut skal nævnes, at udvalget, inspireret af den norske lokaliseringsvejledning, har diskuteret mulighederne for at tilbyde virksomhederne at få foretaget en omkostningsanalyse, der belyser konsekvenserne af at foretage en udflytning. En sådan omkostningsanalyse vil gøre det muligt for virksomhederne at vurdere fordele og ulemper ved en udflytning. Skal vejledningsorganet kunne udføre omkostningsanalyser, vil det stille store krav til såvel datagrundlag som personale. Udvalget har derfor i stedet diskuteret mulighed-

erne for at tilbyde virksomhederne et finansielt tilskud til at få foretaget omkostningsanalyser af private konsulentfirmaer og teknologiske institutter. Virksomheder, der ønsker at få foretaget en omkostningsanalyse, der kan belyse konsekvenserne af en flytning af virksomheden til et område, som vejledningsorganet kan anbefale, kunne få et tilskud til finansiering af analyser op til 75%. Ved at lade de vejledningssøgende virksomheder betale 25% skulle man kunne sikre sig, at kun realistiske lokaliseringsmuligheder bliver undersøgt. En årlig beløbsramme på 1.000.000 kr. har været diskuteret, men et flertal mener ikke, at en sådan ordning kan anbefales, d.v.s. samtlige af udvalgets medlemmer med undtagelse af Elkær-Hansen, Svend-Erik Nielsen, Vagn Rud Nielsen, Hans H. Pinholt og Øie Plougmann.

c. Vejledningsattest

Når en virksomhed har meddelt, at den ikke ønsker fortsat vejledning, uanset om det er efter første møde med vejledningsorganet eller efter en række møder og forhandlinger, kan vejledningsorganet udstede en vejledningsattest som dokumentation for, at virksomheden har modtaget lokaliseringsvejledning. Vejledningsattesten udstedes kun til virksomheder, der er omfattet af den obligatoriske lokaliseringsvejledning, da det kun er disse virksomheder, der skal kunne dokumentere, at de har haft kontakt med vejledningsorganet.

Ved fastsættelse af tidsfristen for vejledningsattestens udfærdigelse må der ske en afvejning mellem hensynet til vejledningsorganets administration og hensynet til virksomhedernes ønske om en hurtig sagsbehandling, Udvalget har været opmærksom på, at man i Norge har anvendt fastsættelse af en lang tidsfrist for at få virksomhederne til at kontakte vejledningsorganet så tidligt som muligt i deres lokaliseringsovervejelser. Dette har udvalget dog ikke ment at kunne gå ind for. I stedet indstiller udvalget, at der af ministeren fastsættes en tidsfrist, som ikke må overstige f.eks. 60-90 dage, fra det tidspunkt vejledningsorganet modtager en virksomheds indberetningsskema, og til vejledningsorganet udsteder en vejledningsattest. Det forudsættes dog, at vejled-

ningsorganet tager særligt hensyn til virksomheder med alvorlige tidsproblemer. Udvalget indstiller endvidere, at vejledningsorganet bemandes således at det bliver muligt at afholde det første møde med virksomheden inden 14 dage efter modtagelsen af virksomhedens indberetningsskema.

Endelig har udvalget diskuteret, hvor længe vejledningsattesten skal have gyldighed. Udvalget foreslår, at vejledningsattesten gælder to år, dog således at virksomheder med lange planlægningshorisonter kan få gyldighedsperioden forlænget. De to år er fastlagt ud fra et ønske om at knytte vejledningsattesten til en bestemt lokaliseringsdisposition, således at hver enkelt lokaliseringsdisposition diskuteres med vejledningsorganet.

3. OPLYSNING OM LOKALISERINGSVEJLEDNINGEN

Forudsætningen for, at lokaliseringsvejledningen kommer til at virke efter sin hensigt, er, at virksomhederne orienteres om de tilbud og den pligt, som lokaliseringsvejledningen indebærer.

Den obligatoriske del af lokaliseringsvejledningen indeholder både et stimulerende og et restriktivt element. Det stimulerende element består i, at virksomhederne tilbydes omfattende lokaliseringsoplysninger og forhandlingsmuligheder, som virksomhederne ellers selv skulle finansiere eller ville gå glip af. Det restriktive element består i, at virksomhederne skal indsende et udfyldt indberetningsskema og eventuelt give møde ved vejledningsorganet.

Det er i denne forbindelse, oplysningsarbejdet om lokaliseringsvejledningens eksistens og tilbud kommer ind som en vigtig faktor. Oplysningsarbejdet er afgørende for, i hvor høj grad lokaliseringsvejledningen kommer til at virke som et positivt element i virksomhedernes lokaliseringsovervejelser og for, om loven overhovedet får nogen virkning.

Hvis virksomheden først får kendskab til lokaliseringsvejledningen ved henvendelse til bygningsinspektoratet med ansøgning om byggetilladelse, vil lokaliseringsvejledningen være restriktiv og virkningsløs. Virksomhedens mulighed for at finde en mere favorabel lokalisering vil være forspildt, og muligheden for at etablere lokaliseringsalternativer i de områder, man ønsker udbygget, bliver forpasset.

Er virksomheden derimod i tide orienteret om lokaliseringsorganets eksistens og tilbud, vil lokaliseringsvejledningen kunne udnyttes af virksomheden, og der vil i en del tilfælde være mulighed for lokalisering i de ønskede områder.

Udvalget finder derfor, at oplysningsarbejdet om lokaliseringsvejledningens eksistens og tilbud er af afgørende betydning for hele vejledningsvirksomheden. Specielt gør udvalget opmærksom på det væsentlige i, at oplysningsarbejdet foretages i god tid inden lokaliseringsvejledningens ikrafttræden.

Hvad angår indholdet af vejledningsorganets oplysningsvirksomhed mener udvalget, at det først og fremmest skal bestå af oplysninger om lokaliseringsvejledningens eksistens og lovgrundlag og af oplysninger om vejledningens servicetilbud. Endvidere må der gives en del praktiske oplysninger og kort information om lokaliseringsvejledningens formål.

Udvalget indstiller, at vejledningsorganets oplysningsvirksomhed i hovedtrækkene kommer til at indeholde følgende punkter:

1. Lovgivningens bestemmelser:

- alle kan modtage vejledning,
- afgrænsning af vejledningspligten,
- lokaliseringsvejledningens retsvirkninger for de vejledningspligtige virksomheder.

2. Lokaliseringsvejledningens servicetilbud:

- vejledning og oplysning om lokaliseringmuligheder,

- oplysninger om lokaliseringsfaktorer for arbejdskraftoplande,
- oplysninger om lokaliseringsfaktorer for byer,
- oplysninger om den fysiske planlægning,
- oplysninger om økonomiske støtteforanstaltninger,
- kontaktformidling til andre offentlige myndigheder.

3. Lokaliseringsvejledningens formål:

- at modvirke yderligere koncentration i storbyområder, .
- fremme ligelig udvikling i landet (og eventuelt andre fremtidige regionalpolitiske målsætninger),
- oplyse om lokaliseringsfaktorer og lokaliseringsmuligheder.

4. Lokaliseringsvejledningens organisation:

- vejledningsorganets organisatoriske placering,
- vejledningsorganets arbejdsopgaver,
- vejledningsorganets adresse og telefonnummer.

Formidlingen af informationen om lokaliseringsvejledningen kan foregå som en passiv oplysningsvirksomhed eller som en aktiv oplysning af virksomheder, som overvejer en omlokalisering.

I vurderingen af, hvor omfattende den aktive indsats skal være, har udvalget dels taget i betragtning, hvilke grænser man bør sætte for de administrative omkostninger og dels afvejet effekten og indsatsen.

Udvalget har drøftet følgende muligheder:

a. Annoncering

I god tid, inden lokaliseringsvejledningens bestemmelser træder i kraft, kan man foretage en landsdækkende annoncering. Der annonceres i såvel den landsdækkende som den lokale dagspresse, i erhvervsblade, i branchetidsskrifter o.lign. I disse annoncer lægges vægt på lokaliseringsvejledningens servicetilbud, og hvilke virksomheder der er omfattet af vejledningspligten, samt hvad denne indebærer.

I dette oplysningsarbejde vil alle typer virksomheder, uanset branche, størrelse og geografiske placering, få lige adgang til information.

Effekten af en annoncering vurderes som begrænset, og udvalget betragter alene en annoncekampagne som et middel til at sikre sig, at alle potentielle vejledningspligtige virksomheder har haft mulighed for at blive orienteret om lokaliseringsvejledningens eksistens. Da dette imidlertid også er en vigtig funktion, mener udvalget, at der bør afsættes midler til annoncering på vejledningsorganets budget.

b. Uddeling af pjecer.

Der udarbejdes en pjece, der i forhold til annonceringen indeholder en mere specificeret beskrivelse af lokaliseringsvejledningens tilbud.

Denne pjece distribueres over hele landet til de institutioner, man kan forvente, virksomhederne tager kontakt med, når de overvejer en omlokalisering. Det drejer sig om kommunekontorer, arbejdsformidlingskontorer, erhvervskontorer, teknologiske informationscentre, pengeinstitutter, kreditinstitutioner, revisorfirmaer, tekniske rådgivningsfirmaer, ejendomsmæglere, advokater og erhvervsorganisationer.

Indsatsen til udarbejdelsen af en sådan pjece er begrænset. Effekten af den er vanskelig at vurdere. Den vil i høj grad afhænge af indsatsen hos personalet i både de offentlige og de private institutioner. Det er således af betydning, hvor pjecen bliver placeret, hvor længe den ligger fremme, om personalet rekvirerer flere, når alle er uddelt, og ikke mindst om personalet gør virksomhederne opmærksom på pjecen.

Udvalgets samlede vurdering er, at udarbejdelse og distribution af en pjece om lokaliseringsvejledningens tilbud vil udgøre et vigtigt supplement til en annoncering.

c. Opsøgning af potentielle vejledningspligtige virksomheder.

Man kan anmode kommuner, regionplanmyndigheder og arbejdstilsynet om at orientere vejledningsorganet om de kontakter, myndighederne måtte have med virksomheder, der planlægger en etablering, flytning eller udvidelse. Orienteringen kan også udstrækkes til at omfatte meddelelser om planlægningsarbejder, som f.eks. saneringsplaner, der kan medføre flytning af virksomheder. Da netop den tidlige kontakt med virksomhederne er afgørende for lokaliseringsvejledningens nytte og effekt, kunne det aftales, at kommuner, regionplanmyndigheder og arbejdstilsynet orienterede vejledningsorganet om deres kontakter med virksomheder, der har lokaliseringsplaner, ligesom disse myndigheder også kunne orientere virksomhederne om vejledningspligten og henvise virksomhederne til vejledningsorganet.

Vejledningsorganet kan tillige ved selektiv læsning af lokalpresse og fagpresse få et indblik i, hvilke virksomheder, der står for at skulle foretage større investeringer, og kan på den baggrund henvende sig til virksomhederne og komme i kontakt med dem tidligt i deres lokaliseringsovervejelser. I Norge har man positive erfaringer med en sådan, praksis.

Udvalget mener, at denne form for opsøgende virksomhed, der tager sigte på at opsøge potentielle vejledningspligtige virksomheder så tidligt som muligt, vil være væsentlig for vejledningens effekt.

d. Systematisk opsøgning af virksomhederne.

Man kan sikre, at virksomhederne får besked om lokaliseringsvejledningen og dens servicetilbud ved systematisk at besøge virksomhederne og sørge for, at de modtager oplysninger. Dette vil imidlertid kræve en meget stor økonomisk og tidsmæssig indsats.

Udvalget kan derfor ikke gå ind for, at vejledningsorganet foretager en systematisk opsøgning af virksomhederne. Udvalget foreslår i stedet, at vejledningsorganet i forbindelse med lokaliseringsvejledningens ikrafttræden udsender en

pjece til virksomhederne, som falder inden for de side 21 omhandlede brancher, og som har over 50 ansatte.

4. KONTROLFORANSTALTNINGER

For at sikre, at virksomheder, der er vejledningspligtige, indberetter deres lokaliseringsplaner til vejledningsorganet, er det nødvendigt at etablere nogle kontrolforanstaltninger. Udvalget har i sin gennemgang af mulige kontrolforanstaltninger lagt vægt på at knytte disse til eksisterende myndigheders administration, således at man kan undgå oprettelse af et selvstændigt kontrolapparat. Der tænkes her på myndigheder, som en virksomhed med lokaliseringsplaner i forvejen skal kontakte.

Udvalget forestiller sig, at kontrollen består i, at virksomhederne ikke kan få færdigbehandlet andragender vedrørende deres lokaliseringsplaner hos offentlige myndigheder, før de kan forevise en vejledningsattest. Kontrolproceduren tænkes at foregå som følger:

1. Virksomheden henvender sig til myndighederne med sit andragende.
2. For at vurdere om virksomheden er vejledningspligtig, udbeder myndighederne sig oplysninger angående lokaliseringsdispositionens art, virksomhedens branchetilhørsforhold, antal ansatte i den ejksisterende virksomhed, planlagte etagearealudvidelser og planlagte investeringsbeløb.
3. Viser virksomheden sig vejledningspligtig, forlanges vejledningsattest ellers henvises til vejledningsorganet. Myndighedernes sagsbehandling standser, indtil vejledningsattest foreligger.
4. Myndighederne meddeler vejledningsorganet, når sagsbehandlingen er afsluttet, således at vejledningsorganet kan

kontakte virksomheden med henblik på at vurdere effekten af den ydede vejledning.

For at kontrol og tilbagemelding kan foregå relativt let og som et led i myndighedernes almindelige sagsbehandling kræves følgende:

- alle virksomheder med lokaliseringsplaner skal henvende sig til myndighederne. Dette skal ske i medfør af allerede eksisterende lovgivning,
- virksomhederne skal henvende sig på et så tidligt tidspunkt som muligt. Myndighedernes nuværende sagsbehandling skal indebære dette,
- myndighedernes administrationsapparat skal være opbygget således, at kontrol og tilbagemelding kan indpasses uden store udbygninger eller ændringer.

Udvalget har undersøgt, i hvor stor udstrækning en række forskellige offentlige myndigheder opfylder ovennævnte krav.

Udvalgets konklusion på undersøgelsen er en anbefaling af, at kommunernes bygningsmyndigheder påser, at disse regler er overholdt i lighed med andre foreskrifter, idet udvalget ikke indenfor den eksisterende lovgivning har fundet andre myndigheder, som umiddelbart eller uden større ændringer i sagsbehandlingen kan påtage sig at fungere som kontrolinstans.

Ved at vælge kommunernes bygningsmyndigheder som kontrolinstans for den obligatoriske lokaliseringsvejledning opnås, at alle virksomheder, der foretager etableringer, flytninger eller udvidelser, som medfører et byggeri, vil blive forelagt kravet om vejledningsattest, før lokaliseringsplanerne realiseres. Bygningsmyndighedernes opgave som kontrolinstans vil da bestå i at kræve forevist en vejledningsattest af de vejledningspligtige virksomheder, før de udsteder byggetilladelse til det planlagte byggeri. Endvidere skal bygningsmyndighederne undersøge, om virksomhederne falder ind under den obligatoriske lokaliseringsvejledning. Da bygningsmyndighedernes sagsbehandling i forvejen kræver,

at virksomhederne oplyser om en række data, der indgår i vejledningspligtens afgrænsning, vil det være relativt let for bygningsmyndighederne at vurdere, hvorvidt en virksomhed er vejledningspligtig.

Virksomheder, som foretager en etablering, flytning eller udvidelse gennem køb eller leje af lokaler, vil derimod ikke automatisk komme i kontakt med bygningsmyndighederne. I mange tilfælde kræver virksomhedens køb og leje af lokaler dog byggetilladelse, idet de nye lokaler må ombygges, før de kan tages i brug. I andre tilfælde vil virksomhederne tage kontakt med de offentlige myndigheder for at sikre sig, at deres planlagte lokalisering ikke er i strid med gældende planlægningslovgivning som f.eks. det midlertidige planlægningsgrundlag efter kommuneplanlovens § 15, lokalplaner, partielle byplanvedtægter eller by- og landzone-lovens bestemmelser.

De kontaktede myndigheder kan da dels gøre virksomhederne opmærksomme på lokaliseringsvejledningen, dels oplyse vejledningsorganet om virksomhedernes lokaliseringsplaner. Samlet vurderes antallet af vejledningspligtige virksomheder, som ikke vil komme i kontakt med bygningsmyndighederne eller andre offentlige myndigheder, før deres lokaliseringsplaner realiseres, at være meget lille.

På baggrund af ovenstående indstiller udvalget, at byggemyndighederne gøres til kontrolinstans, og at vejledningspligtige virksomheder ikke kan få udstedt byggetilladelse, før de har modtaget en vejledningsattest fra vejledningsorganet.

KAPITEL V

Flertallets indstilling¹⁾

1. FORMÅL

Ved etableringen af en lokaliseringsvejledning tilstræbes det dels at styrke de regionalpolitiske virkemidler, dels at yde service overfor virksomhederne i deres lokaliseringsvalg.

2. ORGANISATION

Lokaliseringsvejledningen forestås af et vejledningsorgan, som etableres i miljøministeriet, planstyrelsen.

3. VEJLEDNINGSORGANETS OPGAVER

Lokaliseringsvejledningen består i en vejledning om alternative lokaliseringsmuligheder, hvor virksomhederne kan få stillet oplysninger om statens, regionplanmyndighedernes og kommunernes planlægning til rådighed og få data om loka-

1) Dette kapitel indeholder flertallets indstillinger, således som det fremgår af de forrige kapitler. Mindretallets indstillinger findes i kapitlerne II.2., side 21, II.4., side 28; 29, 32 og IX.

liseringsfaktorer, der karakteriserer arbejdskraftoplande og byer/kommuner.

Vejledningsorganet har tavshedspligt med hensyn til de oplysninger, som virksomhederne stiller til vejledningsorganets rådighed.

Vejledningsorganet skal gennem annoncering og udarbejdelse af pjecer oplyse om lokaliseringsvejledningens eksistens og tilbud.

Vejledningsorganet skal udarbejde en årsberetning, hvori der redegøres for vejledningsorganets virksomhed, herunder for antallet af ekspederede sager og vejledningens effekt.

4. AFGRÆNSNINGEN AF VEJLEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER

Alle virksomheder har ret til at modtage lokaliseringsvejledning. Pligt til at modtage lokaliseringsvejledning har større virksomheder indenfor nærmere afgrænsede erhvervsgrupper (jfr. kapitel II). Afgrænsningen af vejledningspligten fremgår af det følgende.

Erhvervsgruppeafgrænsningen omfatter 6 grupper af virksomheder:

- a. fremstillingsvirksomhed,
- b. entreprenørvirksomhed,
- c. virksomheder indenfor handel og omsætning,
- d. ikke-stedbunden transportvirksomhed,
- e. ikke-stedbundne private tjenesteydelser,
- f. statslige tjenesteydelser, undtaget den del af statsadministrationen, som er særligt knyttet til regering og folketing.

Afgrænsningen af virksomhedernes størrelse giver vejledningspligt for følgende virksomheder:

Nyetablering

Virksomheder inden for erhvervsgrupperne a.- e., som planlægges nyetableret med mindst 50 ansatte.

Virksomheder inden for erhvervsgrupperne a.- e., som planlægges nyetableret, og hvor nyetableringen medfører et etagearealforbrug på mindst 2.500 m² eller en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. (1977-kr.).

Virksomheder inden for erhvervsgruppe f., som planlægges nyetableret uanset virksomhedens størrelse.

Nedlæggelser

Virksomheder inden for erhvervsgruppe f., der planlægges nedlagt uanset virksomhedens størrelse.

Flytninger (flytning af hele virksomheder, delvise flytninger og filialudlægning).

Virksomheder inden for erhvervsgrupperne a.- e. med mindst 50 ansatte, som planlægger en delvis flytning eller en filialudlægning, der medfører et etagearealforbrug på mindst 300 m².

Virksomheder inden for erhvervsgrupperne a.- e. med mindst 50 ansatte, som planlægger en flytning af hele virksomheden.

Virksomheder inden for erhvervsgrupperne a.- e., som planlægger en flytning, der på tilflytningsstedet medfører et etagearealforbrug på mindst 2.500 m² eller en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. (1977-kr.).

Virksomheder inden for erhvervsgruppe f., som planlægger en flytning, uanset virksomhedens størrelse.

Udvidelser

Virksomheder inden for erhvervsgrupperne a.- e. med mindst 50 ansatte, som planlægger en udvidelse, der medfører et etagearealforbrug på mindst 300 m².

Virksomheder inden for erhvervsgrupperne a.- e., som planlægger en udvidelse, der medfører et etagearealforbrug på mindst 2.500 m² eller en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. (1977-kr.).

Virksomheder inden for erhvervsgruppe f., som planlægger en udvidelse uanset virksomhedens størrelse.

Miljøministeren fastsætter den nærmere afgrænsning af vejledningspligten. Udvalgets forslag hertil fremgår af kapitel II. og V.

5. TIDSPUNKTET FOR ANSØGNING OM OG MODTAGELSEN AF LOKALISERINGSVEJLEDNING

En vejledningspligtig virksomhed bør så tidligt som muligt i sine lokaliseringsovervejer rette henvendelse til lokaliseringsvejledningen.

Når en virksomhed har rettet henvendelse til vejledningsorganet om lokaliseringsvejledning, skal den snarest herefter modtage et indberetningsskema. Vejledningsorganet skal inden for en nærmere fastlagt frist, f.eks. 60-90 dage efter modtagelsen af det udfyldte skema, udstede en vejledningsattest som dokumentation for, at virksomheden har modtaget lokaliseringsvejledning. Vejledningsattesten har gyldighed i to år.

6. VEJLEDNINGSSATTESTENS RETSVIRKNINGER

Vejledningspligtige virksomheder kan ikke få udstedt byggetilladelse, før de har modtaget, en af vejledningsorganet udstedt vejledningsattest.

Virksomhederne er ikke bundet til at følge vejledningen.

7. ANDRE BESTEMMELSER

Kommuner, amtskommuner og hovedstadsrådet orienterer vejledningsorganet om virksomheders planlagte lokaliseringsdispositioner, såfremt de får kendskab til disse.

KAPITEL VI

Lovgivningsmæssige konsekvenser

1. INDLEDNING

Udvalget har under sit arbejde drøftet, om forslaget til lokaliseringsvejledning kræver gennemførelse af en selvstændig lov, eller om forslaget kan gennemføres som et ændringsforslag til en gældende lov.

Herudover har udvalget søgt at belyse de overlapninger, som en selvstændig lov om lokaliseringsvejledning vil kunne give anledning til i forhold til lands- og regionplanloven og i forhold til loven om regionplanlægning i hovedstadsområdet.

I forbindelse med overvejelserne om en eventuel ændringslov er især sammenhængen med de to regionalpolitiske love: lands- og regionplanloven og loven om egnsudvikling, søgt belyst ud fra en diskussion af følgende spørgsmål:

- forfølger en lokaliseringsvejledning de samme formål som de eksisterende regionalpolitiske love?
- retter bestemmelserne i en lokaliseringsvejledning sig til de samme som bestemmelserne i de eksisterende regionalpolitiske love?

- indeholder bestemmelserne i en lokaliseringsvejledning de samme typer af forskrifter som bestemmelserne i de eksisterende regionalpolitiske love?
- vedrører bestemmelserne i en lokaliseringsvejledning de samme faser i planlægningsprocessen som bestemmelserne i de eksisterende regionalpolitiske love?

2. RELATIONERNE TIL LOVEN OM LANDS- OG REGIONPLANLÆGNING

Forslaget om lokaliseringsvejledning kan karakteriseres som et regionalpolitisk virkemiddel og kunne som sådant indsættes som et selvstændigt kapitel i loven om lands- og regionplanlægning.

Udvalget finder ikke at kunne anbefale dette, selv om lokaliseringsvejledningen er et af de mulige midler til at fremme regionplanlovens formål. Dette skyldes tre forhold:

For det første er reglerne om lokaliseringsvejledning primært indholdsmæssige forskrifter, som retter sig til andre end offentlige myndigheder. Regionplanloven er derimod først og fremmest en lov, der retter sig til myndigheder, og som fastlægger statens, amtskommunernes og primærkommunernes kompetence.

For det andet vedrører lokaliseringsvejledningen planlægningsprocessens realiseringsfase, og den indeholder derfor rettigheder og pligter for borgerne. Regionplanloven vedrører planlægningsfasen og indeholder ikke bestemmelser, der direkte binder borgerne.

Endelig er lokaliseringsvejledning kun et af mange mulige regionalpolitiske virkemidler, hvilket ligeledes taler imod at inkorporere netop dette, men ikke andre i regionplanloven.

Udvalgets beslutning om ikke at foreslå at inkorporere en kommende lokaliseringsvejledning i loven om lands- og re-

gionplanlægning giver anledning til en nærmere diskussion af de bestemmelser i lands- og regionplanloven og i loven om regionplanlægning i hovedstadsområdet, som vil kunne overløppe en selvstændig lov om lokaliseringsvejledning. Det drejer sig om § 3, stk. 1, og § 18, stk. 2, i lov om lands- og regionplanlægning og om § 16, stk. 3, i lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet.,

Ifølge § 3, stk. 1, i lov om lands- og regionplanlægning skal offentlige myndigheder og koncessionerede virksomheder afgive oplysninger til miljøministeriet om forberedelse eller udførelse af undersøgelser, planlægning og større anlægsdispositioner, som kan få betydning for planlægningen. Da vejledningsorganet ifølge udvalgets kommissorium skal placeres i miljøministeriets planstyrelse, vil de offentlige virksomheders indberetninger om lokaliseringsdispositioner skulle sendes til samme myndighed, hvorfor virksomhederne ikke behøver at give særskilt melding til vejledningsorganet. Lokaliseringsvejledningens indberetningsprocedure indeholder imidlertid et forslag om en pligt for virksomhederne til at indsende en række nærmere specificerede oplysninger om deres lokaliseringsplaner og medarbejderstab (jfr. kap. III.5). En pligt som den foreslåede er ikke indeholdt i den eksisterende lovgivning, hvorfor en eventuel selvstændig lov om lokaliseringsvejledning må omfatte bestemmelser angående de offentlige virksomheders pligt til at give detaljerede oplysninger om deres planlagte lokaliseringsdispositioner.

I § 18, stk. 2, i lov om lands- og regionplanlægning og i § 16, stk. 3, i lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet hedder det, at regionplanmyndighederne skal have mulighed for at udtale sig, inden offentlige myndigheder og koncessionerede virksomheder træffer beslutning om beliggenheden eller udførelsen af større; anlæg og institutioner. Denne mulighed for regionplanmyndighederne til at udtale sig om virksomhedernes lokaliseringsplaner falder helt i tråd med den vejledningsprocedure, som udvalget har foreslået, hvor netop de lokale planlægningsmyndigheder tages

med på råd i lokaliseringsvejledningen. I en eventuel selvstændig lov om lokaliseringsvejledning vil denne bestemmelse kunne suppleres med en bestemmelse om, at de offentlige virksomheders lokaliseringsdispositioner også skal afvente vejledningsorganets sagsbehandling.

3. RELATIONERNE TIL EGNSUDVIKLINGSLOVEN

Under udvalgets drøftelser har det været fremført, at lokaliseringsvejledningens administration kunne henlægges til egnsudviklingsdirektoratet med den begrundelse, at rådet i forvejen har nær kontakt med erhvervsrådet. Det er imidlertid forudsat i kommissoriet, at vejledningsorganet placeres i planstyrelsen. Udvalget har også overvejet, om hjemmelen til en lokaliseringsvejledning kunne gennemføres som en tilføjelse til egnsudviklingsloven.

Loven om egnsudvikling kan ligesom en eventuel lov om lokaliseringsvejledning anses for et virkemiddel til realisering af formålene i lands- og regionplanloven, ligesom begge vil indeholde indholdsmæssige forskrifter, der retter sig direkte til borgerne.

Udvalget finder imidlertid ikke at kunne anbefale, at lokaliseringsvejledningen gennemføres ved en ændring af loven om egnsudvikling. Egsudviklingsloven skal varetage nogle mere begrænsede hensyn end lokaliseringsvejledningen, som ifølge kommissoriet er tænkt som et egentligt led i den overordnede planlægning.

Egsudviklingsloven angår kun økonomisk støtte til industriel og anden, erhvervsmæssig udvikling i geografisk afgrænsede egnsudviklingsområder. Lovens anvendelsesområder er således snævrere både i erhvervsafgrænsningen og i den geografiske afgrænsning end udvalgets forslag til en lokaliseringsvejledningsordning.

4. SELVSTÆNDIG LOV OM LOKALISERINGSVEJLEDNING

Udvalget kan således anbefale, at udvalgets forslag om lokaliseringsvejledning gennemføres i en selvstændig lov. Nedenstående forslag bygger på udvalgets flertalsindstilling, således som den er beskrevet i kapitel V.

Kapitel 1. Formål og indhold

§ 1. Loven har til formål at yde virksomheder vejledning i deres lokaliseringsvalg med henblik på at styrke de regionalpolitiske virkemidler.

§ 2. Lokaliseringsvejledningen består i en vejledning om alternative lokaliseringsmuligheder. Virksomhederne vil få stillet oplysninger om statens, regionplanmyndighedernes og kommunernes planlægning til rådighed og få data om lokaliseringsfaktorer, der karakteriserer arbejdskraftoplande, byer og kommuner.

Kapitel 2. Vejledningsret og -pligt.

J2_3. Alle virksomheder har ret til lokaliseringsvejledning

Nyetablering

§ 4. Pligt til lokaliseringsvejledning har virksomheder inden for erhvervsgrupperne fremstillingsvirksomhed, entreprenørvirksomhed, handel og omsætning, ikke-stedbunden transportvirksomhed og ikke-stedbundne private tjenesteydelser, 1) som planlægges nyetableret med mindst 50 ansatte, eller 2) som planlægger en nyetablering, der medfører et etagearealforbrug på mindst 2.500 m², eller 3) som planlægger en nyetablering, der medfører en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. (1977-kr.).

§ 5. Pligt til vejledning har virksomheder inden for erhvervsgruppen statslige tjenesteydelser, som planlægges ny-

etableret, undtagen den del af statsadministrationen, som er særligt knyttet til regering og folketing.

Nedlæggelse

§ 6. Pligt til vejledning har de i § 5 nævnte virksomheder, som planlægges nedlagt.

Flytning

§ 7. Pligt til vejledning har de i § 4 nævnte virksomheder med mindst 50 ansatte,

- 1) som planlægger en flytning af hele virksomheden, eller
- 2) som planlægger en delvis flytning eller en filialudlægning, der på tilflytningsstedet medfører et etagearealforbrug på mindst 300 m².

Stk. 2. Pligt til vejledning har de i § 4 nævnte virksomheder, som planlægger en flytning, der på tilflytningsstedet medfører

- 1) et etagearealforbrug på mindst 2.500 m², eller
- 2) en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. (1977-kr.).

§ 8. Pligt til vejledning har de i § 5 nævnte virksomheder, som planlægger en flytning.

Udvidelse

§ 9. Pligt til vejledning har de i § 4 nævnte virksomheder med mindst 50 ansatte, som planlægger en udvidelse, der medfører et etagearealforbrug på mindst 300 m².

Stk. 2. Pligt til vejledning har de i § 4 nævnte virksomheder, som planlægger en udvidelse, der medfører

- 1) et etagearealforbrug på mindst 2.500 m², eller
- 2) en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. (1977-kr.).

§ 10. Pligt til vejledning har de i § 5 nævnte virksomheder, som planlægger en udvidelse.

§ 11. Miljøministeren fastsætter den nærmere afgrænsning af de i §§ 4 og 5 nævnte erhvervsgrupper.

Kapitel 3. Organisation og sagsbehandling

Vejledningsorganet

§ 12. Lokaliseringsvejledningen forestås af miljøministeriet, planstyrelsen.

Stk. 2. Miljøministeren kan give nærmere retningslinier for vejledningsorganets arbejde, herunder for sagsbehandlingen, tavshedspligt med hensyn til oplysninger, som stilles til rådighed af virksomhederne, afgivelse af årsberetning og for generelt oplysningsarbejde.

Indberetning

§ 13. En vejledningspligtig virksomhed skal så tidligt som muligt give indberetning om lokaliseringsovervejeiser til planstyrelsen.

Stk. 2. Andre virksomheder kan når som helst give indberetning.

Stk. 3. Kommuner, amtskommuner og hovedstadsrådet orienterer planstyrelsen om vejledningspligtige virksomheders planlagte lokaliseringsdispositioner, når de får kendskab til dem.

Vejledningsattest

§ 14. Planstyrelsen skal inden en af miljøministeren fastsat frist udstede vejledningsattest som dokumentation for, at virksomheden har modtaget lokaliseringsvejledning.

Stk. 2. Vejledningsattesten gælder i to år.

§ 15. En virksomhed har ikke pligt til at følge planstyrelsens vejledning.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse må ikke udstede byggetilladelse til en vejledningspligtig virksomhed, før vejledningsattest er forevist.

Kapitel 4. Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 16. Loven træder i kraft den

§ 17• Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

KAPITEL VII

Administrative konsekvenser

1. INDLEDNING

Ifølge sit kommissorium skal udvalget søge at beregne omkostningerne ved at etablere en lokaliseringsvejledning. I dette kapitel er givet et overslag over antallet af henvendelser til vejledningsorganet, og med udgangspunkt heri er personaleforbrug og administrationsudgifter til en lokaliseringsvejledning beregnet.

Antallet af henvendelser til vejledningsorganet er beregnet for fire alternative afgrænsningskriterier, der omfatter en afgrænsning af vejledningspligtige virksomheder som virksomheder med henholdsvis mindst 20, 50, 100 og 200 ansatte. Investeringskriteriet og arealkriteriet er ens for de fire alternativer, og er fastsat i overensstemmelse med udvalgets forslag beskrevet i II. 4. b. og c. Det beregnede antal henvendelser er omtalt i afsnit 2.

Personaleforbruget er i afsnit 3 skønnet ved at sammenholde det beregnede antal henvendelser med den sagsbehandlingstid, som man i Norge og Sverige benytter i administrationen af lokaliseringshenvendelser.

Endelig er i afsnit 4 beregningerne af lokaliseringsvejledningens udgifter bestemt ud fra et overslag over lønudgifter,

udgifter til dækning af administrationsomkostninger, herunder tjenesterejser, samt udgifter til annoncering og anden oplysningsvirksomhed.

2. DET ÅRLIGE ANTAL FORVENTEDE HENVENDELSER TIL VEJLEDNINGSORGANET

Beregningerne af antallet af henvendelser til vejledningsorganet falder i følgende underpunkter:

Flytninger af private vejledningspligtige virksomheder

- a. Først beregnes antallet af henvendelser, stammende fra flytninger af virksomheder med henholdsvis mindst 20, 50, 100 og 200 ansatte. Dette gøres ved at multiplicere antallet af eksisterende virksomheder indenfor de tre størrelseskategorier med skønnede flyttefrekvenser.
- b. Dernæst vurderes antallet af henvendelser, der alene relaterer sig til areal- og investeringskriterierne. D.v.s. henvendelser i forbindelse med flytninger af virksomheder med mindre end henholdsvis 20, 50, 100 og 200 ansatte, som medfører en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. eller et etagearealforbrug på mindst 2.500 m². Antallet af henvendelser bestemmes ud fra en antagelse om, at en investering på 5 mio kr. og en etagearealudvidelse på 2.500 m² ækvivalerer med en udvidelse af antallet af ansatte på 50 på tilflytningsstedet.

Udvidelser af private vejledningspligtige virksomheder

- c. Antallet af henvendelser, som stammer fra udvidelser af virksomheder med henholdsvis mindst 20, 50, 100 og 200 ansatte, er baseret på de norske erfaringer med lokaliseringsvejledning.
- d. Det samme er beregningerne af antallet af henvendelser, som alene relaterer sig til areal- og investeringskri-

terierne. Disse henvendelser omfatter virksomheder med mindre end henholdsvis 20, 50, 100 og 200 ansatte, der planlægger en udvidelse som medfører en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. eller et etagearealforbrug på mindst 2.500 m².

Nyetableringer af private vejledningspligtige virksomheder

- e. Antallet af henvendelser vurderes at blive så lavt, at det ikke vil få administrative konsekvenser.

Ikke-vejledningspligtige virksomheder

- f. Antallet af henvendelser bestemmes ved hjælp af norske og svenske erfaringer.

Offentlige virksomheder

- g. Da spørgsmålet om offentlige virksomheders lokalisering må forudsættes at indgå i planstyrelsens landsplanarbejde i øvrigt, skønnes lokaliseringsvejledningen af disse ikke at ville få administrative konsekvenser. Skulle det imidlertid vise sig, at den manglende størrelsesafgrænsning for offentlige virksomheder giver anledning til en række henvendelser, som ikke har landsplanmæssig interesse, må afgrænsningen af vejledningspligten for offentlige virksomheder revideres.

I bilag 2 er der nærmere redegjort for vurderingerne og beregningerne af antallet af henvendelser for hvert af punkterne a, b, c, d og f.

Resultatet heraf er vist i tabel 1.

TABEL 1.

Samlet skøn over årlige antal henvendelser til vejledningsorganet

Afgrænsningskriterium (jfr. bilag 2)	Private virksomheder der flytter	Private virksomheder der udvider	Private virksomheder der nyetableres	Ikke vejledningspligtige virksomheder	Offentlige virksomheder	Antal henvendelser ialt
mindst 20 ans.	430	645	-	25	-	1.100
mindst 50 ans.	200	300	-	100	-	600
mindst 100 ans.	120	185	-	125	-	430
mindst 200 ans.	80	120	-	125	-	325

3. PERSONALEFORBRUG TIL LOKALISERINGSVEJLEDNINGEN

Personaleforbruget til administration af en lokaliseringsvejledning er dels skønnet ud fra en vurdering af den arbejdsindsats, som er nødvendig for at etablere og drive de serviceforanstaltninger, som vejledningsorganet skal stille til virksomhedernes rådighed, dels ud fra en vurdering af den arbejdsindsats, som kræves til selve vejledningen af de virksomheder, som henvender sig til vejledningsorganet.

Vejledningsorganets arbejdsopgaver er som nævnt i kapitlerne III. og IV. at indsamle og bearbejde en række data om statens, regionplanmyndighedernes og kommunernes planlægning og om lokaliseringsfaktorer, der karakteriserer arbejdskraftoplande og byer/kommuner. På baggrund af disse og eventuelt indhentede supplerende oplysninger giver organet lokaliseringsvejledning til de virksomheder og institutioner, som det kommer i kontakt med. Endvidere vil arbejdet bestå i bredere oplysningsvirksomhed i form af annoncering, udarbejdelse af pjecer og årsberetninger, foredragsvirksomhed i brancheforeninger og andre former for opsøgende virksomhed. Det må antages, at kun en del af vejledningsorganets arbejde vil være afhængigt af antallet af henvendelser fra virk-

somheder, idet det generelle arbejde i form af dataindsamling og oplysnings- og informationsvirksomhed i stor udstrækning vil være uafhængigt af antallet af virksomhedshenvendelser. Det må endvidere antages, at det generelle arbejde i de første år vil lægge mest beslag på medarbejdernes arbejdskraft, og at tyngden derefter i takt med, at ordningen bliver kendt og benyttet af erhvervslivet, vil overgå til mere og mere konkret lokaliseringsvejledning.

Til den generelle dataindsamling og oplysningsvirksomhed skønnes et personaleforbrug på 4 akademikere og 2 kontorfunktionærer nødvendigt. Til den konkrete sagsbehandling skønnes ud fra norske og svenske erfaringer gennemsnitligt at medgå 1 arbejdsuge for 1 akademiker i sager, der angår vejledningspligtige virksomheder, som planlægger en flytning, og i sager, der angår henvendelser fra ikke-vejledningspligtige virksomheder, mens der kun skønnes at medgå $\frac{1}{2}$ arbejdsuge for 1 akademiker i sager, der angår vejledningspligtige virksomheder, som planlægger en udvidelse.

Sammenholdes disse skøn over arbejdsindsatsen med de skøn over antallet af henvendelser, som er opgjort i tabel 1, fås med et afgrænsningskriterium på 20 ansatte en samlet arbejdsindsats til sagsbehandlingen på 778 uger, hvilket svarer til et personaleforbrug på 17 sagsbehandlere, idet der regnes at medgå 46 arbejdsuger på ét år. Sættes grænsen ved 50 ansatte, fås en arbejdsindsats på 450 uger ²⁾, svarende til 10 sagsbehandlere, ved 100 ansatte fås 338 uger, svarende til 7 sagsbehandlere, og ved 200 ansatte fås 265 uger, svarende til 6 sagsbehandlere.

1) $778 \text{ uger} = (430 + 25) \times 1 \text{ uge} + (645) \times \frac{1}{2} \text{ uge}.$

2) $450 \text{ uger} = (200 + 100) \times 1 \text{ uge} + (300) \times \frac{1}{2} \text{ uge}.$

3) $338 \text{ uger} = (120 + 125) \times 1 \text{ uge} + (185) \times \frac{1}{2} \text{ uge}.$

4) $265 \text{ uger} = (80 + 125) \times 1 \text{ uge} + (120) \times \frac{1}{2} \text{ uge}.$

Skønnes antallet af nødvendige kontorfunktionærer at udgøre 1/3 kontorfunktionær pr. akademisk sagsbehandler, kan statens samlede personaleforbrug således sammenfattes til:

TABEL 2.

Samlet skøn over personaleforbrug i vej ledningsorganet

Afgrænsnings- kriterium (jfr, bilag 2)	Akademiske sagsbehand- lere	Kontorfunk- tionærer
mindst 20 ansatte	21	8
mindst 50 ansatte	14	5
mindst 100 ansatte	11	4
mindst 200 ansatte	10	4

En række andre offentlige myndigheder pålægges forskellige former for indberetnings- og kontrolpligter.. De administrative konsekvenser af dette arbejde er ikke vurderet af udvalget, men det skønnes ikke - eller kun i meget ringe omfang - at ville kræve ekstra ansættelser. Myndighederne skal i almindelighed blot indberette oplysninger, som de allerede i anden sammenhæng kommer i besiddelse af, eller udføre arbejde, som i øvrigt på enkel måde kan udføres i forbindelse med allerede indarbejdede arbejdsmetoder.

4. UDGIFTSOVERSLAG FOR LOKALISERINGSVEJLEDNINGEN

Administrationsudgifterne er vurderet ud fra den nødvendige udbygning af personalekapaciteten med hensyn til akademiske sagsbehandlere og kontorfunktionærer, således som den er bereget i afsnit 3.

Som generelt løngrundlag er fastlagt 120.000 kr. pr sagsbehandler og 80.000 kr. pr. funktionær. Til dækning af øvrige administrationsomkostninger, herunder omkostninger i forbindelse med tjenesterejser, er beregnet et tillæg til de samlede lønudgifter på 100%. Sammenholdes disse grundbeløb med antallet af akademiske sagsbehandlere og kontorfunktionærer, kan løn og administrationsomkostningerne direkte beregnes som vist i tabel 3.

TABEL 3 .

Samlet skøn i mio kr. over løn- og administrationsudgifterne til vejledningsorganet

Afgrænsningskriterium (jfr. bilag 2)	Lønudgifter til akademiske sagsbehandlere	Lønudgifter til kontorfunktionærer	Samlede løn- og administrationsudgifter (løn + 100%)
min. 20 ansatte	2,5	0,6	6,2
min. 50 ansatte	1,7	0,4	4,2
min. 100 ansatte	1,3	0,3	3,2
min. 200 ansatte	1,2	0,3	3,0

Ud over løn- og administrationsomkostningerne må der afsættes et beløb til annoncering og oplysningsvirksomhed i øvrigt.

KAPITEL VIII

Regionalpolitiske konsekvenser i relation til udvalgets indstilling

1. INDLEDNING

Formålet med at etablere en lokaliseringsvejledning er to-sidigt. Dels er det tanken, at lokaliseringsvejledningen skal fungere som et regionalpolitisk virkemiddel, dels at den skal tjene som service overfor virksomhederne i deres lokaliseringsvalg.

Udvalget har i sine forslag til lokaliseringsvejledningens opbygning lagt stor vægt på vejledningsorganets funktion som serviceorgan overfor virksomhederne. Dette kommer til udtryk i det datamateriale, som vejledningsorganet skal stille til virksomhedernes rådighed, og i den vejlednings-procedure, som er foreslået.

Udvalget har forsøgt at vurdere lokaliseringsvejledningens betydning som et regionalpolitisk virkemiddel ved at foretage et skøn over de regionalpolitiske konsekvenser af at indføre en obligatorisk lokaliseringsvejledning efter de retningslinier, som er beskrevet i kapitel V. Det har imidlertid vist sig vanskeligt at foretage et sådant skøn. Det skyldes, at lokaliseringsvejledningens karakter af en vejledning bevirker, at de regionalpolitiske konsekvenser ikke umiddelbart kan opregnes, men må baseres på en vurdering

af, i hvor stor en udstrækning virksomhederne ønsker at ændre deres lokaliseringsplaner efter vejledningsorganets råd, og hvor mange og hvilke virksomheder, der bliver tale om. Endelig vil graden af vejledningsorganets egen effektivitet og kapacitet spille en stor rolle.

Baggrunden for kommissoriet, som det er beskrevet foran, ligger tilbage i tiden før 1972, hvor de udviklingstendenser, som har vist sig i de sidste år, endnu ikke var slået igennem. Tendenserne, der for fremstillingsvirksomhederne omtales i det følgende, viser groft taget en befolknings- og erhvervsudvikling i de mindre og mellemstore byer i det vestlige Danmark, mens de store bysamfund, specielt hovedstadsområdet, synes at udvikle sig langsommere end tidligere, jfr. punkt 2 b⁺. Dennes udvikling er på mange punkter forskellig fra de udviklingsforløb, som lå til grund for udvalgets kommissorium. De regionalpolitiske konsekvenser af at gennemføre en lokaliseringsvejledningsordning vil derfor nu være andre end tidligere. Der vil snarere blive tale om at skulle støtte og medvirke til at fastholde en igangværende udvikling end at skulle ændre den ²⁾

Det er på denne baggrund, at udvalget nedenfor har forsøgt at give en vurdering af de regionalpolitiske konsekvenser af udvalgets forslag.

Som udgangspunkt for en sådan vurdering har udvalget diskuteret lokaliseringsvejledningens muligheder for at påvirke virksomhedernes interregionale omlokalisering i overensstemmelse med en statslig regionalpolitik og dens mulig-

- 1) Hovedstadsrådets repræsentant har under udvalgets arbejde oplyst, at befolkningstallet i hovedstadsregionen gennem de seneste år har været faldende. Den i indledningen (side 5 og 6) anførte tendens til stigende ulighed i befolknings- og erhvervsfordelingen er således ikke længere til stede.
- 2) I Sverige har man pr. 1. januar 1977, på trods af tilsvarende udviklingstendenser, besluttet, at effektivisere den eksisterende obligatoriske lokaliseringsvejledning. Den svenske industris strukturelle forhold kan dog ikke umiddelbart sammenlignes med den danske industristruktur (se bilag 1).

heder for indenfor de enkelte regioner at samordne virksomhedernes lokalisering med de kommende regionplaner.

2. REGIONALPOLITISKE KONSEKVENSER

a. En vurdering af lokaliseringsvejledningens mulighed for at påvirke virksomhederne til at foretage en omlokalisering må være snævert knyttet til omfanget af de allerede eksisterende virksomheders flytninger. Den obligatoriske lokaliseringsvejledning omfatter ganske vist udover flytninger også nyetableringer og udvidelser af virksomheder, men de norske og svenske erfaringer med lokaliseringsvejledning viser (jfr. bilag 1), at det er meget vanskeligt at påvirke virksomheder med udvidelsesplaner til at flytte, og at antallet af nyetableringer af større og dermed vejledningspligtige virksomheder er forsvindende lille. Forudsat at disse erfaringer kan overføres til Danmark, vil påvirkningsmulighederne være størst for eksisterende virksomheder, som har flytteplaner.

For at kunne vurdere antallet af virksomheder med flytteplaner og dermed skønne over vejledningsorganets regionalpolitiske effekt, har udvalget ladet foretage en undersøgelse af industriens flyttemønster i årene 1971-1975 (jfr. bilag 3). Et skøn over antallet af fremtidige flytteplaner i en situation, hvor en lokaliseringsvejledningsordning findes, er ikke foretaget. Når man har valgt af fokusere på industrien, skyldes det dels, at den eksisterende statistik ikke kan belyse de øvrige erhvervssektoreres flyttemønster, dels at industrivirksomhederne udgør over halvdelen af de potentielle vejledningspligtige virksomheder (jfr. kapitel II, tabel 2, side 30).

TABEL 1.

Mellemkommunale flytninger af industrivirksomheder med mere end 20 ansatte.

	1971	1972	1973	1974	1975	1971-1975
Antal flytninger	153	150	130	72	69	574

Kilde: planstyrelsen, industriens flyttømønstre 1971-1975.

Undersøgelsen af industriens flyttømønstre omfatter 574 mellemkommunale flytninger af virksomheder med mere end 20 ansatte i perioden 1971-1975. Flytningernes fordeling på de enkelte år er vist i tabel 1. Sammenholder man tabellens tal med Danmarks Statistiks opgørelse over det samlede antal industrivirksomheder, vil man se, at ca. 3% af alle industrivirksomheder med over 20 ansatte foretager en flytning om året, hvor en flytning både omfatter flytning af hele virksomheden, flytning af dele af virksomheden og filialudlægning. Det understreges, at de 3% er et gennemsnitstal; bl.a. tyder tabel 1 på, at flyttehyppigheden er konjunkturafhængig. Således er antallet af mellemkommunale flytninger i 1974-1975 faldet til det halve af de tilsvarende tal for 1971-1972. De mellemkommunale flytninger skønnes at udgøre ca. 50% af alle flytninger. Det vil med andre ord sige, at der sker en årlig forskydning i virksomhedernes lokalisering på ca. 6%.

De totale flyttetotal kan ikke umiddelbart benyttes til at vurdere lokaliseringsvejledningens effekt, idet man må antage, at den planlagte længde af en virksomheds flytning er proportional med muligheden for at påvirke virksomhedens lokaliseringsvalg. Virksomheder, som planlægger flytninger over store afstande, må således formodes at være mere motiverede for at modtage lokaliseringsvejledning end virksomheder, der planlægger at flytte over små afstande. Til be-

- 1) $3\% = ((574/5) \text{ flytninger pr. år} \times 100) / 3584 \text{ virksomheder.}$
- 2) $6\% ((574/5) \times (100\%/50\%) \times 100) / 3584.$

lysning af de mellemkommunale flytningers længde kan disse opdeles i interne flytninger i amtskommunen, i flytninger mellem naboamtskommuner og i flytninger i øvrigt. En sådan opdeling viser, at 41% af flytningerne er interne, at 28% foregår over naboamtsgrænser, og at de sidste 31% foregår over længere afstande.

Eksistensen af en lokaliseringsvejledning vil muligvis medføre, at flere virksomheder overvejer at flytte, men skal man på baggrund af ovennævnte undersøgelser vurdere lokaliseringsorganets muligheder for at påvirke virksomhedernes lokaliseringsvalg, vil det højeste skøn give, at ca. 6% af de eksisterende virksomheder i løbet af et år kan påvirkes i deres lokaliseringsvalg til en interregional omlokalisering, medens det laveste skøn giver, at ca. 1%²⁾ kan påvirkes. I denne sammenhæng skal ses, at de norske og svenske erfaringer (jfr. bilag 1, side 12, 26 og 27) med oblogatorisk lokaliseringsvejledning kun har givet anledning til få omlokaliseringer af vejledningspligtige virksomheder. Til gengæld har en række frivillige henvendelser fra mindre virksomheder medført en del omlokaliseringer. Man må dog her være opmærksom på, at erfaringerne kun bygger på et kort åremål, hvor vejledningsorganet har været i en opbygningsfase, hvad angår tilvejebringelse af relevante lokaliseringsdata.

b. Det kan i forbindelse med en vurdering af de regionalpolitiske konsekvenser være af interesse at se på, hvor-

- 1) Svarer til at alle virksomhedsflytninger incl. interne flytninger i kommunerne kan påvirkes gennem en lokaliseringsvejledning.
 $6\% = ((574/5) \times (100\%/50\%) \times 100)/3584$
 hvor
 $574/5 =$ antal mellemkommunale flytninger pr. år.
 $(574/5) \times (100\%/50\%) =$ antal flytninger pr. år incl. interne flytninger i kommunerne.
 $3584 =$ antal virksomheder i alt.
- 2) Svarer til at kun virksomhedsflytninger, der går ud over naboamtskommunerne kan påvirkes gennem en lokaliseringsvejledning.
 $1\% = (31\% \times (574/5) \times 100)/3584$
 hvor
 $31\% =$ andelen af mellemkommunale flytninger, der går ud over naboamtskommunerne.
 $(574/5) =$ antal mellemkommunale flytninger.
 $3584 =$ antal virksomheder i alt.

ledes det hidtidige flyttemønster har set ud i forhold til nogle af de vigtigste landsplanpolitiske lokaliseringsmålsætninger.

I landsplanredegørelserne 1975 og 1976 har specielt 3 lokaliseringsmålsætninger været behandlet:

- fremme af en interregional omlokalisering fra mere velstillede områder til de mindre velstillede områder,
- bremsning af storbyområdernes vækst,
- fremme af egnscentre.

Såfremt der bliver etableret en lokaliseringsvejledning, vil disse 3 lokaliseringsmålsætninger indgå som en vigtig bestanddel i vejledningsorganets lokaliseringspolitik.

Den interregionale omlokalisering til fordel for de mindre velstillede områder kan groft belyses ved at se på flytninger mellem Øst- og Vestdanmark. Af planstyrelsens flytteundersøgelse fremgår, at 16% af alle mellemkommunale flytninger fra 1971-1975 foregik fra øst mod vest, hvor Storebælt danner skillelinien, og 9% fra vest mod øst. De øvrige flytninger foregår internt i henholdsvis Øst- og Vestdanmark. Det vil med andre ord sige, at det mere velstillede Østdanmark har en nettofraflytning, medens det mindre velstillede Vestdanmark har en nettotilflytning. En kommende lokaliseringsvejledning behøver derfor tilsyneladende kun at understøtte det eksisterende flyttemønster på dette punkt.

Bremsningen af storbyernes vækst kan belyses ved at se på flytningerne til og fra Odense-, Århus- samt hovedstadsområdet, der i denne sammenhæng defineres som København og Frederiksberg kommuner samt Københavns amt. For disse tre storbyer viser undersøgelsen en samlet tilflytning, der svarer til 16% af alle mellemkommunale flytninger, og en fraflytning, der svarer til 38%, altså en klar nettofraflytning. Ser man nærmere på fraflytningerne, viser det sig, at 21% af disse går til storbyområdernes egne regioner, medens 79% går til landets øvrige regioner. Også på dette

område kan vejledningsorganet i sin lokaliseringspolitik støtte sig på det eksisterende flyttemønster.

Udviklingen i de forskellige byklasser, specielt egnscentre (defineret som byer med 5 - 10.000 indbyggere), kan beskrives ved at opgøre til- og fraflytninger på kommuner, hvor den største by har henholdsvis mere end 10.000 indbyggere, mellem 5 - 10.000 indbyggere og mindre end 5.000 indbyggere. Undersøgelsen viser her en fraflytning fra kommunerne i de tre byklasser, der svarer til henholdsvis 83%, 8% og 9% af samtlige mellemkommunale flytninger, og en tilflytning fra kommunerne i de tre byklasser, der svarer til 65%, 8% og 27% af samtlige mellemkommunale flytninger. De store bysamfund har med andre ord en nettofraflytning, i egnscenterbyerne balancerer til- og fraflytning, og i de mindre byer foregår der en nettotilflytning. På dette område kunne der ligge en særskilt opgave for vejledningsorganet i at styrke de til sin tid i regionplanerne udpegede egnscenterbyer.

c. Lokaliseringsvejledningens regionalpolitiske konsekvenser kan imidlertid ikke alene vurderes ud fra vejledningsorganets muligheder for at påvirke den interregionale omlokalisering. Udvalget finder det væsentligt også at inddrage vejledningsorganets muligheder for at samordne virksomhedernes lokalisering med de kommende region- og kommuneplaner i sine vurderinger.

Når vurderingerne med hensyn til lokaliseringsvejledningsorganets muligheder for at påvirke den interregionale omlokalisering er usikre, skyldes det bl.a., at hovedparten af de eksisterende flytninger i øjeblikket foregår inden for regiongrænserne. Virksomhederne føler sig bundet af deres arbejdskraft og i en vis udstrækning også af deres kontaktnet til andre virksomheder. Disse forhold vil ikke udgøre bindinger for så vidt angår vejledningsorganets muligheder for i et snævert samarbejde med kommune- og regionplanmyndigheder.

1) Tallene for fraflytning og tilflytning incl. interne flytninger i de 3 byklasser.

dighederne at påvirke virksomhedernes flytninger internt i regionerne. Vejledningsorganet vil på en og samme gang kunne tilgodese virksomhedernes ønske om at bevare nøglemedarbejdere og kontaktnet og ønsket om at samordne virksomhedernes lokalisering med regionplanerne. Udvalget vurderer på denne baggrund lokaliseringsvejledningens muligheder for at styrke kommune- og regionplanlægningen som gode.

Da virksomhedernes lokalisering indgår som væsentlige forudsætninger i regionplanerne, og da lands- og regionplanloven ikke indeholder styringsmidler, der kan sikre regionplanernes realisering på dette punkt, mener udvalget, at lokaliseringsvejledningens muligheder for at samordne virksomhedernes lokalisering med de kommende regionplaner må tillægges stor betydning.

KAPITEL IX

Udvalgsmedlemmernes særudtalelser

1. INDLEDNING

I forbindelse med udvalgsarbejdet har en række medlemmer fremført særstandpunkter på kommissoriet og på indeholdet og proceduren i det skitserede forslag til en lokaliseringsvejledning.

I de tilfælde, hvor udvalget har delt sig på indholdsmæssige og proceduremæssige spørgsmål, er det anført i betænkningens tekst. I kapitel II. 2 er der således anført forskellige synspunkter på den erhvervsmæssige afgrænsning og i kapitel II. 4 på den størrelsesmæssige afgrænsning.

2. SÆRUDTALELSER

Svend-Erik Nielsen ønsker at gøre følgende bemærkninger til kommissoriet:

Målsætningerne bag lands- og regionplanloven kan kun nås, hvis samfundet sikres effektive regionalpolitiske virkemidler. Man kan på baggrund af erfaringerne fra Norge og Sverige tvivle på, om en lokaliseringsvejledning indenfor

de i kommissoriet angivne rammer vil være et sådant effektivt virkemiddel.

En obligatorisk lokaliseringsvejledning som skitseret i betænkningen kan dog tilvejebringe et bedre beslutningsgrundlag hos både virksomheder og myndigheder, - og dermed være en nyttig basis for senere udbygning af lovgivningen.

Det må dog beklages, at kommissoriet ikke åbner adgang til allerede nu at overveje andre og mere direkte regionalpolitiske virkemidler end lokaliseringsvejledning.

Medlemmerne A. Chr. Andersen, P.E. Eriksen, Ib Frederiksen, Kresten Leth Jørnø, Viggo Nørby og Steen Wettergreen ønsker at bemærke følgende:

Udvalgets forslag til en lokaliseringsvejledning må ses på baggrund af den opgave, kommissoriet har stillet udvalget: at skitsere en vejledningsordning, der er åben for alle og obligatorisk for nogle.

Den af de nævnte medlemmer i de foranstående kapitler tilkendegivne holdning til forslaget er ikke udtryk for, at man er enig i indførelse af en obligatorisk ordning.

Det er deres opfattelse, at et velfungerende organ for lokaliseringsvejledning, som en service for virksomhederne på frivillig basis, vil vise sig at være et væsentligt bedre regionalpolitisk instrument end en obligatorisk ordning for visse store virksomheder.

Det er de små virksomheder, der har behov for lokaliseringsvejledning. De store vil som regel have tilstrækkelige ressourcer til på eget initiativ at skaffe sig den lokaliseringsvejledning, de har brug for, og de vil formentlig ofte med modvilje modtage den obligatoriske vejledning, de ikke har bedt om, og som de ikke har pligt til at rette sig efter

- jfr. erfaringerne i Sverige og Norge (se således bilag 1, side 12, 26 og 27) .

A. Chr. Andersen, P.E. Eriksen, Kresten Leth Jørnø og Steen Wettergreen ønsker yderligere at give udtryk for følgende:

En lokaliseringsvejledning som foreslået stemmer dårligt sammen med det planlægningssystem, der er skabt gennem planlovsreformen. Det fremhæves, at kommuneplanloven og lovgivningen om regionplanlægning lægger det afgørende initiativ på lokale og regionale niveauer, og på denne baggrund bemærkes, at den bedste lokaliseringsvejledning opnås gennem de kommunale organer og erhvervsråd, som både informativt og i henseende til industrielle vilkår kan udfolde sig inden for rammerne af lands-, region- og kommuneplanlægningen.

Hvis en lokaliseringsvejledning skal gennemføres, må disse medlemmer lægge vægt på, at det bliver en frivillig ordning, der udformes således, at den centrale lokaliseringsvejledning bliver et organ til støtte for den regionale og lokale planlægning og for de lokale og regionale myndigheders selvstændige varetagelse af det egentlige direkte vejledende og erhvervsstøttende arbejde. Man finder således, at en central vejlednings funktioner i relation til de enkelte erhvervsvirksomheder bør tilrettelægges således, at der hurtigst muligt skabes kontakt mellem virksomheder, der overvejer udflytning, og kommunalbestyrelse, amtsråd og hovedstadsråd samt erhvervsråd. Mindretallet fremhæver, at der på samme tid, som der gives vejledning til en virksomhed om lokalisering muligheder i en kommune, bør gives underretning herom til vedkommende kommune og amtsråd samt i givet fald hovedstadsrådet.

En hovedopgave for et lokaliseringsvejledningsorgan ville hermed blive at tilvejebringe oplysninger om regionale og erhvervsmæssige udviklingstendenser. Mere fyldestgørende oplysninger om de langsigtede og strukturelle tendenser i den regionale og erhvervsmæssige udvikling vil supplere grundlaget for kommuneplaner og regionplaner og støtte er-

hvervsvirksomheder i deres langsigtede planlægning. Sådanne oplysningers tilvejebringelse: vil skulle ske i et samarbejde mellem centrale, regionale og lokale myndigheder samt erhvervslivets organisationer og øvrige institutioner.

Kresten Leth Jørnø ønsker yderligere at tilføje:

At han under udvalgets arbejdet har anfægtet den fortsatte holdbarhed af det statistiske grundlag for de i betænkningens indledning (kapitel I) citerede begrundelser for at gennemføre en obligatorisk vejledningsordning.

Vejledningsordningen skulle således være et middel til *"at bremse den stigende ulighed i befolknings- og erhvervsfordelingen."* (Citat fra partiet Venstres forslag til folketingsbeslutning; kapitel I, side 5.)

De regionale skævheder i levevilkår skulle således *"ikke udlignes ved, at folk tvinges til at flytte til hovedstadsregionen. Det vil skabe endnu flere miljø- og vækstproblemer her ..."* *"Det er bedre at flytte jobbet til manden end manden til jobbet"*. (Citat fra landsplanredegørelsen 1975 kapitel I, side 6.)

Det kan hertil oplyses, at befolkningstallet i hovedstadsregionen gennem de seneste år har være faldende. Det er ikke tilfældet, at folk tvinges til at flytte til hovedstadsregionen for at finde arbejde - tværtimod forekommer der en nettofraflytning.

Den geografiske udvikling i arbejdsløsheden har tilsvarende ændret sig. Gennem en årrække er arbejdsløshedsniveauet steget stærkere i hovedstadsregionen end i det øvrige land. I juni 1977 var således 42% af de arbejdsløse i hele landet hjemmehørende i hovedstadsregionen, uanset dette område kun tegner sig for 35% af befolkningen. Dette kan bl.a.

forklares med den kraftige udflytning af industriarbejdspladser, der har fundet sted siden midten af 1960'erne.

På denne baggrund må det anføres, at vejledningsordningens regionalpolitiske sigte er tilrettelagt på baggrund af en problemstilling, der ikke længere er til stede.

Steen Wettergreen ønsker til sin foran anførte udtalelse yderligere at give udtryk for følgende:

Efter Industrirådets opfattelse ville den bistand, vejledningsorganet kunne yde virksomhederne, være meget sparsom. Den ville omfatte oplysninger, som i forvejen er let tilgængelige, og de vigtigste oplysninger skulle organet indhente fra de pågældende kommuner, hvorfra den professionelle virksomhedsledelse selv uden vanskelighed alligevel vil indhente dem. Efter Industrirådets vurdering er der et alvorligt misforhold mellem den beskudte nyttevirkning, der i bedste fald kan ventes af ordningen, og det forsinkende besvær for virksomhederne samt de administrative omkostninger for staten, der vil være knyttet til etableringen af en bred obligatorisk ordning.

Det bør i denne sammenhæng bemærkes, at den industrielle lokalisering i Danmark siden den 2. verdenskrig har fundet sted i god overensstemmelse med det øvrige samfunds ønsker om mere ligelig fordeling af industribeskæftigelsen de enkelte landsdele imellem. Denne udvikling er foregået helt på frivillighedens grundlag, ved virksomhedernes egen tilskyldelse, men også befordret af kommunalpolitikere og erhvervschefer, der har forstået at skabe tiltrækkende betingelser for en industriel udvikling kombineret med den indsats, egnsudviklingsloven åbner mulighed for.

Industrirådet har, lige siden det første forslag om en tvungen statslig lokaliseringsvejledning blev fremsat, taget afstand fra en sådan ordning. Arbejdet i udvalget

vedrørende lokaliseringsvejledning har ikke medvirket til en ændring af denne opfattelse.

BILAG 1

Lokaliseringsvejledning i Norden og EF

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	5
NORGE 1	
Lov om lokaliseringsvejledning	9
NORGE 2	
Midlertidig lov om etableringskontrol	15
NORGE 3	
Lov om etableringskontrol og lokaliseringsvejledning ..	18
SVERIGE 1	
Lov om lokaliseringsvejledning	23
SVERIGE 2	
Overenskomst mellem regeringen og Sveriges Industri- forbund om samråd i lokaliseringspolitiske spørgsmål ..	29
HOLLAND	
Lov om investeringsafgift, investeringskontrol og indberetningspligt om investeringer	32
STORBRITANNIEN	
Lov om investeringskontrol	36
FRANKRIG	
Lov om etableringskontrol og etableringsafgift	39
ITALIEN	
Lov om investeringsautorisation	43

INDLEDNING

1. OVERSIGT OVER BEHANDLEDE LOKALISERINGSLOVE

I dette bilag gennemgås de nordiske landes og EF-landenes lokaliseringslove. I Norden findes der lokaliseringslove i Norge og Sverige, indenfor EF i Holland, England, Frankrig og Italien. Danmark har ingen lokaliseringslove, men forskellige former for offentlig rådgivningsvirksomhed, som mere eller mindre tager sigte på lokaliseringsproblemer.

Fælles for landene er en række problemer i såvel de overbefolkede storbyområder som i de tyndtbefolkede, økonomisk tilbagestående landområder. Disse problemer har resulteret i nogle forsøg på gennem regionalpolitikken at skabe en mere ligelig udvikling i landet.

Selv om landene har fælles træk og fælles problemer, er der imidlertid forskelle i geografiske, historiske, produktionsmæssige, økonomiske, kulturelle og politiske forhold, hvilket må tages i betragtning ved vurderingen af tilsvarende loves anvendelighed i Danmark.

Lokaliseringslovene er indført som regionalpolitiske virkemidler, der har til formål at påvirke eller styre virksomhedslokalisering, idet virksomhederne tilvejebringer de økonomiske og beskæftigelsesmæssige forudsætninger for, at en egn kan udvikles. Der anvendes i princippet tre slags regionalpolitiske instrumenter, nemlig lokaliseringsvejledning, etableringsafgift og etableringskontrol.

a. Lokaliseringsvejledning

Ved lokaliseringsvejledning skal virksomheder, som planlægger en nyetablering, en flytning eller en udvidelse indberette deres planer til myndighederne, og inden en vis frist modtage vejledning om, hvor det af hensyn til såvel virksomhed som samfund er mest hensigtsmæssigt, at lokaliseringen finder sted. Virksomhederne har ingen pligt til at rette sig efter

vejledningen, hvorfor uønsket virksomhedslokalisering ikke kan hindres. Lokaliseringsvejledning findes i Norge, Sverige og Holland.

b. Lokaliseringsafgift

I flere lande er der indført en afgiftsordning for etablering eller udvidelse af virksomheder i geografiske områder, hvor udviklingen ønskes dæmpet. I nogle tilfælde knytter afgifter sig til investeringen, i andre til lokalerne.

Det område, hvor væksten ønskes dæmpet, er gerne inddelt i zoner, og afgifterne er størst i de områder, hvor virksomhedsetablering er mest uønsket. Lokaliseringsafgift kan påvirke, men ikke direkte hindre uønskede virksomhedslokaliseringer. Der findes afgiftslove i Holland og Frankrig.

c. Etableringskontrol

I nogle lande findes der direkte kontrol med virksomhedsetableringer, idet investering og etablering kræver tilladelse. Herigennem kan myndighederne forhindre uønskede virksomhedslokaliseringer, men derimod ikke påbyde virksomhedslokalisering på ønskede steder. Etableringskontrol findes i Norge, Holland, Storbritannien, Frankrig og Italien.

2. LOVGENNEMGANGENS OPBYGNING

Gennemgangen af de forskellige landes lokaliseringslove er så vidt muligt opdelt i følgende punkter:

1. Loven

Under dette punkt findes lovens navn på originalsproget samt tidspunkterne for lovens vedtagelse og ikrafttræden.

2. Formål

I dette afsnit oplyses om lovens formål og dens samspil med regionalpolitikken. Endvidere nævnes lovens hovedvirkemidler.

3. Afgrænsning

Da lokaliseringslovene ikke gælder for alle virksomheder, gengives de geografiske, erhvervsmæssige og størrelsesmæssige kriterier for, hvilke virksomheder der er omfattet af loven.

4. Organisation

Afsnittet behandler den administrative opbygning af den instans, hvorunder lokaliseringslovene henhører.

5. Procedure

Gennemgangen af proceduren for administrationen af lokaliseringslovene deles i en beskrivelse af virksomhedernes indberetningspligt, og sagsbehandlingens bestemmelser om tidsfrister og ankemuligheder samt af lokaliseringstilladelsers varighed. Endvidere omtales kontrol- og sanktionsmulighederne.

6. Indhold

Dette afsnit oplyser, afhængigt af den enkelte lov, om indberetningspligten, om indholdet af lokaliseringsvejledningen, om lokaliseringsafgifternes stignelse eller om kriterierne for at opnå etableringstilladelse.

Indberetningspligten beskrives ved angivelse af, hvilke typer oplysninger virksomhederne skal stille til rådighed for myndighederne.

Redegørelserne for lovene om lokaliseringsvejledning indeholder en gennemgang af hvilke typer data, der anvendes under vejledningsarbejdet.

- 1) Det bemærkes, at alle udenlandske beløb er omregnet til danske kr. ved kurs pr. 17/8 1977, uanset hvilket tidspunkt de pågældende beløb oprindeligt stammer fra.

7. Erfaringer

Der er kun redegjort for erfaringer med den norske og den svenske lokaliseringsvejledning.

Erfaringerne er først og fremmest opgjort for effekten af vejledningen, d.v.s. hvor mange vejledninger, der har fundet sted, hvor mange flytninger, og hvilken indflydelse, det har haft på beskæftigelsen.

NORGE 1

1. LOVEN

Navn: Lov av 20. mars 1970 om lokaliseringsrett-
leing.

Ikrafttræden: 1. maj 1971.

Ophævet: Se nedenfor under Norge 3.

2. FORMÅL

Loven om lokaliseringsvejledning er et led i bestræbelserne på at fremme den økonomiske vækst og forbedre levevilkårene i de tilbagestående egne i landet og bøde på de omstillingsproblemer, som strukturændringer skaber.

Formålet med loven er at øge omlokalisering af virksomheder fra de stærkest udbyggede byområder (presområder) og forsøge at

- 1) styre bruttotilvæksten af arbejdspladser til de svagere udbyggede regioner, der har behov for nye og varige arbejdspladser, samt at
- 2) skabe et mest muligt differentieret erhvervsliv. Vækst af nye ensidige industristeder søges undgået. De arbejdspladser, som søges tilført regionerne, bør helst ikke kun omfatte produktion, men også administration, produktionsudvikling og markedsføring.

Baggrunden for loven er et ønske om at styrke midlerne i regionalpolitikken.

Loven giver nogle virksomheder pligt til lokaliseringsvejledning, men ikke til at følge den. Øvrige virksomheder har ret til vejledning.

3. AFGRÆNSNING

Der er opstillet geografiske, erhvervsmæssige og størrelsesmæssige afgrænsninger for vejledningspligten. Virksomheder, der planlægger en nyetablering, flytning, udvidelse eller ombygning, er omfattet af loven, når de opfylder et af de geografiske, et af de erhvervsmæssige og et af de størrelsesmæssige kriterier.

Den geografiske afgrænsning omfatter virksomheder i industri og håndværk, og endelig omfatter den størrelsesmæssige afgrænsning virksomheder med mindst 15 ansatte, virksomheder, der planlægger en etagearealudvidelse på 300 m², og virksomheder, der planlægger ombygninger, der afstedkommer investeringer på mindst 400.000 N.kr. (=456.400 D.kr.).

4. ORGANISATION

Forvaltningen af loven er henlagt til Lokaliseringsudvalget, som er et selvstændigt kontaktorgan mellem erhvervslivets organisationer og de offentlige planlægningsmyndigheder, som har at gøre med industrilokalisering. Medlemmerne af udvalget udpeges for 4 år ad gangen med lige mange medlemmer fra erhvervsorganisationerne og fra regeringen. Udvalget har eget sekretariat med 11 ansatte.

5. PROCEDURE

Virksomheder "skal så tidligt som muligt" indberette deres lokaliseringsovervejelser til Lokaliseringsudvalget, men også kommunerne i presområdet er pålagt en indberetningspligt. Denne består i en pligt til at orientere Lokaliseringsud-

valget om planer, som vil medføre flytninger af virksomheder, og om eventuelle kontakter med vejledningspligtige virksomheder.

Når lokaliseringsudvalget har modtaget en indberetning fra en virksomhed, påbegyndes selve lokaliseringsvejledningen. Vejledningen skal foretages inden 120 dage, hvor virksomheden skal have udstedt en vejledningsattest som dokumentation for, at den har modtaget lokaliseringsvejledning. Vejledningsattesten er nødvendig for at få byggetilladelse og tinglysning af lejeaftaler. Den gennemsnitlige varighed af en sagsbehandling er omkring 50 dage.

6. VEJLEDNINGENS INDHOLD

Lokaliseringsvejledningen består i, at virksomhederne orienteres om alternative lokaliseringsmuligheder. Virksomhederne får tilbudt: oplysninger fra lokaliseringsregistre, orientering om økonomiske støttemuligheder og bistand til at få foretaget omkostningsanalyser.

Vejledningen til virksomhederne indeholder følgende data om hver kommune:

- En kommunebeskrivelse, der omfatter oplysninger om kommunens beliggenhed, størrelse og topografi, indbyggerantal, bykoncentrationer, vigtigste erhverv og ressourcer samt endelig en kort vurdering af grundlaget for industri og andet erhverv.
- Et oversigtskort for regionen og et kommunekort med angivelse af arealanvendelse og kommunikationsnet, herunder afstande og transporttid til diverse faciliteter.
- En oversigt over ledige industriområder og industrilokaler med angivelse af priser, bebyggelsesforhold, tekniske installationer, vand og kraftforsyning, spildevandsforhold m. v.

- En opgørelse af den eksisterende og forventede arbejdskraft, fordelt på køn og alder.
- En opgørelse af den eksisterende og forventede boligproduktion, fordelt på forskellige boligtyper.
- En oversigt over offentlig og privat service, herunder uddannelsesstilbud og industriel og merkantil service.
- En erhvervsoversigt med angivelse af navn, branche, beliggenhed og antal beskæftigede for produktionsvirksomheder og servicevirksomheder.

7. ERFARINGER

Der er opgjort erfaringer for perioden 1972-75 med hensyn til effekten af vejledningen og vejledningens indhold. Disse erfaringer vil kort blive refereret i det følgende:

Lokaliseringsudvalget har behandlet både obligatoriske og frivillige henvendelser. Antallet af virksomheder, der har modtaget vejledning, er opgjort således:

Antal	1972	1973	1974	1975
Obligatoriske	155	156	171	105
Frivillige	19	70	115	88

Nedgangen i henvendelser i 1975 anser Lokaliseringsudvalget for sammenhængende med konjunkturforholdene.

Effekten af lokaliseringsvejledningen har været ret begrænset for så vidt angår de obligatoriske henvendelser. I 1975 og 1976 har således ingen henvendelser resulteret i en anden lokalisering end den, virksomheden selv oprindeligt havde planlagt. I årene 1972-1974 har Lokaliseringsudvalget formået at påvirke omkring et par virksomheder pr. år til at foretage en udflytning.

En af forklaringerne på den ringe effekt af de obligatoriske henvendelser er efter Lokaliseringsudvalgets udsagn at finde i, at over halvdelen af de obligatoriske sager drejer sig om udvidelser, ombygninger eller rationaliseringer, hvor en udflytning ikke har været realistisk.

Ved frivillige henvendelser har Lokaliseringsudvalget imidlertid medvirket ved en del lokaliseringsbeslutninger: I årene 1972-1975 har således 63 af de frivillige henvendelser resulteret i udflytninger. Lokaliseringsudvalget skønner, at disse udflytninger har givet 1.600 arbejdspladser i egnsudviklingsområderne, som på lidt længere sigt vil blive forøget til 3.100 arbejdspladser.

De frivillige henvendelser adskiller sig fra de obligatoriske ved at stamme fra mindre virksomheder. Af de frivillige henvendelser kommer 3/4 af henvendelserne fra virksomheder med under 50 ansatte, og 60% af henvendelserne drejer sig om etagearealudvidelser på mere end 1.000 m². For de obligatoriske henvendelser er de samme tal 1/3 og 70%.

Lokaliseringsudvalget mener, at grunden til, at det især er de mindre virksomheder, der ønsker vejledning, er, at de i mindre grad end de større har kapacitet til at foretage lokaliseringsundersøgelser på egen hånd. De mindre virksomheder står endvidere friere i lokaliseringsvalg, idet steder med begrænset befolkningsunderlag kan fremlægges som realistisk alternativ.

Erfaringerne med hensyn til indholdet af lokaliseringsvejledningen viser, at det specielt er i følgende situationer, virksomhederne ønsker råd og oplysninger fra lokaliseringsudvalget:

- når plads- eller arbejdskraftmangel bevirker, at en virksomhed må flytte,
- når transport- og kontaktforhold gør det ønskeligt at oprette datterselskaber for at dække et geografisk marked,

- når ny produktion skal sættes i gang,
- når serviceafdelinger for en virksomhed med landsomfattende produktion skal etableres.

Virksomhederne har specielt vist interesse for oplysninger om industrilokaler og byggemodnede industrigrunde, men også prognoser, der kan belyse den fremtidige udvikling i en kommune, har vist sig at blive efterspurgt af virksomhederne.

NORGE 2

1. LOVEN

Navn: Midlertidig lov av 14. december 1973 om samtykke til utbygging av baser for petroleumsvirksomhed og større industri- og anleggsvirksomhed.

Vedtagelse: 16. november 1973.

Ikrafttræden: 16. november 1973.

Ophør: Ved ny lovs ikrafttræden den 1. januar 1977, se nedenfor under Norge 3.

2. FORMÅL

Loven tilsigtede at opnå en samfundsmæssig styring ved etablering og lokalisering af anlæg, der knytter sig til olieaktiviteten på kontinentalsoklen, og af andre større industri-anlæg.

Baggrunden for loven har været et behov for at holde den samlede erhvervsaktivitet inden for rammen af landets realøkonomiske ressourcer. Hertil kommer hensynet til en rimelig distriktsmæssig fordeling af fremtidig anlægsvirksomhed på de områder, der omfattes af loven.

Loven indeholdt hjemmel for det offentlige til at nægte etableringstilladelse for alle olievirksomheder og større industrivirksomheder.

3. AFGRÆNSNING

Loven gælder for hele landet og omfatter baser for petroleumsvirksomhed med tilhørende forsyningsbaser, uanset disses

størrelse samt større industri- og anlægsvirksomhed. Større industri- og anlægsvirksomhed omfatter investeringer på mindst 20 mio kr. (= 22.820.000 D.kr.), byggearbejder, der kræver mindst 100 mandårs arbejde og virksomheder, der beskæftiger mindst 100 ansatte.

4. ORGANISATION

Loven administreres af ministeriets Kommunaldepartement i samarbejde med Lokaliseringsudvalget. (Lokaliseringsudvalgets sammensætning og placering: se Lov om lokaliseringsrettledning.)

Sager behandles i et samordningsudvalg, sammensat af repræsentanter fra Finansdepartementet, Fiskeridepartementet, Industridepartementet, Kommunaldepartementet, Landbrugsdepartementet, Miljøverndepartementet og Arbejdsdirektoratet.

5. PROCEDURE

De virksomheder, der er omfattet af loven, skal have tilladelse af Kommunaldepartementet

- før igangsættelse af enhver form for grundarbejde (gravning, sprængning, indhegning eller lignende),
- før der anskaffes anlægsmateriel, byggematerialer, driftsmidler eller lignende,
- før der indgås bindende aftaler om udførelse af arbejder eller levering af varer eller ydelser.

Fylker og kommuner, der modtager henvendelse fra vejledningspligtige virksomheder, er pligtige til at meddele dette til Kommunaldepartementet.

Når Kommunaldepartementet modtager en ansøgning om etable-

ringstilladelse, videregives den til samordningsudvalget, som forestår en første behandling, hvor byggetilladelse, koncession, ekspropriation, lån, tilskud, garanti for lån m.m. diskuteres. Efter drøftelserne i samordningsudvalget forelægges sagen for både det fylke og den kommune, hvori virksomheden ønsker at etablere sig, og for det fylke og den kommune, som departementet tilråder lokalisering i.

Kommunaldepartementet har den endelige afgørelse i sagen og meddeler etableringstilladelse. Departementet kan, uanset lokalisering, nægte tilladelse til et projekt ud fra en samfundsmæssig vurdering.

Overtrædelse af loven eller medvirken dertil straffes med bøder og fængsel indtil 6 måneder, under skærpede omstændigheder indtil 2 år. For selskaber er der bødestraf og tab af retten til at drive erhvervsvirksomhed.

NORGE 3

1. LOVEN

Navn: Lov av 20. februar 1976 nr. 5, om samtykke til utbygging av næringsverksemd og om rett-
leing om stadval (etableringslova).

Vedtaget: 13. februar 1976.

Ikrafttræden: 1. januar 1977..

Loven afløser: a. Lov av 20. marts 1970 om lokaliserings-
rettleing.
b. Midlertidig lov av 14. december 1973 om
samtykke til utbygging av baser for pe-
troleumsvirksomhet og større industri-
og anleggsvirksomhet.

2. FORMÅL

Loven sigter på at skabe muligheder for en samfundsmæssig
styring af virksomhedernes etablering og lokalisering.

Gennem en etableringskontrol og i samspil med en udvidet lo-
kaliseringsvejledning samt andre regionalpolitiske virkemid-
ler vil man støtte erhvervsvirksomhederne i landet på en så-
dan måde, at de kan placere og udvikle sig i overensstemmel-
se med den nationale ressource- og regionalpolitik. Lovbe-
stemmelserne skal administreres på grundlag af en samlet sam-
fundsmæssig vurdering, hvor der skal tages hensyn til udvik-
ling af fylker og lokalsamfund, økonomisk ligevægt, arbejds-
markedet og værn af naturmiljøet. Man vil således gennem
loven sørge for:

a. at mindske væksten i beskæftigelse og folketal i områder,
hvor den stærke vækst fører til vedvarende "pres" på bo-

lig- og arbejdsmarkedet, omfattende pendling, trafikophobning m.m.

- b. at skabe stærkere motivering for udvikling på steder og områder i landet, der har et svagt udviklet erhvervsliv.
- c. at fremme en placering af virksomheder, således at man modvirker uheldige lokale tilstande på arbejdsmarkedet/mellem et ensidigt erhvervsliv, sæsonarbejdsløshed o.l.

Desuden vil man med den nye lov indføre en forenkling af lovkomplekset og det administrative system og opnå en mere effektiv samordning af de eksisterende regionalpolitiske virkemidler.

Loven giver nogle virksomheder pligt til at modtage lokaliseringsvejledning. Øvrige virksomheder har ret til at få vejledning. Vejledningen forpligter ikke virksomhederne til de tilrådede placeringer.

Loven giver desuden mulighed for at nægte visse virksomheders lokalisering.

3. AFGRÆNSNING

Loven indeholder erhvervsmæssige, størrelsesmæssige og geografiske afgrænsningskriterier for indberetningspligten. Disse vil blive refereret i det følgende:

Erhvervsmæssig afgrænsning

Loven omfatter i princippet såvel offentlig og privat erhvervsvirksomhed med undtagelse af stedbundne erhverv (landbrug, skovbrug, fiskeri).

Der skelnes i loven mellem følgende typer erhvervsvirksomhed:

Type 1. forsyningstjeneste eller tjenesteydelser til eller administration af virksomheder, der knytter sig til eftersøgning og udvinding af olie.

Type 2. erhvervsvirksomheder indenfor: industri, varehandel, hotel- og restaurationsvirksomhed, skibsmægling, flymægling, spedition og formidling af godstransport og lager, bank- og finansieringsvirksomhed, forsikring, ejendomsdrift og forretningsmæssige tjenesteydelser, reparationsvirksomhed, vaskeri- og renserivirksomhed og fotografivirksomhed.

Type 3. bjergværkdrift, kraft- og vandforsyning samt bygge- og anlægsvirksomhed.

Type 4. transport, lagring, post- og telekommunikation.

Geografisk og størrelsesmæssig afgrænsning

Der er opstillet forskellige størrelsesafgrænsninger for de forskellige dele af landet:

Hele landet: for type 1-virksomheder kræves der tvungen lokaliseringsvejledning og etableringstilladelse ved en grundstørrelse på over 2.000 m² og ved bygninger på over 200 m etageareal.

Uden for presområderne: For type 2-virksomheder kræves der tvungen lokaliseringsvejledning og etableringstilladelse, hvis lokaliseringsdisposition omfatter en arbejdsindsats på mindst 100 mandår eller en investering på mindst 5-25 mio N.kr. (= 5.705.000 - 28.525.000 D.kr.)/ eller hvis den nye virksomhed kommer til at beskæftige mindst 100 ansatte.

For type 3- og 4-virksomheder kræves kun etableringstilladelse for udbygning af virksomhedernes administrationsbygninger, værksteder, videreforarbejdningsanlæg, lagre og kontorer. Størrelsesafgrænsningerne er de samme som for type 2-virksomhederne.

4. ORGANISATION

Loven hører under ministeriets kommunal- og arbejdsdepartement, som giver etableringstilladelse i samarbejde med distrikternes utbyggingsfond.

Distrikternes utbyggingsfond er opbygget af et politisk valgt råd på 14 medlemmer samt et styre på 12 medlemmer, hvoraf LO og Industrirådet hver skal have 1 repræsentant. Styret udnævnes for 4 år ad gangen af regeringen. Styret varetager sagsbehandlingen ved hjælp af et sekretariat.

Under styret er dannet en gruppe, sammensat af repræsentanter for offentlige myndigheder, Industriforbundet og LO, der behandler sager efter etableringsloven, samt foretager lokaliseringvejledning.

Afgørelsen i visse typer mindre sager henlægges til fylkene, større sager og sager af national interesse afgøres centralt.

5. PROCEDURE

Virksomheder, der er omfattet af loven, skal indgive indberetning og ansøgning om planlagte lokaliseringsdispositioner til fylkesmyndighederne i det. fylke, virksomheden ønskes lokaliseret i.

Fylker og kommuner, som får kendskab til lokaliseringsdispositioner, der er omfattet af loven, skal ligeledes indberette disse til kommunal- og arbejdsdepartementet samt til distrikternes utbyggingsfond..

Ansøgninger om etableringstilladelse fra type 2-, 3- og 4-virksomheder behandles i fylkene, såfremt der er tale om etagearealudvidelser på mindre end 1.500 m². Alle andre ansøgninger behandles i kommunal- og arbejdsdepartementet og i distrikternes utbyggingsfond. Kommunal- og arbejdsdepartementet har den endelige afgørelse.

Ansøgninger om lokaliseringsvejledning behandles i distrikternes udbyggingsfond, som i samarbejde med fylkene yder lokaliseringsvejledning.

Såvel behandlingen af etableringstilladelsen som lokaliseringsvejledningen skal foregå indenfor en tidsfrist på 120 dage, hvor virksomheden skal modtage en lokaliseringstilladelse, såfremt dens planer er blevet godkendt. Lokaliseringstilladelsen er nødvendig for at få byggetilladelse.

Overtrades bestemmelserne i loven, kan der straffes med bøder eller med 6 måneders fængsel eller med begge dele. Under skærpede omstændigheder kan fængsel i 2 år anvendes, enten alene eller sammen med bøder. For selskaber, der overtræder loven, gælder, at selskabet bliver idømt bod og fradømt retten til at drive erhvervsvirksomhed.

6. VEJLEDNINGENS INDHOLD

Lokaliseringsvejledningen består i, at virksomhederne orienteres om alternative lokaliseringsmuligheder. Virksomhederne får tilbudt følgende ydelser:

- lokaliseringsoplysninger, stammende fra kommunale lokaliseringsregistre (jfr. side 11 og 12)
- orientering om de former for økonomisk støtte, som kan ydes ved alternative lokaliseringer
- bistand til at foretage omkostningsanalyser for alternative lokaliseringer
- oplysninger om distriktpolitiske virkemidler og vilkår i distrikterne.
- tilrettelæggelse af besigtigelsesrejser
- tilrettelæggelse af kontaktmøder med erhvervslivet.

SVERIGE 1

1. LOVEN

Navn: Lag om lokaliseringssamråd 1970:725

Vedttaget: 11. december 1970.

Ikrafttræden: I. januar 1971.

Ændringer: 12. marts 1971, 5. juni 1973, 16. november 1973, 31. maj 1974 og 26. juni 1975.

2. FORMÅL

Den lovpligtige lokaliseringsvejledning skal være et regionalpolitisk virkemiddel.

Regionalpolitikken har til formål at påvirke eller styre såvel samfundets og erhvervslivets udvikling som den sociale og kulturelle udvikling i en sådan retning, at rimelig afvejning nås mellem ekspansive og kontraherende regioner, samtidig med at de nationale og økonomiske, sociale og kulturelle mål tilgodeses i rimelig grad.

Loven giver visse virksomheder pligt til at indberette ved udbygningsplaner og modtage lokaliseringsvejledning, men ikke pligt til at rette sig efter vejledningen. Loven giver i øvrigt andre virksomheder ret til at modtage lokaliseringsvejledning.

3. AFGRÆNSNING

Der er opstillet geografiske, erhvervsmæssige og størrelsesmæssige kriterier for, hvilke virksomheder der er omfattet af loven.

Indberetningspligten gælder for virksomheder, der opfylder et af de geografiske kriterier, et af de erhvervsmæssige samt størrelseskriteriet.

Geografisk afgrænsning

Indberetningspligten gælder i kommuner i storbyområderne. Det drejer sig om Stockholmregionen, Malmøregionen og Göteborgregionen.

Erhvervsmæssig afgrænsning

Følgende brancher er omfattet af loven:

- fremstillingsvirksomhed, herunder nærings- og nydelsesmiddelindustri, tekstil-, beklædnings- og læderindustri, træ- og møbelindustri, papir- og grafisk industri, kemisk industri m.m., metalfremstilling, anden mineralindustri, jern- og metalindustri, anden industri.
- engros- og detailhandel,
- bank- og finansieringsvirksomhed samt forsikringsvirksomhed,
- udlejningsvirksomhed og forretningservice.

Ved en lovændring, som trådte i kraft den 1. juli 1974, blev fremstillingsvirksomhed fritaget for vejledningspligten.

Størrelsesmæssig afgrænsning

Al størrelsesafgrænsning går på lokaleforøgelsen. Grænsen er sat ved 500 m .

4. ORGANISATION

Arbejdsmarkedsstyrelsen er lokaliseringsmyndighed.

Vejledningssager behandles af et særligt lokaliseringsråd (lokaliseringsdelegation) med chefen for arbejdsmarkedssty-

reisen som formand. Rådet er sammensat af repræsentanter for statslige og kommunale myndigheder og for arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer.

5. PROCEDURE

Virksomheder, som falder ind under loven, skal skriftligt indberette til lokaliseringsmyndighederne, når der planlægges nybyggeri, tilbygning eller i øvrigt træffes foranstaltninger om lokaler.

Når lokaliseringsmyndighederne har modtaget en indberetning, optager de forhandling med de virksomheder, hvor alternativ lokalisering er en mulighed. Forhandlingerne foregår ofte på selve virksomheden. Visse typer sager, hvor diskussion om alternativ lokalisering næppe vil kunne påvirke virksomhedens beslutning, overlades til rådsformandens afgørelse.

Vejledningen skal formelt være afsluttet inden 4 måneder. Efter endt vejledning får virksomheden udstedt et bevis på, at vejledningen har fundet sted. Virksomheder, som er omfattet af loven, kan ikke få byggetilladelse uden, at vejledningsbevis foreligger.

6. VEJLEDNINGENS INDHOLD

Vejledningsmyndighederne indhenter ikke data specielt med henblik på lokaliseringsvejledning, men går brug af de planlægningsdata, som fremskaffes i forbindelse med den almindelige regionalpolitik.

I de årlige rapporter fra länene er der således oplysninger om bl.a. landsplanlægningen, regionalplanlægningen samt en beskrivelse af den seneste tids udvikling i befolkning, boligudbud, infrastruktur, serviceniveau, beskæftigelse og arbejdsmarked.

Endvidere har man indført et informationssystem, kaldet. Företag-Samhälle, hvis formål er at forsøge at dække behovet for øget informationsudveksling mellem virksomheder og samfund og at forbedre planlægningsgrundlaget for såvel samfund som virksomheder. Dette blev indført i 1973.

Disse data udgør grundstammen i lokaliseringsvejledningen.

7. ERFARINGER

Erfaringerne med lokaliseringsvejledningen er her opgjort for perioden 1. juli 1971 til 31. december 1973, d.v.s. for omtrent hele den periode, hvor loven også omfattede fremstillingsvirksomhed. Erfaringerne med hensyn til vejledningens effekt, procedure og indhold beskrives i det følgende:

Effekten

I perioden blev der udfærdiget 494 vejledningsbeviser. Desuden har der været en del frivillige henvendelser, som har ført til vejledning. Af samtlige henvendelser medfører 24 henvendelser helt eller delvis udflytning af virksomheden fra storbyregionen.

De fleste af henvendelserne, der resulterede i flytning, var frivillige henvendelser, men næsten alle ville have været indberetningspligtige, hvis de havde ønsket at lokalisere sig i storbyregionerne.

Næsten alle de virksomheder, der flyttede ud fra storbyområderne, var fra industrien; halvdelen var metalvareindustri, de øvrige fordelt på levnedsmiddel-, grafisk- og plasticindustri.

Beskæftigelseseffekten på de nye lokaliseringssteder blev af virksomhederne beregnet til godt 600, mens formindskelsen i storbyområderne beregnedes til 250.

Lokaliseringsrådet gør opmærksom på, at en vurdering af loka-

liseringsvejledningens effekt kræver et længere tidsperspektiv. Der påpeges bl.a., at virksomhederne ved lokalisering-vejledningen får impulser til forandringer i deres lokalisering, som ikke udnyttes ved den forestående investering, men først ved en eventuel udvidelse af produktionskapaciteten.

Procedure

Næsten halvdelen af virksomhederne havde henvendt sig på grund af lokaliseringsmyndighedernes opsøgende virksomhed. For over fjerdedelens vedkommende havde bygningsmyndigheden været første informationskilde om loven.

Vejledningen fandt generelt sted på et sent tidspunkt i planlægningsprocessen, dog havde de virksomheder, der planlagde en egentlig flytning, taget kontakt med arbejdsmarkedsstyrelsen på et tidligt tidspunkt for at få en diskussion om konkrete lokaliseringsalternativer.

42% af alle sager blev behandlet inden for to uger. Yderligere 34% af sagerne blev færdigbehandlet inden for tre til fire uger. Kun 6% krævede behandlingstid over otte uger. Til de sager med meget kort behandlingstid hørte bl.a. dem, hvor vejledning ikke skønnedes nødvendig.

Vejledningens indhold

Motiverne til ikke at ændre lokalisering angives af virksomhederne som:

- fremskredne investeringsplaner
- tekniske vanskeligheder ved at dele produktionen
- nært samarbejde med konsulenter, service og lignende
- risiko for vanskeligheder med godstransport
- finansieringsvanskeligheder ved flytning eller filialudlægning
- vanskeligheder ved at flytte specielt personale eller rekrutere nyt på det nye lokaliseringssted.

14% af virksomhederne i undersøgelsen angav, at vejledningen havde besværliggjort planlægningen. En fra begyndelsen udtalt

negativ indstilling til at diskutere lokalisering blev efter endt vejledning mere nuanceret og positiv.

Industrien var mere positiv over for vejledningen end de øvrige brancher. Dette skal blandt andet ses i sammenhæng med, at oplysningerne om finansiel støtte især var tilrettelagt til den slags virksomhed.

3/4 af de undersøgte virksomheder bedømte oplysninger om støtteformer for værdifuld, og omtrent 2/3 bedømte information om arbejdskrafttilgangen for værdifuld.

SVERIGE 2

1. REGERINGSBESLUTNINGEN

Navn: Bilag til Regeringens beslut 1976-04-22:
"Overenskommelse mellan regeringen och
Sveriges Industriförbund om samråd i loka-
liseringspolitiske frågor".

Ikrafttræden: 1976.

2. FORMÅL

Overenskomstens formål er at skabe forudsætninger for, at de af regeringen fastsatte retningslinier for regionalpolitikken og beskæftigelsespolitikken på et tidligt tidspunkt inddrages i planlægningen af investeringer indenfor industrien. Ved samråd om investeringer, som medfører øget beskæftigelse, skal spørgsmålet om fordeling af nye arbejdspladser mellem mænd og kvinder medtages.

3. AFGRÆNSNING

Geografisk afgrænsning

Overenskomsten gælder for virksomheder i hele landet.

Størrelsesmæssig afgrænsning

Overenskomsten gælder kun industrivirksomheder med mere end 500 ansatte. For mindre virksomheder findes tilsvarende ordninger på länsplan.

Overenskomsten gælder for større investeringer, nyetableringer og alle former for flytninger.

4. ORGANISATION

Arbejdet med samråd i lokaliseringspolitiske spørgsmål udføres af etableringsdelegationen, der består af en 4-mands gruppe under industridepartementet. Som supplement til etableringsdelegationen findes en tværdepartemental arbejdsgruppe, sammensat af deltagere fra økonomi-, industri-, arbejdsmarkeds- og bostadsdepartementet, der arbejder med at løse problemerne i de sager, der berører flere departementer.

Etableringsdelegationen påbegyndte sit arbejde i januar 1977.

5. PROCEDURE

Etableringsdelegationen har sendt rundspørge til virksomhederne om deres investeringsplaner for de næste 3-5 år og indbudt til mundtlig drøftelse af virksomhedernes planer som helhed. Delegationen er i gang med at aflægge besøg på virksomhederne. Delegationens medlemmer har tavshedspligt med hensyn til de indhentede oplysninger om investeringsplaner, produktionsplaner m.v.

Det tilstræbes at give samrådene en så enkel form som muligt og i vid udstrækning benytte mundtlige drøftelser med virksomhederne. Initiativ til drøftelserne kan tages af såvel etableringsdelegationen som af den enkelte virksomhed. Som grundlag for drøftelserne ligger skriftlige oplysninger om virksomhedens investeringsplaner på længere sigt. Disse oplysninger skal virksomhederne a'jourføre en gang årligt over for etableringsdelegationen. Mere omfattende forandringer i virksomhedens investeringsplaner, som indtræffer mellem a'jourføringstidspunkterne, skal meddeles til etableringsdelegationen.

Etableringsdelegationen forhandler også spørgsmål angående lokaliseringsbistand i form af lån og tilskud med virksomhederne, ligesom etableringsdelegationen giver en foreløbig indstilling om lokaliseringsbistand til regeringskansliet.

Sveriges Industriförbund skal have mulighed for at følge delegationens arbejde gennem et særligt udvalg, nedsat af regeringen.

6. ERFARINGER

Samrådsordningen er frivillig.

Industriförbundet har indhentet sine medlemmers tilslutning til overenskomsten. Af de virksomheder, som er blevet tilbudt deltagelse i ordningen, har kun 2 virksomheder ikke ønsket at deltage.

Delegationen har fået yderst varierende svar på investeringsspørgsmålene.

Man har foreløbig haft drøftelser med og besøgt 50-60 af de ca. 150 virksomheder, som er med i ordningen.

Informationsvirksomheden betragtes som et yderst vigtigt led i arbejdet, og også på dette område er erfaringen den, at de bedste resultater opnås gennem mundtlig kontakt med virksomhederne.

Delegationen har også som opgave at formidle kontakt mellem virksomhederne og andre statslige organer (f.eks. arbejdsmarkedsmyndighederne).

HOLLAND

1. LOVEN

Navn: Wet van 27 februari 1974, houdende regelen
 ten aanzien van investeringen in bepaalde
 delen van het land (Wet Selektieve Investe-
 ringsregeling, S.I.R.).

 Wet van 28 mei 1975 tot wijziging van de
 Wet selectieve Investeringsregeling.

Vedtaget: 27. februar 1974.

Ændring: 28. maj 1975.

Ikrafttræden: Oktober 1975.

2. FORMÅL

Loven er et regionalpolitisk middel til at påvirke lokalise-
ring af investeringer med henblik på at opnå en mere ligelig
udvikling af landet.

Der anvendes forskellige virkemidler af både positiv og re-
striktiv art: investeringsafgift, investeringskontrbl og ind-
beretningspligt om investeringer.

Med afgiftsordningen bliver virksomheder pålagt varierende
afgifter ved etablering i forskellige geografiske zoner i de
tættest befolkede egne.

Med kontrolordningen kan visse virksomheder nægtes tilladel-
se til at investere i bestemte geografiske områder.

Indberetningspligten har ingen konsekvenser for virksomheder-
ne .

3. AFGRÆNSNING

Geografisk afgrænsning

Afgiftsordningen gælder i hele det såkaldte SIR-område: de tre Randstadprovinser, Utrecht, Nordholland og Sydholland, bortset fra visse perifere områder i Nord- og Sydholland.

Investeringskontrolordningen gælder i Rijnmond, som ligger i SIR-området.

Indberetningspligten gælder for investeringer i SIR-området udenfor Rijnmond.

Erhvervsmæssig afgrænsning

Afgiftsordningen omfatter investeringer i kontorer og i bygninger og installationer for industri. Undtaget er landbrug, detailhandel, offentlig transport, hoteller, restauranter, bisættelser og lokal service (uddannelse, kultur, rekreation, sundhed o.s.v.).

Investeringskontrollen omfatter næsten de samme brancher, dog omfatter den også handel og hotel- og restaurationsvirksomhed, men ikke trykkeri- og forlagsvirksomhed.

Indberetningspligten gælder for de samme virksomheder som ved kontrolordningen.

Størrelsesmæssig afgrænsning

Afgiftsordningen gælder for bygningsinvesteringer over 250.000 hfl. (611.325 D.kr.) (i Rijnmond) og for installationsinvesteringer over 200.000 hfl. (489.060 D.kr.) (i hele SIR-området).

Investeringskontrollen i Rijnmond omfatter bygningsinvesteringer over 1 mio hfl. (2.441.500 D.kr.) og installationsinvesteringer over 5. mio hfl. (12.226.500 D.kr.).

Indberetningspligten i det øvrige SIR-område omfatter bygningsinvesteringer over 1 mio hfl. (2.441.500 D.kr.) og in-

stallationsinvesteringer over 5 mio hfl. (12.226.500 D.kr.).

4. ORGANISATION

Loven henhører under økonomiministeriet. Økonomiministeren rådgives af en tværministeriel embedsmandsgruppe.

Sagsbehandlingen varetages af et sekretariat med 8 ansatte.

Visse etableringstilladelser i Rijnmondområdet gives af amtsrådet.

5. PROCEDURE

Afgiftsordningen

Forskellige oplysninger om investeringen indsendes på særlige skemaer til økonomiministeriet, og afgiften forfalder en måned efter udstedelse af byggetilladelse.

Investeringskontrollen

De virksomheder, der ønsker etableringstilladelse, skal indsende udfyldt ansøgningsblanket med oplysninger om investeringen til økonomiministeriet, hvor sagen behandles af SIR-sekretariatet, før den tværministerielle embedsmandsgruppe indstiller den til ministerens afgørelse. En tilladelse kan gives betinget.

Indberetningspligten.

De virksomheder, der er omfattet af indberetningsordningen, skal indberette med bestemte oplysninger vedrørende investeringen, og inden en måned skal ministeriet tage stilling til, om investeringen kræver etableringstilladelse.

6. INDHOLD

Afgiftsordningen

Afgiften udgør en vis procentdel af investeringen. For byg-

ningsinvesteringerne er der en 10%’s afgift og for installationsinvesteringer er der en 3%’s afgift.

Investeringskontrollen

Investeringsstilladelse kan nægtes ud fra tre forskellige kriterier:

Koncentration af aktivitet og befolkning

Herunder vurderes bebyggelsestætheden, landskabelige konsekvenser, investeringens indvirkning på befolkningens størrelse og boligforholdene. Man er særlig opmærksom over for kommuner, der er udpeget som vækstcentre eller indeholder saneringsområder.

Den økonomiske struktur

Herunder vurderes, i hvilket omfang den nye investering ændrer den økonomiske struktur, og i hvor høj grad den hæmmer eller stimulerer anden aktivitet.

Arbejdsmarkedsforholdene

Herunder sammenholdes investeringens kvantitative og kvalitative krav til arbejdskraft med det tilsvarende udbud i området og investeringens indflydelse på vandringer, nationalt såvel som internationalt.

Desuden spiller forureningshensyn en rolle i vurderingen; det er ikke indbefattet i SIR-loven, men der er særskilte love vedrørende miljøbeskyttelse.

STORBRIANNIEN

1. LOVEN

Navn: Town and Country Planning Act, 1971, afsnittene vedrørende Industrial Development Certificates (IDC) of Office Development Permits (ODP).

Ikrafttræden: 1945 for IDC - industribyggeri.
1965 for ODP - kontorbyggeri.

Lovændring: . 1971 for IDC og ODP.

2. FORMÅL

Loven har bl.a. til formål som led i regionalpolitikken at øge industri- og kontorbeskæftigelse i egnsudviklingsområderne (støtteområderne). Man tilsigter en bedre fordeling af arbejdspladser i landet.

Der kræves særlig tilladelse til investeringer i kontor- og industribyggeri, og etableringstilladelse kan nægtes, hvis lokaliseringen strider imod de landspolitiske mål.

3. AFGRÆNSNING

Geografisk afgrænsning

Industribyggeri. Der kræves tilladelse til industribyggeri i støtteområdernes mellemzoner og i alle områder uden for støtteområderne.

Kontorbyggeri. Der kræves tilladelse til kontorbyggeri inden for hovedstadsregionen (South East Economic Planning Region).

Erhvervsmæssig afgrænsning

Industribyggeri. Lokaler til industri, herunder lager, kontor, forskning og andre funktioner i tilknytning til produktionen, er omfattet af IDC-bestemmelserne.

Kontorbyggeri. ODP-bestemmelserne omfatter alle kontorlokaler undtagen regeringskontorer i statsejede lokaler og kontorer, der er omfattet af loven for industribyggeri.

Størrelsesmæssig afgrænsning

Industribyggeri. Etagearealgrænsen for industribyggeri er 12.500 kvadratfod i hovedstadsregionen og 15.000 inden for de øvrige geografiske områder.

Kontorbyggeri. For kontorbyggeri er grænsen 15.000 kvadratfod.

4. ORGANISATION

Industriministeriet og/eller miljøministeriet administrerer loven. I mindre sager behandles ansøgninger af ministeriernes lokale afdelinger.

5. PROCEDURE

Udfyldte ansøgningsblanketter med diverse oplysninger vedrørende investeringer og arbejdskraftbehov sendes til den regionale afdeling af det ministerium, sagen hører under. Visse større sager inden for industri- og kontorbyggeri ekspederes videre til ministeriet. De øvrige sager behandles af de regionale myndigheder.

Under sagsbehandlingen forhandler myndighederne med virksomhederne, især med de større, om den øvrige udbygning af det område, virksomheden ønskes lokaliseret i. Det er virksomheden, der skal dokumentere nødvendigheden af lokalisering i kontrolområdet for at opnå etableringstilladelse dér.

Virksomheder, som anses for at være mobile, forventes at lokalisere sig uden for kontrolområderne; det drejer sig om:

- nye virksomheder, inden- såvel som udenlandske,
- filialudlæggninger med produktion, der ikke har direkte tilknytning til virksomhedens eksisterende produktion,
- større udvidelser, som kræver ny placering.

Kriterier for, at sådanne virksomheder kan opnå etableringstilladelse i hovedstadsområdet kan bl.a. være arbejdskraftbehov, behov for særligt personale, forbindelser og underleverandører. I de tilfælde, hvor lokalisering uden for den kontrollerede region ikke kan lade sig gøre, tilpasses lokaliseringen til de stedlige fysiske og økonomiske planer.

Der er ingen ankeinstans, men sager kan tages op til behandling igen.

Der er bødestraf for at investere uden tilladelse.

FRANKRIG

1. LOVEN

Navn: Decret relatif au controle de l'installation dans la Region Parisienne des services, etablislements et entreprises publics et privés.

Loi tendant à limiter l'extension des locaux à usage de bureaux et a usage industriel dans la Region Parisienne.

Ikrafttræden: 1955. Etableringskontrol for privat industribyggeri.
1958. Udvidelse af etableringskontrollen.
1960. Afgiftsloven.

2. FORMÅL

Lovene er restriktive regionalpolitiske styringsmidler, som sammen med andre midler har det formål at reducere overbefolkningen i hovedstadsregionen og stimulere udviklingen uden for Paris-regionen.

Med etableringskontrollen søges offentlige og private virksomhedsetableringer lokaliseret uden for Paris-regionen, eller, hvis det ikke er muligt, da i overensstemmelse med regionplanen for hovedstadsområdet. Myndighederne kan nægte etableringstilladelse, hvis lokaliseringen er i strid med lands- og regionplanlægningen.

Med afgiftsordningen søges industri- og kontorbyggeri begrænset i Paris-regionen. Ved etablering skal der betales varierende afgifter i forskellige zoner i hovedstadsområdet.

3. AFGRÆNSNING

Geografisk afgrænsning

Etableringskontrollen gælder i hele hovedstadsregionen.

Afgiftsordningen gælder i dele af hovedstadsregionen; området er opdelt i forskellige zoner med varierende afgiftsstørrelser.

Erhvervsmæssig afgrænsning

Etableringskontrollen gælder for private og offentlige virksomheder og institutioner, inklusive regeringskontorer, men eksklusive lokaler til liberale erhverv.

Afgiftsordningen gælder for private og offentligt ejede industrilokaler og private kontorer.

Størrelsesmæssig afgrænsning

Etableringskontrollen . Private virksomheder skal ansøge om etableringstilladelse, hvis virksomhedens samlede etageareal kommer til at overstige

- 1.500 m² for industrilokaler,
- 3.000 m² for kontorlokaler,
- 5.000 m² for varehuse.

Nybyggeri af kontorlokaler over 1.000 m² skal ligeledes have etableringstilladelse.

Indenfor den offentlige sektor skal der tilladelse til alle udvidelser og etableringer, uanset størrelse.

Afgiftsordningen. Der er ingen størrelsesmæssige afgrænsninger for, hvilke virksomheder der er omfattet af afgiftsordningen.

4. ORGANISATION

Både etableringskontrollen og afgiftsordningen administreres af miljøministeriet, hvis arbejdsområder er bolig, transport

og lands- og regionplanlægning (Ministère de l'Équipement).

Afgørelser om etableringstilladelser træffes i praksis af et decentraliseringsudvalg (Comité de Decentralisation), hvor det tværministerielle udvalg, som forestår regionalpolitikken i Frankrig, har størst indflydelse.

Inden for den private sektor er decentraliseringsudvalget rådgivende for ministeren, og inden for den offentlige sektor har udvalget besluttende myndighed.

5. PROCEDURE

Etableringskontrollen

De virksomheder, der er omfattet af loven om etableringskontrol, skal indsende udfyldt ansøgningsblanket med diverse oplysninger om virksomheden og investeringen til ministeriet. Decentraliseringsudvalget vurderer, om virksomheden kan lokaliseres uden for hovedstadsregionen. Det er virksomheden, der skal dokumentere, at lokalisering i hovedstadsområder er nødvendig, for at opnå tilladelse dér. I sagsbehandlingen indgår forhandlinger om de positive regionalpolitiske styringsmidler i forsøg på at få især de større virksomheder til at lokalisere sig i støtteområderne.

Etableringstilladelse skal foreligge ved ansøgning om byggetilladelse. Hvis en virksomhed, der er omfattet af etableringskontrolordningen, udvider uden tilladelse, skal den betale dobbelt afgift i bøde.

Afgiftsordningen

De virksomheder, der etablerer sig eller udvider i afgiftsområderne, opkræves afgift af ministeriet to år efter udstedelse af byggetilladelse.

6. INDHOLD

Etableringskontrollen

I ansøgningen om etableringstilladelse skal virksomhederne oplyse om:

- økonomisk forbindelse med andre virksomheder,
- virksomhedens art i de nye lokaler,
- omsætningsdata,
- eksisterende virksomhed i og uden for hovedstadsregionen,
- antal og uddannelse af beskæftigede,
- omfanget af det nye projekt med hensyn til areal og beskæftigelse,
- begrundelse for lokaliseringsvalg.

Kriterier for at opnå etableringstilladelse i hovedstadsområdet kan være: arbejdskraftforhold, virksomhedens art, mangler i infrastrukturen uden for hovedstadsområdet eller lille beskæftigelsesforøgelse.

Afgiftsordningen

For industribyggeri skal der betales 0-150 F (0-183,66 D.kr.)
pr. m² og for kontorbyggeri 0-400 F (0-489,76 D.kr.) pr. m²,
afhængig af i hvilke zoner i hovedstadsregionen, lokaliseringen finder sted.

De midler, der indkommer gennem afgiftsordningen anvendes til udbygning af infrastrukturen. Halvdelen anvendes i hovedstadsregionen, den anden halvdel investeres i landet i øvrigt for at lette fremtidig decentralisering.

ITALIEN

1. LOVEN

Navn: Lov nr. 853 af 6. oktober 1971, Finanziamento della Cassa per il Mezzogiorno per il quinquennio 1971-1975.
Decreto Presidenziale 322, lo. maj 1972.

Ikrafttræden: 1972.

2. FORMÅL

Loven er et restriktivt regionalpolitisk styringsmiddel, som har til formål at dirigere investeringerne til egnsudviklingsområderne.

Myndighederne skal give tilladelse til alle større investeringer i industri og visse andre investeringer under hensyn til stedets overbefolkningsgrad og arbejdskraftforhold. Etableringstilladelse kan nægtes, hvis lokaliseringen strider imod de landspolitiske mål.

3. AFGRÆNSNING

Geografisk afgrænsning
Loven gælder i hele Italien

Erhvervsmæssig afgrænsning
Loven gælder for

- private og statskontrollerede virksomheder - også hvis statens andel er lille,
- finansieringsselskaber,
- koncessioneret virksomhed inden for service.

Størrelsesmæssig afgrænsning

Loven gælder for

- investeringer over 7 bio Lire (47.600.000 D.kr.),
- foretagender organiseret som aktieselskaber med aktiekapital over 5 bio Lire (34.000.000 D.kr.),
- statskontrollerede virksomheder, finansieringsselskaber, koncessioneret virksomhed inden for service uanset størrelse.

4. ORGANISATION

Afgørelser om tilladelse til investering træffes af et tværministerielt udvalg, CIPE (comitato Interministeriale per la Programmazione Economica), som både administrerer positive og restriktive styringsmidler.

Sagsbehandlingen foregår i to ministerier, ét af økonomiministerierne og egnsudviklingsministeriet.

5. PROCEDURE

Virksomheder, som er omfattet af loven, skal indberette skriftligt med diverse oplysninger i forbindelse med de planlagte investeringer. Der er ingen fast forhandlingsprocedure, med mindre virksomheden søger egnsudviklingsstøtte samtidig. Hvis virksomheden ikke har hørt fra ministeriet i løbet af tre måneder, har den automatisk opnået tilladelse. Der er ingen tidsbegrænsning på tilladelsen.

CIPE skal i forbindelse med afslag kunne dokumentere, at den planlagte investering ikke er i overensstemmelse med de retningslinier, der er udstukket i den nationaløkonomiske planlægning. CIPE's beslutninger kan ankes til de administrative domstole.

Der er ingen speciel administration til at kontrollere, om investeringerne finder sted, men tilladelse kan foreligge, før

andre administrative tilladelser kan gives. Virksomheder, der er omfattet af loven, og som investerer uden tilladelse, skal betale 25% af de foretagne investeringer i bøde.

6. INDHOLD

Virksomhederne skal ved indberetningen oplyse om

- økonomi,
- antal ansatte, herunder kvalifikationer,
2
- m etageareal,
- størrelse og tidsplan for de samlede investeringer,
- forudsætninger for lokaliseringsvalg.

I sin stillingtagen til investeringernes lokalisering skal CIPE tage hensyn til overbefolkningsgraden og arbejdskraftforholdene. I denne forbindelse vurderes

- andelen af beskæftigede inden for industri,
- arbejdskraftreserve,
- vandringer,

samt udnyttelsen af eksisterende

- infrastruktur,
- service,
- naturressourcer.

BILAG 2

Overslag over antallet af henvendelser til vejledningsorganet

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	5
2. OVERSLAG OVER ANTALLET AF HENVENDELSER FRA PRIVATE VEJLEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER, DER PLANLÆGGER EN FLYTNING	7
3. OVERSLAG OVER ANTALLET AF HENVENDELSER FRA PRIVATE VEJLEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER, DER PLANLÆGGER EN UDVIDELSE	9
4. OVERSLAG OVER ANTALLET AF HENVENDELSER FRA IKKE-VEJ- LEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER	11

1. INDLEDNING

I dette bilag vil der blive givet et overslag over det årlige antal henvendelser til vejledningsorganet. Antallet af henvendelser vil blive søgt beregnet for 4 alternative afgrænsningskriterier. De 4 afgrænsningskriterier er ens for så vidt angår erhvervsgruppecifgrænsningen, der følger udvalgets indstilling (jfr. kapitel V), men adskiller sig fra hinanden med hensyn til størrelsen af de vejledningspligtige virksomheder.

De 4 afgrænsningskriterier, som antallet af henvendelser er beregnet ud fra, er fastlagt som følger:

1. Mindst 20 ansatte:

Private virksomheder, som planlægges nyetableret, er vejledningspligtige, såfremt nyetableringen enten medfører en beskæftigelse på mindst 20 ansatte, eller et etagearealforbrug på mindst 2.500 m² eller en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr.

Private virksomheder, som planlægger en flytning eller udvidelse, er vejledningspligtige, såfremt de enten beskæftiger mindst 20 ansatte, eller foretager en etagearealudvidelse på mindst 2.500 m² eller foretager en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr.

Offentlige virksomheder, som planlægger en nyetablering, nedlæggelse, flytning eller udvidelse, er vejledningspligtige.

2. Mindst 50 ansatte:

Vejledningspligten defineres som under punkt 1, dog erstattes beskæftigelseskriteriet - mindst 20 ansatte - med mindst 50 ansatte.

3. Mindst 100 ansatte:

Vejledningspligten defineres som under punkt 1, dog erstat-

tes beskæftigelseskriteriet - mindst 20 ansatte - med mindst 100 ansatte.

4. Mindst 200 ansatte

Vejledningspligten defineres som under punkt 1, dog erstattes beskæftigelseskriteriet - mindst 20 ansatte - med mindst 200 ansatte.

Beregningerne af antallet af henvendelser til vejledningsorganet bygger på en række grove skøn over virksomhedernes flyttemønster. De enkelte skøn tager udgangspunkt i det hidtidige flyttemønster og i de erfaringer, som nordmændene og svenskerne har gjort med obligatorisk lokaliseringsvejledning. Der knytter sig derfor en relativ stor usikkerhed til bilagets beregninger.

Usikkerheden på bilagets beregninger knytter sig især til 3 forhold. For det første kan der være stor forskel mellem danske virksomheders lokaliseringsdispositioner og norske og svenske virksomheders lokaliseringsdispositioner. For det andet viser de sidste par års flyttemønster, at flytteaktiviteten i disse år har været betydelig lavere end i de foregående år (jfr. kapitel VIII, tabel 1).

Da beregningen af henvendelser til vejledningsorganet bygger på gennemsnitstal for flyttefrekvenser i en 15-årsperiode, vil en fortsættelse af de sidste par års udviklingstendenser give anledning til væsentlig færre henvendelser til vejledningsorganet, end det er forudsat i dette bilag. Endelig må nævnes, at de skøn, der er foretaget over andelen af virksomheder, som foretager investeringer på mindst 5 mio. kr. og etagearealudvidelser på mindst 2.500 m², hviler på et meget usikkert grundlag.

Vurderingerne af antallet af henvendelser til vejledningsorganet deles i skøn over antallet af henvendelser i forbindelse med

- flytninger af private vejledningspligtige virksomheder,
- udvidelser af private vejledningspligtige virksomheder og

- ikke-vejledningspligtige private virksomheders lokaliseringsdispositioner.

Hvad angår henvendelser fra virksomheder, som planlægges nyetableret og fra offentlige virksomheder, henvises til kapitel VII, side 75.

2. OVERSLAG OVER ANTALLET AF HENVENDELSER FRA PRIVATE VEJLEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER, DER PLANLÆGGER EN FLYTNING

Beregningen af antallet af henvendelser fra private vejledningspligtige virksomheder, der planlægger en flytning, falder i to underpunkter.

- a. Først beregnes antallet af henvendelser, stammende fra flytninger af virksomheder med henholdsvis mindst 20, 50, 100 og 200 ansatte.
- b. Dernæst vurderes antallet af henvendelser, der alene relaterer sig til areal- og investeringskriterierne. D.v.s. henvendelser i forbindelse med flytninger af virksomheder med mindre end henholdsvis 20, 50, 100 og 200 ansatte, som medfører en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. eller et etagearealforbrug på mindst 2.500 m².

a.

Til grund for beregningen af antallet af henvendelser i forbindelse med virksomhedsflytninger benyttes Danmarks Statistiks skøn over antallet af eksisterende virksomheder fordelt på størrelsesgrupper. Multipliseres antallet af eksisterende virksomheder med virksomhedernes flyttefrekvenser, fås direkte et skøn over antallet af henvendelser til vejledningsorganet.

Dette er gjort i tabel 1.

TABEL 1

Skønnet antal virksomhedsflytninger pr. år.

Antal ansatte	Antal virksomheder ¹⁾ V	Flyttefrekvensen ²⁾ f	Antal flytninger pr. år $F = f \times V$
20- 49	2735	0,083	227
50- 99	1016	0,106	108
100-199	560	0,095	53
200-499	322	0,083	27
500-	152	0,087	13

1) Se tabel 2, kapitel II.

2) Kilde: Statens Byggeforskningsinstitut og Danmarks Statistik, ikke-offentliggjort materiale.

Flyttefrekvenserne er beregnet som 1/15 af de i perioden 1960-1975 konstaterede flytninger pr. år pr. firma for i alt 1.540 firmaer i industri-, entreprenør-, engros-, transport- og servicevirksomheder. De 1540 firmaer er udvalgt i de i tabellen viste størrelsesgrupper.

Ud fra tabel 1 kan antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 20 ansatte, der planlægger en flytning, beregnes til ca. 430, mens det tilsvarende tal for virksomheder med mindst 50, 100 og 200 ansatte kan beregnes til henholdsvis ca. 200, 95 og 40 henvendelser.

b.

Som udgangspunkt for en vurdering af antallet af henvendelser, der alene skyldes investerings- eller arealkriteriet, antages det, at grund- og bygningsinvesteringer på 5 mio kr. og etagearealudvidelser på 2.500 m² i almindelighed også indebærer, at virksomheden er på mindst 50 ansatte.

I tilfælde, hvor alle virksomheder med 20 eller 50 ansatte

er vejledningspligtige, vil investerings- og arealkriteriet derfor kun sjældent få selvstændig betydning.

I tilfælde, hvor beskæftigelsesafgrænsningen er højere - 100 eller 200 ansatte - vil der derimod være en del virksomheder, som nok opfylder investerings- eller arealkravet for vejledningspligt, men som ikke har så mange ansatte.

Hvis det skønnes, at 1/4 af flytningerne af virksomheder med mere end 50 ansatte medfører grund- og bygningsinvesteringer på 5 mio kr. eller etagearealforbrug på mindst

2) 2.500 m², vil disse kriterier give anledning til ca. 25 henvendelser ved en beskæftigelsesafgrænsning på 100 ansatte og ca. 40²⁾ henvendelser ved en beskæftigelsesafgrænsning på 200 ansatte.

3. OVERSLAG OVER ANTALLET AF HENVENDELSER FRA PRIVATE VEJLEDNINGSPLIGTIGE VIRKSOMHEDER, DER PLANLÆGGER EN UDVIDELSE

Beregningen af antallet af henvendelser fra private vejledningspligtige virksomheder, der planlægger en udvidelse, deles i to

- c. Først beregnes antallet af henvendelser, som stammer fra udvidelser af virksomheder med henholdsvis mindst 20, 50, 100 og 200 ansatte.
- d. Dernæst beregnes antallet af henvendelser, som alene relaterer sig til areal- og investeringskriterierne. D.v.s. henvendelser fra virksomheder med mindre end henholdsvis

- 1) $25 = 1/4 \times (200-95)$ hvor 200 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 50 ansatte og
95 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 100 ansatte.
- 2) $40 = 1/4 \times (200-40)$ hvor 200 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 50 ansatte og
40 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 200 ansatte.

20, 50, 100 og 200 ansatte, der planlægger en udvidelse, som medfører en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. eller et etagearealforbrug på mindst 2.500 m².

c.

For at kunne vurdere antallet af henvendelser i forbindelse med udvidelser af eksisterende virksomheder kræves nødvendigvis en viden om det samlede antal udvidelser pr. år. Dette kan imidlertid ikke fås via den eksisterende statistik. Et skøn over antallet af udvidelser kan imidlertid fås fra den norske lokaliseringsordning, hvor antallet af udvidelser er ca. halvdelen gang så stort som antallet af flytninger. Antages det samme at gælde for Danmark, vil det totale antal udvidelser for virksomheder med mindst 20 ansatte være ca. 645 pr. år, for mindst 50 ansatte ca. 300 pr. år, for mindst 100 ansatte ca. 145 pr. år og for 200 ansatte ca. 60 pr. år. Dette ræsonnement forudsætter, at udvidelsesfrekvenserne er ens for de forskellige størrelseskategorier.

d.

Beregningerne af antallet af henvendelser, der alene skyldes investerings- eller arealkriteriet, bygger på den antagelse, at investeringen på 5 mio kr. og etagearealudvidelsen på 2.500 m² kun sjældent foretages af virksomheder med mindre end 50 ansatte. Det vil med andre ord sige, at afgrænsningen af vejledningspligten til virksomheder med mindst 20 ansatte og virksomheder med mindst 50 ansatte ikke giver anledning til et nævneværdigt antal henvendelser.

Antages det endvidere, at 1/4 af udvidelserne af virksomheder med mere end 50 ansatte medfører en grund- og bygningsinvestering på mindst 5 mio kr. eller et etagearealforbrug på 2.500 m², vil investerings- og arealkriterierne

give anledning til ca. 40 henvendelser ved en beskæftigelsesafgrænsning på 100 ansatte og ca. 60²⁾ henvendelser ved en beskæftigelsesafgrænsning på 200 ansatte.

4. OVERSLAG OVER ANTAL HENVENDELSER FRA IKKE-VEJLEDNINGS-PLIGTIGE VIRKSOMHEDER

f .

Antallet af henvendelser fra ikke-vejledningspligtige virksomheder kan kun bestemmes ud fra rene skøn, da antallet af henvendelser helt afhænger af den succes, som en lokaliseringsvejledning vil få. Skæver man til de norske og svenske erfaringer med lokaliseringvejledning, kunne det være rimeligt at skønne antallet af henvendelser fra ikke-vejledningspligtige virksomheder til 25 henvendelser ved valg af et afgrænsningskriterium på mindst 20 ansatte, til 100 henvendelser ved et afgrænsningskriterium på mindst 50 ansatte og til 125 henvendelser for afgrænsningskriterierne mindst 100 ansatte og mindst 200 ansatte.

- 1) $40 = 1/4 \times (300-145)$ hvor 300 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 50 ansatte og
145 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 100 ansatte.
- 2) $60 = 1/4 \times (300-60)$ hvor 300 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 50 ansatte og
60 = antallet af henvendelser fra virksomheder med mindst 200 ansatte.

